

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

شماره ۱۷ - مرداد ۱۳۸۰

بچه‌ها

نظام مهندسی

مسئول کیست؟

- نامه سرگشاده به رئیس جمهوری
- نشست مشترک در وزارت کشور؟!
- عملکرد دیافراگم‌ها در زلزله
- مصاحبه با مهندس منوچهر سالور

نشریه سازمان نظام
مهندسی ساختمان استان
تهران

پیام
نظام مهندسی

○ صاحب امتیاز:

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

○ مدیر مسئول: بهاءالدین ادب

○ شورای دبیران:

مهدی اسمعیل پوربزاز (نقشه برداری)

حمید بهبهانی (ترافیک)

سیمین حناچی (شهرسازی)

محمدعلی رحیم خانی (برق)

نیو ژیان فر (معماری)

منوچهر شیبانی اصل (عمران)

محمد رضا یوسفیان (مکانیک)

سازمان آگهی های پیام: حمیدرضا فریدونی

تلفن: ۰۹۱۱۲۰۲۳۵۹۵، ۸۰۲۸۲۱۴

مدیر هنری: فرزین آدمیت

صفحه آرایی: محمد هادی صباغ (داده ورزان هامون)

حروفچین: پیک بهار

لیتوگرافی: منظر

چاپ: چاپ محمد

شمارگان: ۲۵۰۰۰ نسخه

شورای دبیران اختصاصاً در بخشهای مربوط به رشته خود همکاری کرده اند

پیام نظام مهندسی نشریه ای است برای طرح مسائل سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران و انعکاس فعالیت ها و اندیشه های جامعه علمی، اداری و حرفه ای رشته های تخصصی سازمان و تقویت ارتباط میان اعضای سازمان با یکدیگر و با جامعه حرفه ای

۱- آرای نویسندگان الزاماً دیدگاه پیام نظام مهندسی نیست.

۲- نشریه در حکم ویرایش مطالب در یافتی آزاد است.

۳- مقالات و ترجمه های خود را در روی یک صفحه، خوانا و حتی الامکان حروفچینی شده، در قطع ۸۲ ارسال کنید.

۴- مقالات ارسالی بازگردانده نمی شود.

۵- نقل مطالب یا ذکر مأخذ آزاد است.

نشانی: تهران، شهرک قدس، فاز یک، خ
مهستان، پلاک ۱۷۶ سازمان نظام مهندسی
ساختمان استان تهران تلفن: ۳-۸۰۸۵۰۰۱

در این شماره

سخن مدیر مسئول

۲ ما که هستیم؟ اینجا کجاست؟ هدف چیست؟

نظر

۳ نامه سرگشاده

۳ این سازمان برای اعضای خود چه کرده است؟

۵ دستاورد همایش

۶ اعتراض!

گروه ها

۹ معماری، عمران، مکانیک، برق، شهرسازی،

نقشه برداری، ترافیک

کمیسیون ها

۱۰ ترویج، آموزش و پژوهش، فنی و کنترل ساختمان و

دائری، مشارکت، حقوق اجتماعی و حرفه ای اعضا

مقالات علمی

۱۱ عملکرد دیافراگمها در زلزله

۱۶ آسانسورها و پله های برقی

۱۸ رانش و لغزش زمین

گزارش

۲۰ خواست ها و پیشنهادهای

مصاحبه

۲۵ خاطرات و خدمات

نگاه به جهان

۲۷ تحول شهرسازی در آمریکا

دریچه

۳۲ نقش مهندسان ترافیک

۳۳ چهار تا خط به نام معماری

۳۴ سازمانی غیر دولتی یا...

۳۶ چرا چنین نیست؟

۳۸ قیمت جان انسان چقدر است؟

کتابخانه

۳۹ کیت ترافیک، مقررات راهنمایی، دینامیک سیالات،

کامپوزیت، سمینار مهندسی

در آینه مطبوعات

۴۰ روی تیتراول، تن مردم را نلرزانید...

نامه ها

۴۴ پاسخ دفتر ریاست جمهوری، پیشنهادهای و توقعات...

۴۸ مسئول کیست؟

طراح جلد: فرزین آدمیت

ساختمان بی کیفیت و عواقب آن
(صفحات ۲۰، ۲۲، ۲۸ و ۴۸)

ما که هستیم؟ اینجا کجاست؟ هدف چیست؟

نقش سزاواری داشته است. با اتکا بر فرهنگ و تمدن غنی خود، همواره حتی قوما، ملل و دولتهای پیروز و فاتح بر این سرزمین را تحت تأثیر قرار داده و در خود حل و در تعامل فرهنگی بر آن‌ها چیره شده و استیلا یافته است.

هدف چیست؟ ما مهندسان نسل حاضر ایران هستیم، در قالب سازمان نظام مهندسی ساختمان سامان یافته‌ایم، با هدف نظم و نسق بخشیدن به امور مهندسی!! به راستی چنین کرده‌ایم؟ آنچه که امروز در تهران ساخته شده و یاد در حال ساخت است. مگر حاصل کار ما نیست؟ این اتفاقات را که به صورت حقیقتی عریان و شفاف می‌بینیم، نه با پیشینه مهندسی و معماری ما سازگار است و نه مبین جایگاه رفیع ایران در بین ملل از نظر

معماری و مهندسی است، و نه با علم و تکنولوژی نوین قرابت دارد!! حق نداریم به استناد این جمله، کسی که معاش ندارد، معاد ندارد، کار خود را توجیه و تن به این آشفته بازار دهیم. هر مهندسی می‌تواند، معاش خود را از طرق دیگر تأمین کند. لیکن حق ندارد، در طراحی، در نظارت در اجرای یک پروژه کم‌فروشی کند و یا اصول و معیارها را نادیده بگیرد. تأثیر دامنه عمل کم‌فروشی و خطرات ناشی از عدم رعایت اصول و اخلاق مهندسی، بسیار گسترده و عمیق و غیر قابل جبران است. هر کدام از ما، اگر لحظه‌ای به عاقبت کار بیندیشیم و فقط خود را در قبال جان انسانها، انسانهایی که در ساختمانهای ساخته شده با مشارکت ما، زندگی می‌کنند و یا خواهند کرد، احساس مسئولیت کرده و تعمق کنیم و به این نتیجه برسیم، که اگر فردا، در اثر مسامحه و کوتاهی امروز ما، انسانی جان خود را از دست داد. چه حال و روزی پیدا خواهیم کرد؟! آنوقت نه تنها در طراحی، نظارت و اجرا، هیچ کوتاهی نخواهیم کرد و شریک جرم مجرمین نخواهیم شد. بلکه آن دسته از ناآگاهان، زیاده‌طلبان، کم‌تحمل‌ها، و برگه‌فروشان که، در کمال بی‌باکی آگهی در روزنامه‌ها هم می‌دهند تا به چند ریال بیشتر دست یابند را، از خود طرد و جمع متعهد و دلسوز و آگاه مهندسان فرهیخته را منسجم‌تر، در راه اهداف و منافع ملی همسو خواهیم کرد. امید آنکه چنین کنیم، تا هر خلاف کاری در عرصه عمران شهری با استناد به عمل چند نفر فریب‌خورده برگه‌فروش، عمل خلاف و مجرمانه خود را توجیه نکند و صدای حق‌گوئی مهندسان متعهد و صاحب‌هویت و اخلاق مهندسی را با این جمله، که برگه‌فروشان خود عضو نظام مهندسی هستند، در گلو خفه نکند. باید منصف بود. اگر امروز به وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداری و مجموعه دولت ایراد می‌گیریم، بپذیریم که به دلیل عمل خلاف همان اقلیت برگه‌فروش، خود نیز از ایراد و انتقاد مبرا نیستیم. باید هر کدام از خود شروع و خود را از موارد ایراد و انتقاد، پالایش کنیم، تا بتوان دلیرانه، از مهندسی و مهندسان و منافع مصرف‌کننده و سرمایه‌گذار و در یک کلام منافع ملی دفاع کرد.

روی سخن در این مقال، با همکاران معزز است و اعضای گرانقدر سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران. نزول کیفیت ساختمانها در شهر تهران، از هر نظر مایه نگرانی و دغدغه خاطر هر فرد ایرانی متعهد، ایران دوست و انسان دوست شده است. شهری بی‌هویت از نظر معماری، دارای مشکل در شهرسازی، بی‌روح از نظر مناظر و فضاهای شهری، بی‌دفاع و نامهربان. این موجود عجیب، مخلوق علم و هنر و فن کیست؟ آیا ما مهندسان در آفریدن چنین موجود عجیب‌الخلقه‌ای نقشی داشته‌ایم؟ یا خیر؟! قطعاً، همه اختیارات با مهندسان نیست و در شرایط فعلی با اندکی اغماض همان طوری که بارها، ادعا کرده‌ایم، می‌توان مدعی شد که در این آشفته بازار، مهندسان مسلوب‌الاختیارند و یا کمترین تأثیر را در ساخت و سازها دارند! گروهی، تلاش می‌نمایند و شرایط را به گونه‌ای فراهم می‌کنند که مهندسان را مسلوب‌الاختیار کنند. ضمناً منکر نمی‌توان شد که نقش مهندسان را به حداقل رسانده‌اند. اما، آیا ما خود نیز، باید قبول کنیم؟ و بپذیریم که تبدیل به وسیله و ابزاری در دست طراحان چنین افکار و اعمالی شویم! پس رسالت مهندس چه شد؟ مگر مهندس انسان نیست و مگر انسان به عنوان اشرف مخلوقات صاحب اختیار و دارای حق انتخاب، حق اظهار نظر، حق اصلاح امور نیست؟ هدف ما از اینکه مهندس شده‌ایم چیست؟ چرا به دانشکده مهندسی رفتیم و به چه دلیل بازرگان نشدیم؟ آیا در زندگی بر این باوریم که هدف، وسیله را توجیه می‌کند؟ شاید هم اعتقاد داریم که اصول و ارزشها، فقط در شرایط خوشی و سرمستی و یا به گاه وضع عادی، قابل ارزشند و شایستگی رعایت دارند؟ ممکن است بر این باور باشیم، به محض اینکه تا حدودی اوضاع حالت عادی خود را از دست داد، حق داریم، رسالت مهندسی، اخلاق مهندسی، اصول و ارزشها را نادیده بگیریم و به یکباره همه را فراموش کنیم؟! در این شهر و با این اتفاقاتی که در ساخت و ساز آن رخ داده است، هزاران سؤال دیگر، به ذهن متبادر و به ازای هر سؤال هزاران پاسخ نیز به فکر خطور می‌کند. با توجه و فارغ از این سؤالها و جوابها می‌توان به قضاوت نشست و حقایق را بیان کرد، حقایقی که با هیچ قدرت و استدلال و منطق نمی‌توان آنان را منکر شد و تکالیف و مسئولیتهای مهندس را نادیده گرفت!! از خود سؤال کنیم، ما که هستیم؟ اینجا کجاست؟ هدف چیست؟

ما که هستیم؟ ما مهندسان ایرانی هستیم، که وارث میراث گرانسنگ معماری و مهندسی پیشینیان و نیاکان خود هستیم. تکلیف ما تنها حفظ این گنجینه علمی و فنی و هنری نیست. مکلف هستیم در جهت ارتقا و توسعه این میراث‌ها بکوشیم. آیا چنین کرده‌ایم؟! اینجا کجاست؟ اینجا ایران است، کشوری با چند هزار سال تاریخ و صاحب تمدنی درخشان، کشوری که از نظر فرهنگسازی و ایجاد تمدن

نامه سرگشاده

محضر مبارک، جناب آقای سید محمد خاتمی
ریاست جمهور محبوب و محترم

باعرض سلام و ادب و احترام، بدواً درخواست دارم، از نگارش این نامه، با این سبک و سیاق تعجب نفرمایید و آن را با دقت مطالعه و مورد مذاقه قرار دهید تا بیش از پیش از اهمیت موضوع مورد بحث در نامه اطلاع حاصل فرمایید.

جناب آقای خاتمی، این نامه را، به عنوان خادم ملت در خانه ملت و هم به دلیل مسئولیتی که در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران و به استناد اینکه عضوی از اعضا خانواده حرفه مندان مهندسی کشور هستم، تقدیم می‌دارم. و لازم می‌دانم مستحضر باشید که:

۱. فقط در سال ۷۹ و فقط در تهران حدود ۲۰ میلیون متر مربع پروانه احداث ساختمان صادر شده است.

۲. سرمایه لازم برای احداث ۲۰ میلیون مترمربع فوق حدوداً برابر سه هزار میلیارد تومان و تقریباً برابر بودجه عمرانی کل کشور است. اگر در تمام استانها برابر رقم تهران پروانه احداث ساختمان صادر شده باشد، سرمایه در گردش در این بخش در کل کشور حدوداً ۲ برابر بودجه عمرانی کشور می‌گردد.

۳. سازوکار موجود، برای طرحی، اجرا، نظارت و به کارگیری این رقم قابل توجه سرمایه ملی در این بخش، به هیچ وجه سازوکاری مفید و کارآمد نیست. عرصه موجود، عرصه سوءاستفاده فرصت طلبان، دلالان و نتیجه آن مخدوش شدن مهندسی و چهره خدوم مهندسان متعهد و از بین رفتن منافع ملی و حقوق افراد صالح و مصرف کننده بی‌پناه است. ناگفته پیداست عواقب چنین عملکردی در بلند مدت دامن دولت را خواهد گرفت!

۴. کشور ایران، بر روی کمر بند زلزله (آلپ-هیمالیا) واقع شده و با وجود گسلهای متعدد، پتانسیل زلزله در کشور ما فوق العاده بالاست. مطالعات انجام شده در تهران حاکی از آن است که، چنانچه گسلی فعال و زلزله ای رخ دهد، ابعاد خرابیها و فاجعه انسانی که روی خواهد داد، در تاریخ بشریت کم نظیر است. عیناً وضع تهران را با اندک تفاوتی می‌توان به تمام ایران تعمیم داد.

۵. در چنین شرایطی، هیچکس به فکر نظارت کیفی نیست! مجریان ساختمانها، تشخیص صلاحیت نشده اند! مقررات ملی ساختمان حتی در ساختمانهای دولتی هم خیلی کم رنگ رعایت می‌شود! بازار فروش برگهای نظارت و طراحی، تحت عنوان عامیانه برگه و کوپن فروشی بازاری داغ دارد! مهندسان اسیر دست واسطه‌ها و مسلوب الاختیارند!

۶. هفت سال از عمر تأسیس سازمان نظام مهندسی ساختمان، می‌گذرد، جز در معدودی از شهرها و استانها، این نهاد مدنی، اصلاً به بازی گرفته نشده و ابزاری در دست وزارتخانه‌های مسئول و شهرداریها هستند، تا آنطور که خود می‌خواهند از آن بهره جویند! اگر لازم باشد مستندات این مدعا را تقدیم حضرتعالی و عموم ملت شریف ایران خواهم نمود.

لذا، با توجه به آنچه عرض شد، به حکم وظیفه و برای ثبت در تاریخ این چند سطر را تقدیم حضرتعالی به عنوان دومین مقام مملکت و شخص

اول قوه مجریه نمودم، که هرچه زودتر، دستور فرمایید با توجه به آنچه در فوق به عرض رسید و با عنایت به مستهلک شدن و غیر مقاوم بودن اکثر قریب به اتفاق ساختمانهای موجود در تمام کشور و با در نظر گرفتن قشر عظیم مهندسان بیکار، به ویژه مهندسان جوان، کلیه امور ساخت و ساز شهری در امور ذیربط به مهندسی و مهندسان، به نهاد مدنی سازمان نظام مهندسی ساختمان واگذار و دیگر ارگانها، فقط به وظایف قانونی خود بپردازند. دلیل اینکه به حضرتعالی متوسل شده‌ام، عدم نتیجه‌گیری در تلاشهای گسترده انجام شده با مسئولان ذیربط در این امر می‌باشد. ضمن آنکه تلاش شد، هرچند گذرا، ابعاد اهمیت قصه ساخت و ساز شهری برای حضرتعالی روشن شود.

باسپاس - بهاءالدین ادب

نماینده مجلس شورای اسلامی و

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

این سازمان

برای اعضای خود چه کرده است؟

از اولین دوره‌ای که عضو هیأت مدیره بودم و اکنون که به طور موظف در این سازمان انجام وظیفه می‌کنم به طور مرتب روزانه چندین بار از بنده سؤال می‌شود که «این سازمان برای مهندسان و اعضای خود چه کرده است؟»

باید عرض کنم که وقتی شما با میل خود عضو سازمان نشده‌اید و با رغبت عضویت آن را نپذیرفته‌اید و عضویت شما در این سازمان اجباری است و پرداخت حق عضویت و پول کارت و پرداختهای دیگر را با میل و علاقه و به موقع پرداخت نمی‌کنید، حق دارید که در کارهای مربوط به سازمان نیز کمتر مشارکت نمایید و به مصوبات آن نیز کم توجهی نمایید و از کارهای انجام شده نیز کمتر با اطلاع باشید.

هیأت مدیره منتخب شما در آخرین مجمع عمومی با حداکثر یک هزار و یکصد رای از بیست هزار عضو صاحب حق رای انتخاب شده است و بر طبق قانون مدارک انتخابات پس از تأیید لازم است در سازمان نگهداری شود تا شائبه دخل و تصرف در آرا نباشد که در انتخابات اخیر این موضوع نیز رعایت نشده است.

شما می‌دانید که در قانون نظام مهندسی این سازمان به صورت یک نهاد مردمی تلقی نشده و به صورت مختلف وابسته به وزارت مسکن و شهرسازی است و بسیاری از مصوبات هیأت مدیره به صورت پیشنهاد به آن وزارتخانه ارسال می‌شود تا کارشناسان آن وزارت بررسی و پس از تصویب و تأیید مقام وزارت ابلاغ شود، لذا وزارت مسکن و شهرسازی در این پیشنهادها حق تغییر و دخل و تصرف دارد ولی شما نارسایی‌های این مصوبات را از سازمان خود می‌دانید.

سازمان در وضع فعلی یک نهاد دولتی-مردمی است که سهم دولت در آن بیشتر از سهم اعضا است. در شرح وظایف و اختیارات هیأت مدیره سازمان ملاحظه می‌فرمایید که این هیأت عمده‌تأ بررسی کننده و پیشنهاد

دهنده است ولی تصویب و ابلاغ این پیشنهادها با وزیر محترم مسکن و شهرسازی است.

- شرح خدمات و قراردادهای مربوط به هفت رشته عضو سازمان نظام مهندسی در دو دوره گذشته توسط کمیسیون ها و گروه های تخصصی تهیه شد و با بررسی های ممتد و طولانی به وزارت مسکن و شهرسازی ارسال گردید ولی متأسفانه ملاحظه می فرمایید که اولاً شرح خدمات برای هفت رشته ابلاغ نشد و ثانیاً آنچه که ابلاغ شده است توسط چند نفر کارشناسان آن وزارتخانه طوری تغییر داده شده که با شرح خدمات ارسال شده بسیار متفاوت است.

- قیمت گذاری خدمات مهندسی و تفکیک نرخ خدمات برای رشته های مختلف در گروه های تخصصی و کمیسیون منتخب هفت رشته بررسی شد و پس از تصویب در هیأت مدیره به وزارت مسکن و شهرسازی ارسال گردید ولی این نرخها طوری تغییر یافته و تفکیک شده است که در بازار کار کمتر به آن توجه می شود و اکنون ملاحظه میشود که با بالا رفتن تعرفه خدمات، مهندسان به شرح خدمات خود توجهی ندارند.

- دستورالعمل مربوط به صلاحیت و ظرفیت اشتغال در یک کمیسیون منتخب هیأت مدیره با کار طولانی و بررسی های همه جانبه تهیه شد ولی در ابلاغ این دستورالعمل دیده می شود که تغییرات اساسی داده شده و مهندسان پایه سه به شدت نسبت به آن معترض و سایر مهندسان نیز که کارهای طراحی و نظارت در ساخت و ساز شهری را کار اصلی خود می دانند و در هیچ مؤسسه ای استخدام نمی باشند خود را در این دستورالعمل با مهندسانی که در استخدام شرکتها یا در دستگاه های دولتی مشغولند یکسان احساس می کنند و تاکنون جواب قانع کننده ای به این مهندسان داده نشده است.

- تعداد دستورالعمل های نانوشته و مورد نیاز که در قانون و آیین نامه اجرایی از آنها یاد شده بیشتر از دستورالعمل های نوشته شده است و تصدیق می فرمایید که اگر ادامه کار به رویه گذشته باشد شما عضو محترم نباید انتظار داشته باشید تا سازمان شما کار زیادی انجام دهد.

با توجه به رویه گذشته، وزارت مسکن و شهرسازی برگزارکننده آزمون و صادرکننده پروانه اشتغال است و در صدور دستورالعمل ها نیز حق و تو و حق تغییر و اصلاح دارد. بنابراین شما نباید از سازمان انتظار کارهای زیادی را داشته باشید، اما مطابق قانون شما را به عضویت می پذیریم و برای شما کارت عضویت صادر می کنیم و هیأت مدیره منتخب شما هم طبق قانون و آیین نامه اجرایی آن عمل می کند.

بنابراین سازمان شما با این قانون و این وابستگی نمی تواند برای اعضای خود و برای بهبود بخشیدن به ساخت و ساز کشور کار مهمی انجام دهد که اینک در طول هفت سال گذشته نیز نتوانسته است و کار چشم گیری هم انجام نداده است.

از ابتدای دوره آزمایشی در سال ۷۳ تاکنون این سازمان نتوانسته است محل استقرار خود را در یک ساختمان در کنترل خود داشته باشد. در خردادماه ۷۳ سه نفر اعضای هیأت مدیره برای انتخاب زمین به وزیر مسکن و شهرسازی معرفی شده اند تا ایشان نسبت به واگذاری زمین و دریافت پول آن از سازمان مساعدت نماید. از آن تاریخ تاکنون هر یک از وزرای که آمده اند علاقه مند به مساعدت بوده اند ولی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران تاکنون نتوانسته است به این آرزوی دست نیافتنی خود برسد. اکنون با حمایت معاونت محترم وزارت به ما اعلام نموده اند که لازم است برای محل فعلی نیز هزینه هایی را به وزارتخانه ای که متولی این سازمان است پرداخت کنیم. لازم به ذکر است که وزارت

مسکن و شهرسازی مسئولیت کمیته ملی اسکان «بشر» را برعهده دارد و این سؤال مطرح می شود که با تمام تلاشی که برای اسکان مهندسان که سازندگان سرپناه برای مردم می باشند و فقط تقاضای زمین دارند تا از طریق تعاونی برای خود سرپناهی بسازند چه اقدامی شده است.

بانک زمین در وزارت مسکن مانند یک دژ تسخیرناپذیر است این معاونت می تواند به بعضی از نهادها یا افراد فوری زمین مناسب واگذار کند ولی به بعضی از نهادها به صورت نوبتی و پس از اینکه خداوند متعال زمین جدیدی را خلق کند واگذار خواهد کرد.

در اولین جلسات دوره گذشته هیأت مدیره جناب آقای مهندس عبدالعلی زاده فرمودند که سازمان نظام مهندسی از نظر ایشان جایگاه خاصی دارد و در زمان تصدی خود در استانداری آذربایجان نیز از مهندسان عضو این سازمان استفاده نموده اند و علاقه مندند که این سازمان در سطح کشور بتواند امور ساخت و ساز را از ابتدای بررسی نقشه ها و صدور پروانه ساختمان و کنترل ساختمان ها در دست گیرد. با ابراز تشکر از حضور ایشان در جمع هیأت مدیره و نیت خیری که داشتند باید سؤال کنیم شما در این جهت کدام قدم را برداشته اید؟ شما فرمودید سازمان نظام مهندسی دفتری تأسیس کند و مانند دفاتر اسناد رسمی که ثبت اسناد را انجام می دهند شما هم ثبت قراردادهای و کنترل نقشه ها و کنترل ساخت و ساز را انجام دهید و ما هم به تصور اینکه جناب وزیر محترم با نیروی وزارتی ما را حمایت خواهند فرمود مقدمات تأسیس دفاتر نمایندگی را فراهم نمودیم و این دفاتر تأسیس شد. هرچه بیشتر پی گیری کردیم کمتر نتیجه گرفتیم. در بهمن ماه ۷۸ تفاهمنامه ای در پنج بند بین وزیر محترم مسکن و شهرسازی - شهردار تهران و رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران منعقد گردید که در این تفاهمنامه با گذشت و اغماض قسمتی از کارهای قانونی سازمان نظام مهندسی را به شهرداری واگذار کردند ولی با خوش خیالی به خودمان وعده دادیم که این مقدمه ایست بر آنچه جناب وزیر محترم وعده داده اند ولی هرچه جلوتر رفتیم کمتر نتیجه گرفتیم.

از طرفین تفاهمنامه دعوت کردیم تا در مجمع عمومی در حسینیه ارشاد نسبت به موضوع تفاهمنامه ما را ارشاد فرمایند ولی هر یک از طرفین مهندسان را نصیحت فرمودند و جناب وزیر محترم مسکن و شهرسازی نسبت به انبوه سازی و محاسن آن سخنرانی فرمودند و از آن تاریخ بیش از یکصد میلیون تومان از حق عضویت شما مهندسان را خرج این دفاتر نمایندگی کرده ایم و باز هم باید ادامه دهیم تا بخت مهندسان باز شود. نمی دانم باز هم سؤال خواهید فرمود که «سازمان برای ما مهندسان چه کرده است؟»

در اردیبهشت ماه سال ۷۹ در یک جلسه هیأت مدیره از جناب آقای مهندس عبدالعلی زاده نسبت به اینکه در خصوص اجرای تفاهمنامه به عنوان داور تعیین شده اند و تاکنون اقدامی نفرموده اند انتقاد شد و از ایشان خواسته شد تا نسبت به وظیفه داوری که برعهده گرفته اند اعلام نظر نمایند، در خردادماه ۷۹ در خصوص پی گیری اجرای تفاهمنامه با ایشان مکاتبه کردیم ولی جوابی دریافت نشد.

در مکاتبات متعدد نسبت به اعتراض مهندسان جوان به آیین نامه ماده ۱۲ و تضييع حقوق مهندسان جوان در آن آیین نامه مکاتبه کردیم ولی جوابی دریافت نشد.

در آذرماه سال ۷۹ درخواست شد تا برطبق ماده ۷۰ آیین نامه اجرایی مدارک انتخابات هیأت مدیره را برای سازمان ارسال نمایند و پیرو آن دو مکاتبه دیگر نیز انجام شد و در یک ملاقات حضوری با معاون محترم آن وزارتخانه موضوع را مطرح کردم ولی تاکنون مدارک ارسال نشده و

پاسخی نیز داده نشده است. در ملاقات حضوری عرض کردم تعدادی از اعضای سازمان نسبت به تعداد رأی بعضی از منتخبین برای هیأت مدیره مشکوکند، اگر شما این مدارک را ارسال فرمایید بر طبق قانون عمل فرموده‌اید و هیچ شکلی باقی نخواهد ماند ولی تاکنون پاسخی دریافت نشده است.

در زمان ادغام دفتر سازمانهای مهندسی و تشکلهای حرفه‌ای و دفتر کنترل ساختمان از قول وزیر محترم مسکن و شهرسازی در روزنامه‌ها نوشته شد که بخش اعظم وظایف و فعالیت‌های این نهادها به سازمان‌های نظام مهندسی محول خواهد شد ولی علی‌رغم نامه‌ای که از طرف سازمان برای استقبال از این فکر نوشته شد تاکنون سیستم مدیریتی لازم و ساز و کارهای ضروری برای عملی شدن این فکر تدارک نشده است.

اعضای محترم سازمان در هر نوبت از برگزاری آزمون نسبت به عدم تناسب سؤالات با کاری که باید انجام دهند و یا روشهای برگزاری آزمون انتقاد نموده‌اند که این انتقادها به صورت کتبی و یا حضوری به وزارتخانه منعکس شده است ولی کمتر پاسخ قانع‌کننده دریافت نموده‌ایم.

در خصوص برگزاری آزمون کارشناسی و انتخاب کارشناس برطبق ماده ۲۷ قانون و علت عدم معرفی نمایندگان وزیر محترم و سازمان مسکن و شهرسازی مکاتبه شده است که منتظر پاسخ آن هستیم. سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران با بیش از ۲۳ هزار نفر عضو باید منتظر بماند تا چند نفر در آن وزارتخانه و یا تعدادی از کارمندان سابق وزارت مسکن و شهرسازی و دولت، که هم‌اکنون در شورای مرکزی نشسته‌اند و می‌دانند چگونه باید کارها را به روال دولتی انجام داد برای این سازمان تصمیم‌گیری نمایند.

شورای مرکزی که در قانون وظیفه عمده‌ای برای آن تعریف نشده است و با هیأت مدیره سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها به صورت پدران و با نصیحت رفتار می‌کند و از دریافتی آنها ارتزاق می‌نماید نباید از قانون فراتر رفته و در امور سازمان‌های دیگر مداخله نماید. این از وظایف وزیر محترم مسکن و شهرسازی است که در رأس آن شورا فردی قانون‌گرا و معتقد به اصول دموکراسی را قرار دهد تا پارا از حوزه مأموریت خود فراتر نگذارد. متأسفانه، برخی از اعضای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران فقط به دلیل اینکه در قبال درخواست شورای مرکزی دال بر پرداخت حدود سی و شش میلیون تومان، پول سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران را که از محل حق عضویت‌های اعضا جمع شده است، به شورای مرکزی پرداخت ننموده و امانت‌داری کرده سؤال کرد مگر شورای مرکزی برای مهندسی و مهندسان چه کرده است، که باید این پول پرداخت شود؟ برای این سؤال آماج بدترین تهمت‌ها و افتراها قرار گرفت و در هیأت عمومی در حضور جمع مهندسان کشور، بدترین نسبت‌ها به ایشان وارد شد! آیا این است سزای امانت‌داری؟ کما اینکه هم‌اکنون هم سؤال می‌کنم، ظرف سه سال گذشته، شورای مرکزی برای همه مهندسان و به ویژه مهندسان تهران چه کرده است، که توقع چنین پرداخت‌هایی را دارد؟

مکاتبات انجام شده با دفتر وزیر محترم مسکن و شهرسازی نشان می‌دهد که تاکنون حدود پنجاه نامه از سازمان برای امور مختلف به آن وزارتخانه ارسال شده و فقط در حدود ده پاسخ که آنها هم عمدتاً مربوط به ابلاغ دستورالعمل‌های آن وزارتخانه بوده است دریافت نموده‌ایم.

اکنون شما عضو محترم قضاوت فرمایید با وزارتخانه‌ای که خود را قیم این سازمان در سراسر کشور می‌داند و دارای حق و توتو در کلیه امور حتی انحلال آن می‌باشد می‌توان بهتر از آنچه عمل کرده‌ایم انتظار داشت. بنده

قضاوت را به اعضای محترم سازمان‌های نظام مهندسی تمام استان‌ها واگذار می‌کنم.

حسن فریداعلم

نایب رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

دست‌آورد همایش

همایش مشترک سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران و شهرداری تهران در سالن اجتماعات وزارت کشور (مورخ ۸۰/۴/۴) می‌تواند برای کلیه اعضای سازمان اعم از هیأت مدیره و عموم مهندسانی که در ساخت و سازهای شهری فعالیت دارند، نکات مهمی به همراه داشته باشد:

۱. سانسور خبری این همایش در ارگان شهرداری (روزنامه همشهری) و عدم انعکاس حضور سازمان در این همایش و میزبانی مشترک آن و بی‌توجهی به سخنان ریاست محترم سازمان نظام مهندسی استان تهران دلیلی روشن بر بی‌صدافتی در شهرداری تهران بود. سکوت سازمان نظام مهندسی در برابر این ظلم رسانه‌ای به هیچ وجه شایسته نیست. آیا جمع بیست و چند هزار نفره سازمان از یک عضو شورای اسلامی شهر تهران که در مقابل شهرداری ایستادگی می‌کند و سخن خود را بیان می‌کند، ناتوانتر است؟! بایستی مسئولان سازمان اخبار چنین همایشهایی را از طریق رسانه‌ها به اطلاع عموم مهندسان برسانند و شایسته است که برای درج آگهی‌ها نیز به جای روزنامه وابسته و پرهزینه همشهری روزنامه‌های دیگری انتخاب شوند.

۲. رفتار قیم‌آبانه شهرداری تهران در این همایش (که مهندسان را رعیت خود می‌پندارد) و تصمیم‌گیری یک طرفه برای مهندسان نشان داد که مدیران شهرداری هرگز حاضر به پیروی از قانون نظام مهندسی و قبول اختیارات قانونی سازمان نظام مهندسی (که با منافع آن‌ها در تضاد است) نیستند. چند سال گفتگوی مسئولان سازمان و شکیبایی مهندسان هیچ دستاوردی جز تضعیف اعتبار سازمان نظام مهندسی نداشته و ادامه وضع موجود سازمان را به بن‌بست خواهد کشاند. اکنون زمان آن رسیده که هیأت مدیره سازمان از طریق مراجع قانونی همانند مجلس شورای اسلامی حقوق قانونی خود را مطالبه کند.

۳. بیان مشکلات عمومی مهندسان از زبان ریاست محترم سازمان این احساس را در اعضا تقویت می‌کرد که گویی خود مشغول بیان این کلمات هستند. حمایت صمیمانه آن‌ها از ایشان نیز، که از ابتدای تشکیل سازمان تاکنون کمتر مشاهده شده، ناشی از همین احساس بود. این نکته می‌تواند تذکری برای هیأت مدیره محترم سازمان باشد که اگر قاطعانه در جهت حل مسائل مهندسان قدم بردارند، اعضا پشتیبان آن‌ها خواهند بود و چنانچه خواهان مشارکت بیشتر اعضا هستند باید مسائل و مشکلات آن‌ها را کاملاً لمس کنند و برای آن چاره‌اندیشی نمایند.

اعضای سازمان نیز باید به این امر توجه داشته باشند که مسئولان سازمان برای دفاع از حقوق مهندسان، علاوه بر توکل به یاری پروردگار، نیازمند حمایت و پشت‌گرمی اعضا هستند. حضور وسیع و آگاهانه و مسئولانه اعضا در مجامع سازمان می‌تواند سبب دلگرمی هیأت مدیره در

انجام وظایفش باشد. بی توجهی به مجامع عمومی و حضور تشریفاتی عده‌ای اندک نمی‌تواند اثرات مثبتی در رفع مشکلات و تحقق خواسته‌های ما داشته باشد. بایستی اعضای محترم سازمان، با مطالعه دقیق قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (با همه اشکالاتی که بر آن وارد است)، جایگاه قانونی سازمان را دریابند و متناسب با آن انتظاراتشان را مطرح نمایند. در مواردی که نیاز به اصلاح قانون باشد، در بازنگری قانون مشارکت کنند و در مواردی که قانون اجرا نشده پی‌گیر اجرای قانون باشند. بارها شاهد بوده‌ایم که در مجامع عمومی، مسائلی چون محدودیت قانونی مهندسان پایه ۳ در امر طراحی و محاسبات و شیوه برگزاری آزمون از سوی برخی اعضا مورد بحث قرار گرفته است. به این همکاران محترم عرض می‌کنم، در شرایطی که شهرداری اختیارات قانونی سازمان را نادیده می‌گیرد و اعضا نیز در یاری سازمان کوتاهی می‌کنند، چگونه می‌توان انتظار داشت در امور مربوط به پروانه اشتغال و رتبه‌بندی مهندسان، که طبق قانون توسط وزارت مسکن و شهرسازی انجام می‌شود و هیچ اختیاری به سازمان داده نشده است، هیأت مدیره بتواند کاری برای مهندسان انجام دهد؟!

۴. اعتراض شدید مهندسان به شیوه برخورد شهرداری تهران، که موجب تغییر فضای همایش شد، این حقیقت را بیان می‌کند که اگر مهندسان در طلب خواسته‌های قانونی خود مصمم و همصدا باشند، هیچ جریان غیرمسئول توان ایستادگی در برابر آن راندراند. اگر مهندسان فقط به فکر امروز خود باشند و به فردا نیندیشند، هر یک به کار خود مشغول شوند، هیچ‌گاه به شئون خود دست نخواهند یافت. مهندسانی که در ساخت و ساز شهری فعالیت می‌کنند، گرفتار مسائل متعددی هستند که جز با همبستگی و یکصدا شدن بر آن‌ها فائق نخواهند شد؛ حذف سلطه غیرقانونی شهرداری بر امور مهندسان و اصلاح نظام رتبه‌بندی، ظرفیت اشتغال و کنترل ساختمان و توزیع عادلانه کار و جلوگیری از دخالت افراد فاقد صلاحیت در امر ساخت و ساز و... در گرو انسجام و تشکل این مهندسان بر محوریت مسائل صنفی و اقتدار سازمان نظام مهندسی است. محسن تقوی

به: مسئولین محترم برگزاری آزمون مقررات ملی ساختمان رشته معماری پایه ۳

اعتراض!

احترام بعرض می‌رساند که اینجانب آرش میرشکرایی فارغ‌التحصیل رشته معماری از دانشگاه شهید بهشتی، دارای سابقه کار پنج ساله در یک شرکت پیمانکاری بارتبه ۶ ابنیه و نیز سوابق کار طراحی شخصی (در حدود ۱۵ مورد) و ایضاً سوابق کار متعدد دانشجویی و همچنین دارای نمره ۷۵ در این دوره (آذر ۷۹) و ۹۳ در دوره پیشین (اردیبهشت ۷۹)، طی دو دوره است که تنها به دلیل اسکیس پیش‌بینی شده در این آزمون موفق به دریافت پروانه اشتغال نمی‌گردم. بنده علاوه بر اینکه به نحوه رسیدگی به این اسکیس اعتراض جدی دارم و درخواست رسیدگی حضوری و مجدد به آن، سؤالات و نکاتی مطرح است که به عنوان یک مهندس معمار این مملکت از مسئولان محترم انتظار پاسخگویی جدی و مستدل مورد:

۱. آن‌طور که از اسم آزمون پیداست این امتحان مربوط به سنجش مقررات ملی ساختمان است و لذا امتحان اسکیس چه ارتباطی با مقررات ملی ساختمان پیدامی‌کند؟

۲. هدف از امتحان اسکیس چیست؟ آیا جز این است که اسکیس شروع طراحی است و در مقوله طراحی هر کس برای خود روش ویژه‌ای دارد که حداقل در این زمان محدود پیش‌بینی شده نمی‌توان بر توانایی طراحی هیچ کس محک زد؟ در ثانی اگر اعتقاد دارید که مهندس مملکت باید بتواند براحتی در مدت کوتاهی اسکیس بزند (حال با چه مشخصاتی؟ معلوم نیست). پس مهندسين پایه‌های دیگر به دلیل سابقه کار بیشتر باید بهتر و سریعتر اسکیس بزنند پس چرا برای ایشان چنین آزمونی پیش‌بینی نشده است؟ اگر اسکیس مناسبترین میزان برای انتخاب مهندسين است که حتی آزمون اصلی را تحت تأثیر قرار داده به طوری که مردودی در آن (که معلوم نیست با چه معیاری) یعنی عدم پذیرش حتی بهترین نمره‌های آزمون تستی پس چرا آن را برای تمام رشته‌ها برگزار نمی‌نمایند و در ثانی پیشنهاد می‌کنم که اول اسکیسی برگزار کنید تا اگر کسی نتوانسته بود انتظارات آن را فراهم آورد دیگر بی‌دلیل در آزمون مقررات شرکت نکند و وقت و هزینه اضافی نپردازد.

۳. کاملاً روشن است که مقوله طراحی یک امر کاملاً سلیقه‌ای است و اشخاص مختلف از آن چه در نحوه ارائه روی کاغذ و چه در اجرا برداشتها و نظرات متفاوت دارند بنابراین آیا برای سنجش و اثبات توانایی و صدور محور فعالیت یک مهندس معمار انتخاب چنین روشی محترمانه و مستدل و متقن می‌باشد؟ خاطرنشان می‌کنم که مهندسان شرکت‌کننده در آزمون قصد استخدام در یک شرکت با یک سازمان را ندارد که نیاز باشد با سلیقه مسئولان آن سازمان همخوانی داشته باشند بلکه ایشان قصد خدمت در کل این مملکت را دارند و هیچ کس حق ندارد ایشان را اگر متخلف نباشند از کار محروم نمایند شما یک امتحان تستی برگزار نموده‌اید که در آن میزان آشنایی متقاضیان پروانه اشتغال را با منابع موجود بسنجید که در رسیدگی به آن هم جای هیچ‌گونه بحثی (به دلیل تصحیح کامپیوتری) پیش نمی‌آید مگر قسمت عملی آن که باز جای سؤال دارد که تداخل امتحان تستی با ترسیمی در یک پاسخننامه چه سنخیتی دارد و در ثانی اگر اصراری بر این سؤالات هست پس چگونه حتی در وقت آزمون تغییرات متناسب داده نمی‌شود و ثالثاً اگر این سؤالات هست پس دیگر اسکیس چیست؟

۴. آن‌طور که از تعداد ثبت‌نام‌کنندگان و نتیجه آزمون برمی‌آید (یعنی حدود ۹۵۰ نفر ثبت‌نام‌کننده و ۳۵۰ نفر قبولی) در خوشبینانه‌ترین حالت این شبهه را به وجود آورده که مسئولان محترم یک رقم ۳۰٪ قبلی را در هر سال در نظر گرفته‌اند و تصمیم دارند که این حد را حفظ کنند اگر اینگونه باشد باید بگویم که این خارج از حقوق انسانی فارغ‌التحصیلان است و اگر چنین نیست پس باید برای کمبود علم بیش از ۷۰٪ مهندسين مملکت افسوس خورده و برای حل این مشکل نیازمند به یک عزم ملی می‌باشیم. در خاتمه یادآور می‌گردم که تعداد زیاد و متأسفانه سرخوردگی و بی‌اهمیتی رایج در کل جامعه کنونی تنها دلیل عدم انعکاس اعتراضات جدی به این امر بوده است و هرگز اینگونه نیست که کل جامعه مهندسين معمار با این نحوه در پیش گرفته شده توسط مسئولان محترم آن سازمان همراه و موافق باشد. لذا مجدانه تقاضا دارد که در برگزاری این آزمون و بخصوص اسکیس پیش‌بینی شده در آن تجدید نظر بسیار جدی بعمل آید.

با احترام و تشکر

گزارش عملکرد هیأت رئیسه گروه تخصصی معماری

اهم موضوعات مطروحه در ۹ نشست (از تاریخ ۱۷۹۱۰/۲۶ الی ۸۰/۴/۲۷)

۱. در بررسی و تبیین نقش و جایگاه حرفه معماری در قانون و قدرت اجرایی گروه تخصصی معماری در قالب آئین‌نامه، اصلاح آن و تفیذ اختیارات مدنظر می‌باشد؛ لذا می‌بایست در شورای شهر، در گروه عمران مجلس، در کمیسیون ماده ۵ و بالاخره در تمامی کمیسیون‌هایی که به منظور بررسی ضوابط شهرسازی و تدوین آن تشکیل می‌گردد، حضور فعال داشته باشد.

۲. اعلام آمادگی به وزارت مسکن و شهرسازی، در زمینه مشارکت در تهیه و تدوین مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان «ضوابط معماری»

۳. به منظور ارتقاء کیفیت کار معماری؛ اعم از طراحی، نظارت، تهیه نقشه‌ها و غیره می‌بایست مروری بر قوانین شرح خدمات و الزامات مقررات ساختمان مبحث ۴ صورت گیرد و در این راستا، این کمیسیون تأکید بر اجرای ماده ۱۲ آئین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان را دارد که در آن صلاحیت رشته‌ها تفکیک شده است. و همچنین پیشنهاد بر کنترل ساختمان در چند مرحله و توسط یک گروه چک لیست رانیز در نظر دارد.

۴. فعال نمودن اعضای معمار عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران و کمک به ارتقاء سطح شغلی اعضا و بررسی علل حضور کم‌رنگ مهندسان معمار در تهیه طرح‌های معماری در بعضی از شهرستانها و رفع موانع موجود برای ارائه خدمات معماری در چارچوب قوانین نظام مهندسی با همکاری سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌های دیگر

۵. بررسی نحوه اعتراض به شیوه و کیفیت آزمون‌های مقررات ملی که توسط وزارت مسکن و شهرسازی برقرار می‌گردد و ارائه راه کارهای مناسب جایگزین.

۶. اعتراض به تعرفه اخیر حق‌الزحمه خدمات مهندسی ساختمان موضوع ماده ۱۱۷ آئین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که توسط وزارت مسکن و شهرسازی به وزارت کشور ابلاغ شده است و همچنین اعتراض به موضوع هماهنگ‌کننده‌ها، به دلیل

مشخص نبودن نقش و جایگاه فنی و حقوقی مذکور و نقد و بررسی آن.

همایش معماران عضو سازمان نظام مهندسی استان تهران، توسط هیأت رئیسه گروه تخصصی معماری در پاییز آینده برقرار خواهد شد که متعاقباً زمان و محل برگزاری آن اعلام خواهد شد.

گزارش عملکرد هیأت رئیسه گروه تخصصی عمران

اهم مذاکرات و موضوع‌های مطروحه در ۱۲ جلسه از تاریخ ۱۷۹۱۱/۱۸ لغایت ۱۳۸۰/۴/۲۶:

۱. انتخابات داخلی انجام و آقایان دکتر مهدی قالیبافیان، مهندس علی اکبر معین فر و مهندس مهدی عسگری پور به عنوان رئیس، نایب رئیس و دبیر هیأت رئیسه گروه تخصصی عمران انتخاب شدند.

۲. تهیه و تصویب نظامنامه داخلی اداره جلسات هیأت رئیسه.

۳. برنامه‌ریزی برگزاری همایش‌های علمی و حرفه‌ای برای مهندسان عمران (اعضای سازمان)

۴. پیشنهاد تشکیل گروه بازرسی فنی (برای بررسی در هیأت رئیسه و تهیه طرح)

۵. درخواست توقف مصوبه شورای بررسی و تعیین مبانی قیمت‌گذاری وزارت مسکن و شهرسازی در خصوص تعرفه طراحی و محاسبات و نظارت سازه.

۶. درخواست جلوگیری از ابلاغ مصوبه شرح خدمات مهندسی و تفکیک حق‌الزحمه مهندسی با توجه به اشکالات موجود در مصوبات فوق در خصوص رشته عمران.

۷. انتخاب نمایندگان هیأت رئیسه جهت شرکت در کمیسیون تلفیق شرح خدمات، جلسات استاندارد، گروه‌های کاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، کمیسیون انجمن صنفی تولیدکنندگان بتن، گروه تخصصی شورای شهر تهران، شورای دبیران نشریه پیام.

۸. تهیه پیش‌نویس طرح برگزاری چند دوره آموزشی و بازآموزی.

۹. تهیه پیشنهاد طرح کنترل سازه ساختمان‌های دارای بیش از ۲۰۰۰ مترمربع زیربنا یا بیش از ۶ طبقه از روی شالوده.

۱۰. پیش‌بینی جلسه مشترک با دفتر تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان و اعضای تهیه‌کننده سؤالات آزمون در خصوص آزمون

رتبه‌بندی مهندسان.

۱۱. برگزاری دومین همایش مهندسان عمران استان تهران در تاریخ ۱۳۸۰/۳/۲۲.

۱۲. پاسخ به مکاتبات و نامه‌های رسیده و بررسی پیشنهادهای دریافتی.

گزارش عملکرد هیأت رئیسه گروه تخصصی مکانیک

اهم مصوبات و موضوع‌های مطروحه در هشت جلسه از تاریخ ۱۷۹۱۱/۱۵ الی ۸۰/۴/۳۱:

۱. عملکرد گذشته هیأت رئیسه گروه تخصصی مکانیک مورد بررسی قرار گرفت و از اعضای هیأت رئیسه گروه تخصصی در رشته قدردانی شد و انتخاب رئیس، نایب رئیس و دبیر هیأت رئیسه گروه تخصصی مکانیک انجام شد.

۲. برنامه سه ساله گروه تخصصی مکانیک تدوین شد و مقرر گردید اعضای گروه نسبت به این برنامه اعلام نظر نمایند.

۳. در مورد امکان کنترل نقشه‌های تأسیساتی در دفتر نمایندگی بحث و بررسی اولیه به عمل آمد و مقرر گردید دستورالعمل‌های لازم تهیه گردد.

۴. بازبینی شرح خدمات، زمینه‌سازی کنترل نقشه‌های تأسیساتی، تهیه چک لیست‌های تأسیساتی، ارائه دفترچه محاسباتی سوخت برای هر متر مربع زیربنا، سازمان دادن کار تیمی بین مهندسان چهار رشته اصلی، انرژی خورشیدی و استفاده از آن، اجباری کردن عایقکاری و تدوین آئین‌نامه استفاده از انواع عایقها، تهیه بخشنامه‌های لازم برای جلوگیری از اتلاف انرژی، استفاده از انرژی باد، برنامه بازدید از فعالیت‌ها و تأسیسات بزرگ داخل کشور، تهیه جدول طبقه‌بندی ساختمان‌های مختلف برحسب بار حرارتی ساختمان‌ها در دستور کار گروه تخصصی مکانیک قرار گرفت.

۴. بیش از ۱۰ نامه و پیشنهاد به دبیرخانه سازمان رسیده است و در دستور کار گروه تخصصی می‌باشد. تا بررسی و پاسخ لازم داده شود.

گزارش فعالیت هیأت رئیسه گروه تخصصی برق

خلاصه اهم مصوبات ۱۲ نشست از ۷۹۱۱/۱۷ الی ۸۰/۴/۱۸:

۱. در اولین جلسه انتخابات داخلی انجام و آقایان سید محمد غرضی، محمدرضا خوشخو و محمدعلی رحیم‌خانی به عنوان رئیس، نایب

رئیس و دبیر هیأت رئیسه انتخاب شدند.

۲. مطالعات اولیه «تأسیس انجمن تأسیسات برق ساختمان» جهت تأمین پشتوانه قوی صنفی و سازماندهی نیروی مهندسان برق عضو سازمان آغاز شد.

۳. مباحث تخصصی های نوین در تأسیسات برق و موضوع بهینه سازی انرژی در ساخت و ساز بررسی و در دستور کار قرار گرفت.

۴. چک لیست طراحی تأسیسات برق و نظارت بر اجرای تأسیسات برق در ساخت و سازها تدوین و پس از بحث و بررسی در گروه تصویب گردید.

۵. پیشنهاد گردید دومین همایش گروه تخصصی تأسیسات برق در تاریخ ۳۰ مهرماه ۸۰ انجام گردد. برنامه ریزی برگزاری این همایش در دستور کار گروه قرار گرفت.

۶. پیش نویس آئین نامه داخلی گروه تدوین تصویب گردید.

۷. اقداماتی جهت برگزاری نشست های هیأت رئیسه با اعضای گروه برق جهت بررسی تعرفه های شده و مسائل صنفی انجام شد.

۸. پیشنهاد اجرای آموزش های کوتاه مدت در مبحث Bus-duct و بازرسی تأسیسات آسانسور و پله برقی انجام شد.

۹. اعلام آمادگی مهندسان برق عضو نظام در اخذ صلاحیت پروانه اشتغال در حوزه جدید هوشمندسازی ساختمان انجام گرفت.

۱۰. ایجاد سیستم زمینی حفاظتی برق و کنترل مهندسان برق در طراحی و نظارت بر اجرای تأسیسات برقی (امضای مهندس برق در اخذ پروانه و امضای ناظر تأسیسات برق در اخذ پایان کار اجبار می شود).

۱۱. درخواست از وزارت صنایع و معادن جهت واگذاری امر بازرسی تأسیسات آسانسور و پله برقی به اعضای برق واجد شرایط.

گزارش عملکرد هیأت رئیسه گروه تخصصی شهرسازی

اهم مصوبات ۹ نشست (از تاریخ ۷۹/۱۱/۱۷ الی ۸۰/۴/۱۸)

۱. برگزاری انتخابات داخلی: مهندس جلال آزادی سلیمانیه و مهندس فرج الله داوری به عنوان رئیس و دبیر به اتفاق آرا انتخاب گردیدند.

۲. تدوین و تصویب آئین نامه برگزاری جلسات هیأت رئیسه

۳. تدوین و تصویب بخش از برنامه سه ساله هیأت رئیسه که رئوس برنامه شامل:

۱.۳. برگزاری کارگاه های تخصصی برای اعضا شهرساز عضو سازمان از جمله کارگاه طراحی تفکیک اراضی

۲.۳. پی گیری تصویب شرح خدمات سه گانه تهیه شده توسط هیأت رئیسه قبلی

۳.۳. پی گیری اجرای جدول حدود صلاحیت مهندسان شهرساز موضوع تبصره ۳ ماده ۱۲ آئین نامه اجرایی

۴.۳. هماهنگی با سازمان نظام مهندسی به منظور شرکت فعال اعضاء گروه تخصصی شهرسازی در جلسات کمیسیون های شهرسازی استان تهران

۵.۳. برگزاری همایش مهندسان شهرساز عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

۴. مکاتبه با ریاست سازمان نظام مهندسی استان تهران و معرفی نماینده گروه شهرسازی به منظور همکاری با سازمان فرهنگی، هنری شهرسازی تهران جهت انجام مطالعات مربوط به کلان شهر تهران

۵. مذاکره و مکاتبه با پژوهشگاه فرهنگ و هنر به منظور تهیه گزارش و آلبوم از نماهای شهری تهران

۶. ارسال لیست مهندسان شهرساز عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران به شهرداری تهران جهت تهیه طرح تفکیک اراضی

۷. پی گیری امر احراز صلاحیت مهندسان شهرساز توسط سازمان نظام مهندسی

۸. تشکیل کمیته اجرایی و علمی جهت برگزاری کارگاه های طراحی تفکیک اراضی با همکاری جامعه مهندسان شهرساز

۹. پاسخ برنامه های ارسالی اعضا و گروه های مختلف

۱۰. معرفی اعضای هیأت رئیسه به عنوان نمایندگان سازمان جهت شرکت در جلسات کمیسیونها و شوراهای سایر نهادها

۱۱. نمایندگان گروه برای شرکت در کمیسیون تلفیق و برگزاری جلسات با گروه های تخصصی نقشه برداری و ترافیک به منظور بررسی شرح خدمات سه گروه معرفی شد.

۲.۱۰. نماینده گروه جهت عضویت در شورای دبیران نشریه پیام نظام مهندسی ساختمان استان تهران معرفی شد.

۳.۱۰. نماینده گروه جهت شرکت در جلسات منشور شهر تهران معرفی شد.

۴.۱۰. نماینده گروه جهت شرکت در جلسات کمیسیون ماده پنج شهر تهران معرفی شد.

۵.۱۰. نماینده گروه جهت شرکت در جلسات

کمیسیون ماده پنج شهر تهران و سایر شهرهای استان تهران معرفی شد.

۱۰. نماینده گروه جهت شرکت در جلسات شورای برنامه ریزی و توسعه استان تهران معرفی شد.

گزارشات و تصمیمات هیأت رئیسه

گروه تخصصی نقشه برداری

هیأت رئیسه گروه تخصصی نقشه برداری از تاریخ ۱۳۷۹/۱۱/۱۷ الی ۸۰/۴/۱۸ شش جلسه داشته است که فهرست وار به اهم گفتگوها و بحث های انجام شده به شرح زیر است:

۱. انتخاب داخلی هیأت رئیسه گروه تخصصی نقشه برداری انجام شد.

۲. مقرر گردید سرفصلی در مقررات ملی ساختمان به رشته نقشه برداری اختصاص داده شود که نحوه اجرا و نظارت بر ساختمان ها را که به عملیات نقشه برداری مخصوصی جهت هندسی کردن سازه بنا و پیاده کردن دقیق طرح های ساختمانی مربوط می شود، توسط گروه تخصصی تنظیم شود و به مقررات ملی ساختمان که فعلاً فاقد این سرفصل می باشد، اضافه گردد.

۳. پیشنهاد شد سمینارهای علمی نقشه برداری ویژه اجرای ساختمان های بلند تشکیل و چند مورد عملیات میکروژئودزی نیز روی ساختمان های بلند در تهران انجام و نتیجه آن منتشر گردد.

۴. پیشنهادهای مشخصی در مورد برنامه سه ساله توسط اعضا هیأت رئیسه گروه تخصصی نقشه برداری ارائه گردید و مقرر شد در تدوین برنامه فعالانه وارد عمل شده و مجموعه تدوین شده را با موافقت هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی استان تهران منتشر نمایند.

۵. برای پیش گیری از بلیه رانش زمین قرار شد تعدادی از اعضا گروه در تهران مناطق فعال از نظر رانش را شناسایی نمایند و با انجام عملیات نقشه برداری خاص، جهت، شدت و میزان حرکت توده های در حال رانش را مشخص و معین کرده و نتیجه عملیات و نوع اسباب به کار گرفته شده و روش های اندازه گیری و نرم افزارهای تحلیل و تشکیل مدل های تغییر شکل و آنالیز جابجایی منطقه مورد مطالعه را تنظیم و منتشر نمایند. مقرر گردید هزینه اجرای عملیات را برآورد و با نظر هیأت مدیره نظام مهندسی استان تهران هرچه زودتر به شروع عملیات در صورت موافقت اقدام گردد.

۶. در مورد تعیین موقعیت جغرافیایی دقیق هر یک از محدوده‌های ریزپهنه‌بندی زلزله شهرهای استان تهران و به ویژه شهر تهران توسط سیستم ماهواره‌ای GPS بحث‌های مفصلی در گروه تخصصی نقشه‌برداری صورت گرفت و مقرر شد قبل از اقدام به این کار با هیأت مدیره جهت تأمین بودجه مشورت گردد و پس از آن با برنامه کار مشخص و تهیه وسایل و تدوین دستورالعمل با کمک‌گیری از اعضای نقشه‌بردار علاقه‌مند در نظام مهندسی استان تهران، عملیات اجرایی مربوطه شروع شود.

۷. با عنایت به اینکه بارها در ارتباط با شرح خدمات و تعرفه‌های رشته نقشه‌برداری در امر ساخت و ساز شهری با مقام عالی وزارت و معاونت نظام مهندسی وزارت مسکن و شهرسازی گفتگو و تماس‌هایی نیز برقرار گردید با این وصف از سال ۱۳۷۷ تاکنون که شرح خدمات و تعرفه رشته نقشه‌برداری آماده و از سوی رئیس سازمان نظام مهندسی به حوزه معاونت نظام مهندسی جهت تصویب و اعلام آن به نهادهای مسئول ساخت و ساز شهری فرستاده شد، متأسفانه تاکنون تصویب نشده و این رشته که در قانون نظام مهندسی جزء رشته‌های اصلی قلمداد گردیده هنوز در ساخت سکونتگاه‌های شهری دخالت داده نشده است. لذا اعضای گروه تخصصی نقشه‌برداری مصرانه از مقام وزارت تصویب شرح خدمات و تعرفه‌های نقشه‌برداری را درخواست می‌نمایند.

۸. در آخرین جلسه گروه (ششمین جلسه) مجموعه موضوع‌های پیشنهادی و تصمیمات متخذه گروه تخصصی نقشه‌برداری در چهارمین اجلاس هیأت عمومی توسط اعضای شرکت‌کننده در اجلاس به آگاهی سایر اعضا هیأت رئیسه گروه رسید و در همان جلسه نماینده گروه، با رأی اکثریت اعضا به عضویت شورای دبیران تحریریه پیام انتخاب و به هیأت رئیسه نظام مهندسی استان تهران معرفی شدند.

گزارش عملکرد هیأت رئیسه گروه تخصصی ترافیک

اهم مصوبات و موضوع‌های مطروحه در هشت جلسه از تاریخ ۱۹/۱۱/۷۹ الی ۳۰/۳/۸۰:

۱. دکتر بهبهانی به عنوان رئیس، دکتر امینی به عنوان نایب رئیس و مهندس رزم‌یار به عنوان دبیر هیأت رئیسه گروه تخصصی ترافیک سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران انتخاب شدند.

۲. بررسی عملکرد دوره گذشته هیأت رئیسه

گروه تخصصی ترافیک در دستور کار قرار گرفت و برنامه‌ریزی یکساله در خصوص عملکرد آتی تدوین و به تصویب رسید.

۳. معاونت سازمان حمل و نقل و ترافیک در یک جلسه حاضر و توضیحاتی در مورد اثر ترافیک بر ساختمان‌های مختلف و پیشنهادهایی در خصوص نظر کارشناسی مهندسان ترافیک و حق‌الزحمه مربوطه ارائه کردند که مورد تأیید گروه تخصصی قرار گرفت.

۴. نامه‌ای در ارتباط با بخشنامه وزارت کشور در مورد واگذاری مسئولیت تفکیک اراضی به مهندسان شهرساز تهیه گردید. و طی جلسه‌ای با مهندس ادب ریاست سازمان، موضوع دخالت مهندسی ترافیک در امر تفکیک اراضی که جزء شرح خدمات مصوب است بحث گردید.

۵. در خصوص مشارکت بیشتر اعضای بحث شد و قرار بر آن شد که هر یک از اعضا هیأت رئیسه گروه تخصصی ترافیک نسبت به عضویت سایر مهندسان ترافیک و اطلاع‌رسانی

به این افراد فعالیت نمایند. در این رابطه جلسات مشترکی با مسئولین ترافیک تهران برگزار گردید. ۶. در خصوص ارتباط مؤثر اعضا در

خصوص شناخت رشته ترافیک در مجلس شورای اسلامی و شهرداری تهران تأکید شد.

۷. برنامه‌ریزی برای تشکیل جلسات مشترک با معاونت حمل و نقل شهرداری تهران، وزارت کشور، و مهندس فائزی معاونت نظام مهندسی و کنترل ساختمان در وزارت مسکن و شهرسازی انجام گردید.

۸. مسائل فارغ‌التحصیلان بورسیه مطرح و قرار بر آن شد تا پیگیری‌های لازم جهت امکان عضویت فارغ‌التحصیلان بورسیه انجام گردد.

۹. جلسه‌هایی در محل سازمان حمل و نقل ترافیک تهران، با حضور کلیه مسئولین شهر تهران و اعضا گروه تخصصی نظام مهندسی تشکیل شد و قرار بر آن شد تا جلسات کارشناسی مشترک نسبت به تدوین شرح خدمات جامع مهندسان ترافیک و

گزارش نشست مشترک در وزارت کشور

سازمان نظام مهندسی استان تهران و معاونت شهرسازی شهرداری تهران، در پی جلسات مشترک به منظور اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، با معاونت شهرسازی بنابه توافق طرفین اقدام به طراحی و اجرای جلسه‌ای مشترک در تالار اجتماعات وزارت کشور نمود. در این جلسه که با حضور کلیه مقامات بلند پایه شهرداری و شورای اسلامی شهر تهران و جمع کثیری از مهندسان و کارشناسان و برخی از اعضای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی استان تهران تشکیل شد. بحث‌ها به میان آمد و صحبت‌های تلخ و شیرین شد! به هر حال هر سخنرانی از منظر زاویه دید خود، نقاط قوت و ضعف را بیان کرد. سیاست سازمان نظام مهندسی استان تهران در برپایی این جلسه

۱- جلب توجه مسئولان محترم شهر تهران به این نکته بود، که، اکثریت قریب به اتفاق مهندسان از وضع موجود و فضای حاکم بر ساخت و ساز شهری تهران گله و شکایت دارند.

۲- جلب توجه مهندسان به محدودیت‌های اجرایی شهرداری تهران.

۳- یافتن راه حلی مرضی‌الطرفین بر پایه نظرسنجی از مهندسان حاضر در جلسه بود، که پرسشنامه‌ها را دریافت نموده بودند.

رییس سازمان نظام مهندسی به روشنی در جمع بندی بحث‌ها اعلام کرد که سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران آماده است در یک کمیسیون مشترک با شهرداری و باکار مشترک، بر پایه اظهار نظرهای مکتوب و حقایق موجود، شیوه موجود را اصلاح کند. به صراحت اعلام شد که صبر مهندسان نیز حد و مرزی دارد و کاسه صبر ایشان به راحتی می‌رود که لبریز گردد. متأسفانه روابط عمومی جلسه، که از کارکنان محترم شهرداری بودند فقط آن دسته از صحبت‌ها را به رسانه‌ها دادند که از زبان مسئولان شهرداری بیان شده بود، حتی سخنان رییس سازمان نظام مهندسی ساختمان، که در چند مقطع بیان شد و آخر الامر جمع بندی جلسه را نیز انجام داد، هیچ انعکاسی در رسانه‌های همگانی نداشت. علی‌رغم این اقدام، به قرار اطلاع پس از جلسه نیز مکاتبه انجام و موارد از طرف رییس سازمان پی‌گیری شد. با تأسف فراوان تر! این اقدام نیز تاکنون نتیجه‌ای نداده است. به نظر می‌رسد حسن نیت و گفت‌وگو نیز حد و مرزی دارد! آیا هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی طرحی جدید برای حل معضلات مهندسی و مهندسان اندیشیده؟ یا خواهد اندیشید؟ شاید نامه سرگشاده به رییس جمهور محترم، آغاز راه جدید و طرحی نو باشد.

گزارش عملکرد کمیسیون ترویج، آموزش و پژوهش

- اهم مذاکرات و مباحث مطروحه در ۱۱ جلسه (از تاریخ ۷۹/۷/۲۰ لغایت ۱۳۸۰/۲/۳۰)
- انتخاب رئیس، نایب رئیس و دبیر کمیسیون
 - تدوین اهداف، خط مشی و پیش بینی اقدامات سه ماهه
 - معرفی نماینده برای کمیته آموزش سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران
 - تهیه و تدوین طرح دوره آموزشی «مدیران انرژی ساختمان»
 - تهیه و تدوین دوره آموزشی مقررات ملی ساختمان برای ناظران دستگاه های اجرایی به درخواست سازمان مدیریت و برنامه ریزی
 - تهیه کلیات طرح جامع «تأسیس مرکز فرهنگی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران» به منظور - برنامه ریزی و برگزاری دوره های آموزشی و بازآموزی
 - تأسیس سایت اینترنت و شبکه اینترنت و نگهداری آن
 - انجام امور پژوهشی در موضوعات علمی، فنی و حرفه ای با استفاده از توان اعضای سازمان
 - تأسیس کتابخانه و آرشیو طرح های برجسته و واحد نرم افزارها
 - تأسیس واحدهای مشاوره رایگان فنی، حقوقی، مالیاتی و... برای اعضا
 - برنامه ریزی و برگزاری همایش ها، سمینارها و گردهمایی های اعضا
 - برنامه ریزی و برگزاری ارتباطات با مجامع علمی، فنی و حرفه ای داخلی و خارجی
 - تهیه و تدوین بودجه مورد نیاز برنامه های کمیسیون
 - تهیه و تدوین طرح دوره آموزشی «آشنایی با نحوه ارائه خدمات طراحی و نظارت در ساختمان های شهری برای مهندسان برق و مکانیک
 - تهیه نظامنامه تشکیل و اداره جلسات کمیسیون
 - پیشنهاد در خصوص «برگزاری آزمون های تعیین صلاحیت مهندسی»
 - پیشنهاد های تهیه آرشیو ملی «طرح های

- برتر معماری» و «گفتار فنی ماه»
- برنامه ریزی برای انجام بازدیدهای دوره ای اعضا از پروژه های مختلف
 - پیشنهاد تهیه «تقویم و سررسید سالانه» برای اعضای سازمان
 - پیشنهاد چاپ کتاب های تألیف و ترجمه شده توسط اعضای سازمان
 - پیشنهاد جلسه مشترک با سازمان آموزش فنی و حرفه ای، بنیاد مسکن، اداره کار و امور اجتماعی انجمن های صنفی و سازمان مسکن و شهرسازی در خصوص موضوع مهارت فنی شاغلان در امور ساختمانی
 - پیشنهاد تأسیس کتابخانه و ثبت و ضبط کتب موجود جزء اموال سازمان
 - پاسخ به مکاتبات و نامه های رسیده و بررسی پیشنهادهای دریافتی
 - کمیسیون طی نامه ای به دلیل عدم توجه بخش اجرایی سازمان به طرح ها و پیشنهادهای ارائه شده توسط این کمیسیون و عدم وجود شرایط لازم برای فعالیت ها و انجام وظایف مربوط، کار خود را تعطیل نمود.

گزارش عملکرد کمیسیون فنی و کنترل ساختمان و داوری

- اهم مصوبات و موضوع های مطروحه در ۱۱ جلسه کمیسیون از تاریخ ۷۹/۹/۲۹ الی ۸۰/۳/۳۰
- دستورالعمل پیشنهادی ماده ۲ آئین نامه ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در خصوص نحوه جذب کارشناس رسمی عضو سازمان مطرح شد و پس از بحث و بررسی اصلاحاتی بر روی آن اعمال گردید. ولی قبل از طرح این اصلاحات در هیأت مدیره دستورالعمل مصوب به سازمان ابلاغ شد.
 - موضوع آئین نامه کنترل خدمات مهندسی و طرح پیشنهادی برای قسمت سازه مطرح و کلیات آن مورد تصویب قرار گرفت.
 - قرارداد پیشنهادی وزارت مسکن و شهرسازی که به منظور کنترل مرحله ای اجرای مقررات ملی ساختمان بین وزارت مسکن و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی در پانزده ماده مشروط به تأیید هیأت مدیره به امضا رسیده بود، حسب درخواست هیأت مدیره مورد بررسی قرار گرفت و ضمن اصلاح برخی از مواد آن، مقرر

- گردید نکات ابهام این قرارداد طی نامه ای از وزارت مسکن و شهرسازی استعلام گردد. و کلیات آن مورد موافقت قرار گرفت.
- اهداف و شرح وظایف کمیسیون فنی و کنترل ساختمان و داوری تهیه شد و برای ارائه به هیأت مدیره آماده گردید.
 - بیش از بیست مورد داوری در رابطه با پرونده های ارجاع شده به کمیسیون مورد بررسی قرار گرفت و ضوابطی که در مورد داوری و کارشناسی اولیه لازم به نظر می رسید تدوین و برای طرح و بررسی به هیأت مدیره ارسال گردید.

گزارش عملکرد کمیسیون مشارکت، حقوق اجتماعی و حرفه ای اعضا

- اهم مصوبات و موضوع های مطروحه در نوزده جلسه از تاریخ ۷۹/۷/۱۰ الی ۸۰/۴/۱۹
- انتخاب رئیس و نایب رئیس و دبیر کمیسیون و تدوین شرح وظایف کمیسیون که برای تصویب به هیأت مدیره ارائه گردید.
 - بررسی و تهیه پاسخ به نامه های رسیده به دبیرخانه سازمان در خصوص مسائل حرفه ای، حقوقی، رفاهی و صنفی مهندسان
 - مطالعه و بررسی پیشنهادهای واصله و عقد قرارداد با شرکت های مختلف برای استفاده اعضا سازمان در زمینه های گردشگری، بیمه های اتومبیل، درمان، مسئولیت مهندسی و...
 - فراهم کردن امکان استفاده اعضای سازمان از امکانات مجموعه ورزشی انقلاب با ۵۰٪ تخفیف
 - اعتراض به نحوه تفکیک تعرفه های خدمات مهندسی اعلام شده توسط وزارت مسکن و شهرسازی
 - بررسی و اعلام نظر در مورد ظرفیت اشتغال مهندسان (اشخاص حقیقی و حقوقی)
 - اعتراض به نحوه و محتوای آزمون های رتبه بندی مهندسان و انعکاس آن به وزارت مسکن و شهرسازی
 - بررسی علل و نتایج مهاجرت گسترده مهندسان از استانها به تهران و ارائه پیشنهاد به وزارت مسکن و شهرسازی برای جلوگیری از این انتقال بی رویه.

عملکرد دیافراگمها در زلزله

مهندس علی اصغر ظاهری بهبهانی

در صورتی که حداکثر تغییر شکل جانبی دیافراگم (Δ_{diaph}) از دو برابر تغییر مکان جانبی متوسط طبقه تحتانی دیافراگم (Δ_{story}) بیشتر باشد دیافراگم انعطاف پذیر تلقی می شود. در سایر حالات دیافراگم نیمه صلب (یا سخت) محسوب می گردد. (جدول شماره ۱).

نوع دیافراگم	نسبت تغییر شکل دیافراگم به طبقه
صلب	کوچتر از ۰/۵
نیمه صلب	بین ۰/۵ و ۲/۰
انعطاف پذیر	بیشتر از ۲/۰

جدول شماره یک

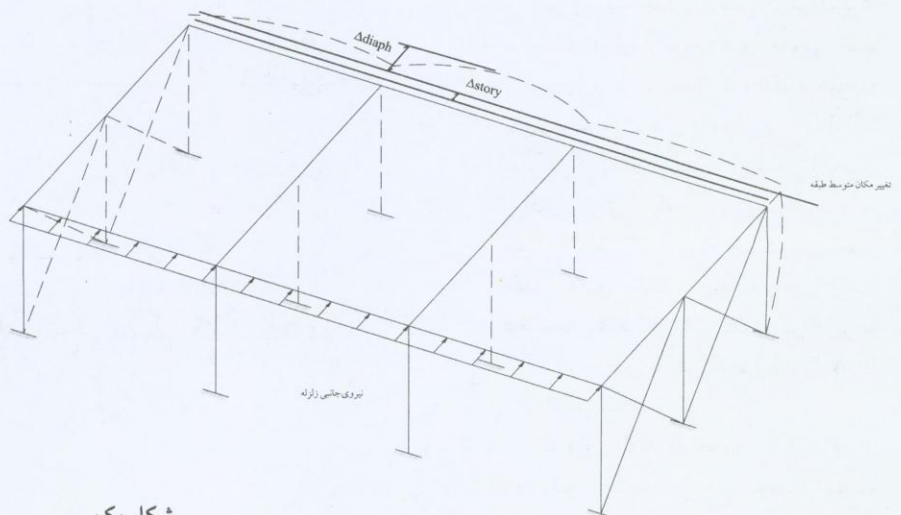
در محاسبات نیروی جانبی زلزله در دیافراگمها، این نیرو به صورت گسترده و با توجه به توزیع جرم در طول دیافراگم پخش می گردد. مثلاً در صورتی که عرض دیافراگم و جرم بر واحد سطح آن ثابت باشد، نیروی زلزله بر روی دیافراگم به صورت گسترده یکنواخت توزیع می گردد. اما در صورتی که در قسمتی از دیافراگم عرض آن و یا جرم وارد بر واحد سطح آن متغیر باشد، نیروی زلزله نیز به صورت گسترده لیکن با شدتی متغیر و متناسب با عرض و یا جرم بر واحد سطح به دیافراگم وارد می شود.

توزیع نیروی زلزله بین اجزا قائم مقاوم با توجه به سختی دیافراگم انجام می گیرد. در صورتی که دیافراگم صلب محسوب گردد، توزیع نیروی زلزله بین اجزا قائم مقاوم به نسبت سختی این اجزا انجام می شود. بدین منظور ضروری است در آنالیز کل سازه تغییر مکان کلیه گره های واقع در صفحه یک دیافراگم به یکدیگر بسته شوند. در چنین دیافراگمی، نیروی زلزله وارد بر دیافراگم را می توان به صورت متمرکز در مرکز ثقل دیافراگم و یا با فاصله از آن در نقطه دیگری (با منظور نمودن پیشش اتفاقی براساس ضوابط آئین نامه ها) اعمال نمود. در این حالت صلبیت دیافراگم خود توزیع مناسب نیروی زلزله دیافراگم بین طبقات را اعمال می نماید. لیکن باید توجه داشت برای طراحی دیافراگم ضروری است تا تلاشهای داخلی دیافراگم در اثر نیروهای زلزله محاسبه شوند و در این شرایط حتماً نیروی زلزله باید به شکل گسترده و نه متمرکز بر روی دیافراگم اعمال گردد.

در دیافراگمهای انعطاف پذیر توزیع نیروی زلزله

کلیات: در ساختمانها، بام و کفها علاوه بر قابلیت حمل بارهای قائم، وظیفه جمع آوری و توزیع نیروی زلزله ایجاد شده در اثر اینرسی جرمهای متصل به دیافراگم و همچنین نیروهای زلزله منتقل شده از اجزاء قائم غیر پیوسته ای که فقط در بالای کفها واقع بوده و در زیر کفها قطع می شوند به اجزا قائم مقاوم در برابر زلزله مانند دیوارهای برشی، بادبندها، و یا قابهای خمشی را عهده دار هستند. این وظیفه اخیر را عملکرد دیافراگمی کفها می نامند و به همین دلیل در سازه های مقاوم در برابر زلزله کفها و سقف گاهی دیافراگم نیز نامیده می شوند. بدین ترتیب، دیافراگمها نیروهای جانبی زلزله را به اجزاء مقاوم قائم و این اجزا نیز در نهایت نیروهای ایجاد شده در اثر زلزله را به زمین منتقل می نمایند. دیافراگمها می توانند از دالهای ساخته شده از بتن آرمه، ورقهای موجدار فلزی با و یا بدون بتن رویه، چوب، و یا سیستم های بادبندی افقی (بیشتر در ساختمان های صنعتی) تشکیل شده باشند. دیافراگمها باید مانند سایر اجزای سازه ای در آنالیز و طراحی ساختمانها منظور گردند. بدین منظور در این مقاله رفتار دیافراگمها از لحاظ سختی و اثر آنها بر روی رفتار کل سازه، و همچنین ملاحظات طراحی آنها مورد بررسی قرار می گیرد.

۲. سختی دیافراگمها: دیافراگمها از نظر سختی به سه گروه صلب، نیمه صلب، و انعطاف پذیر تقسیم می گردند. دیافراگمی صلب منظور می شود که حداکثر تغییر شکل جانبی آن (Δ_{diaph}) در اثر بارهای زلزله از نصف تغییر مکان جانبی متوسط طبقه زیر دیافراگم (Δ_{story}) تجاوز ننماید (شکل ۱). تغییر مکان جانبی طبقه در محل اتصال اجزا مقاوم برابر جانبی به طبقه اندازه گیری می شود.

شکل یک

بین اجزای قائم مقاوم به نسبت سطح بارگیر (جرم مرتبط با هر عنصر قائم بار بر جانی) انجام می‌گردد و عملاً عناصر قائم مقاوم با یکدیگر هیچگونه ارتباطی نداشته و مستقل از یکدیگر عمل می‌نمایند و در آنالیز سازه نیز مدل سازی کلی باید به نحوی باشد که این عملکرد مستقل اجزای قائم مقاوم ملحوظ گردد.

در دیافراگمهای نیمه صلب، تحلیل کل سازه باید با منظور نمودن اثرات سختی دیافراگمها انجام گردد. در این حالت روش دقیقتر آن است که دیافراگم به صورت اجزای محدود مدل شده و همراه با سایر اجزای سازه (تیرها، ستونها، دیوارها، و بادبندی‌ها) آنالیز گردد. بدیهی است در این حالت نیروهای زلزله وارد به دیافراگم نباید به صورت متمرکز (وارد بر مرکز ثقل طبقه یا هر نقطه دیگری) وارد شده بلکه باید به صورت گسترده و با توجه به تغییرات جرم در طول دیافراگم اعمال گردد. در روش دیگر که به مراتب ساده‌تر است و دارای دقت قابل قبول نیز می‌باشد دیافراگم را می‌توان همانند یک تیر یک یا چند دهانه فرض نمود که بر روی تکیه‌گاه‌هایی که همان عناصر قائم باربر جانی می‌باشند واقع گردیده است. جان تیر همان صفحه افقی دیافراگم و بالهای آن تیرهای لبه‌های طولی دیافراگم می‌باشند. تکیه‌گاهها به صورت فنر نمایش داده می‌شوند و سختی طولی فنرها برابر با سختی جانبی عناصر یا سیستمهای باربر جانی منظور می‌گردند (شکل ۲).

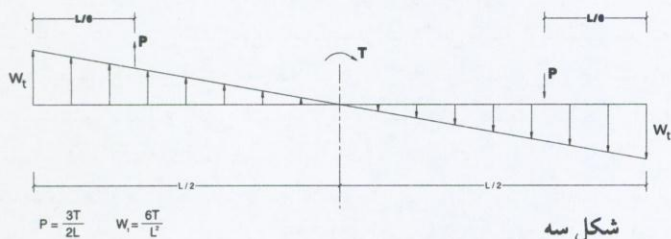
بدیهی است در هر حالت و در همه انواع دیافراگمها، برای تخمین میزان سختی و نوع عملکرد دیافراگم استفاده از یکی از دو مدل فوق ضروری است مگر آنکه نوع دیافراگم بر اساس تجارب و محاسبات قبلی برای همان ساختمان و یا ساختمان‌های مشابه معلوم باشد. مطالعات انجام شده بر روی سازه‌های با دیافراگمهای بتنی در جانشان داده است که اگر سیستم مقاوم در برابر زلزله این سازه‌ها از قاب فضایی خالص تشکیل شده باشد، در صورتی که بازشوهای بزرگ و مجاور یکدیگر در کفها وجود نداشته باشد عملکرد دیافراگمها در بسیاری موارد صلب محسوب می‌گردد. لیکن در سازه‌های با سیستم‌های تشکیل شده از بادبندی و یا دیوارهای برشی با و یا بدون قابهای خمشی، دیافراگمها در برخی موارد صلب نبوده و میزان سختی آنها باید تعیین گردد.

انعطاف‌پذیری دیافراگمها در یک سیستم سازه‌ای باعث افزایش زمان

تناوب اصلی سیستم می‌گردد.

۳. مشخصات مدل ریاضی: در شکل (۲) مشخصات هندسی مقطع تیر معادل دیافراگم شامل سطح مقطع، سطح مقطع مؤثر در برش، و ممان اینرسی مقطع تیر در هر دهانه می‌باشد. عرض تیر برابر با ضخامت دیافراگم، و ارتفاع آن برابر با عرض دیافراگم (بعد در امتداد نیروی زلزله) می‌باشد. برای محاسبات مقادیر فوق باید سطح مقطع بازشوهای موجود در کفها از محاسبات کسر گردند. در محاسبات سطح مقطع و سطح مقطع مؤثر در برش می‌توان از سطوح مقطع تیرها صرف‌نظر نمود (در شکل ۲ فقط قسمتهای هاشور خورده منظور شود). لیکن در محاسبات ممان اینرسی می‌توان اثرات تیرهای لبه را ملحوظ نمود.

سختی فنرها، K_A الی K_E همان سختی جانبی قابها در تراز دیافراگم می‌باشد. عکس‌العمل‌های R_A الی R_E عبارت از مجموع برشهای وارده در امتداد مورد نظر در ستونها، بادبندها، و یا دیوارهای برشی یک قاب تکیه‌گاهی می‌باشد. بدین منظور، در هر قاب مجموع برشهای ایجاد شده در ستونها یا مهاربندی‌ها در طبقات بالای دیافراگم و زیر دیافراگم محاسبه شده و تفاضل آنها با حفظ علامت مثبت یا منفی به عنوان عکس‌العمل تکیه‌گاهی آن قاب منظور می‌شود. مجموع عکس‌العمل‌های تکیه‌گاهی (M_R) برابر با کل نیروی زلزله وارد به طبقه (F) می‌باشد. در دیافراگمهای صلب اثرات لنگر پیچشی طبقه (T) را می‌توان به صورت نیروهای گسترده مثلثی شکل

شکل سه

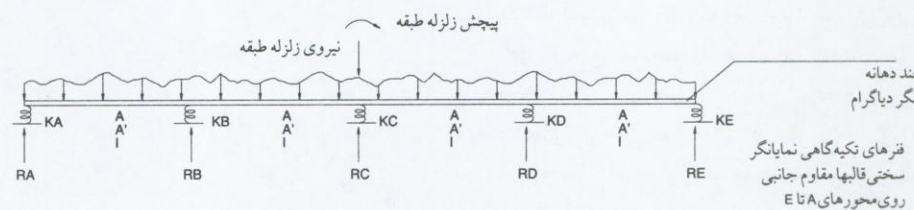
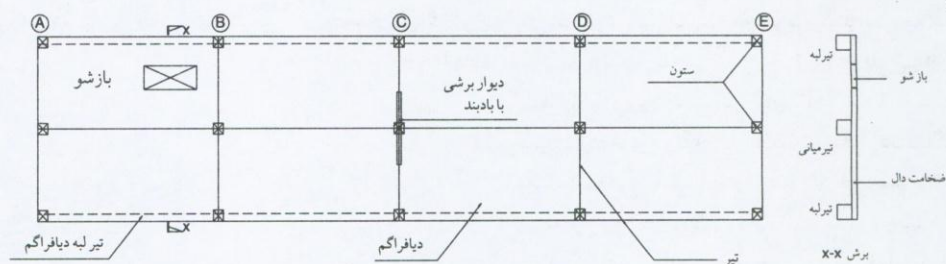
مطابق شکل (۳) نمایش داد. در دیافراگمهای انعطاف‌پذیر، به دلیل رفتار مستقل اجزای قائم مقاوم، نیازی به منظور نمودن لنگر پیچشی طبقه نیست.

برای آنالیز سازه‌های با دیافراگمهای صلب می‌توان از برنامه‌های

کامپیوتری مانند ETABS و یا SAP وقتی که تسهیلات (MASTER JOINT) برای مدل کردن صلبیت دیافراگمها به کار برده می‌شود استفاده نمود.

برای تهیه مدل ریاضی دیافراگمهای نیمه صلب باید از برنامه‌های عمومی آنالیز کامپیوتری (SAP, RISA, STAD III و غیره) و بدون بستن گره‌های واقع در یک دیافراگم به یکدیگر استفاده نمود. در شکل (۴) مدل ریاضی برای دیافراگم کشیده شده در شکل (۲) نشان داده شده است. برای تعیین مقدار دقیق شکل دیافراگم، در وسط دهانه‌های AB, BC, CD, DE نیز گره‌هایی بر روی تیر فرضی دیافراگم با نام‌های A', B', C' و D' تعریف شده‌اند.

نیروی زلزله به صورت گسترده بر روی تیر انعطاف‌پذیر نمایانگر دیافراگم که با شکل خط چین نشان داده شده است

شکل دو

اینگونه دیافراگمها مورد مشورت قرار گیرند.

۵. مراجع:

الف- فارسی:

۱. آیین نامه طرح ساختمانها در برابر زلزله-

ویرایش دوم- ۱۳۷۶ (متن پیشنهادی استاندارد ۲۸۰۰

ایران)

ب- انگلیسی:

1- SEAOC, "Recommended Lateral Force Requirements and Commentary"; Seismology

Committee of the Structural engineers Association of Clifornia, 1996

2- Departments of the Army, the Navy, and the Air Force, "Seismic Design For Buildings, Technical Manual"; TM115-809-10; February 1982

3- US Army corps of Engineers, "Seismic Design For Buildings, Technicl Instructions"; TI 809-04, 31 December 1998

4- Ju, S.H.; M.C.Lin, "Copmparison of Building Analysis Assuming Rigid or Flexible Floors"; American Society of Civil Engineers, Journal of Structural Engineering, January 1999

مثال ۱: در یک ساختمان صنعتی که دارای اسکلت بتن آرمه و مهاربندی کششی فولادی در دو انتها مطابق شکل زیر است، پوشش کف از جنس دال بتن آرمه ۵ سانتیمتری است که بر روی ورقهای موجدار ریخته می شود. تیرچه های فرعی فولادی نگه دارنده ورقهای موجدار در شکل نشان داده نشده اند.

ستونها همگی گرد و به قطر ۳۵ سانتیمتری و تیرها همگی به عرض ۳۵ سانتیمتر و ارتفاع ۴۰ سانتیمتر می باشند. بادبندها در دو انتها مفصلی و با سطح مقطع ۳۰ سانتیمتر مربع می باشند.

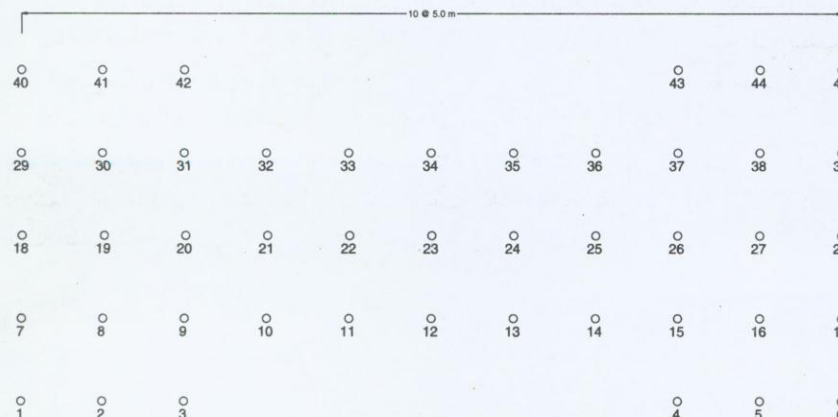
وزن هر متر مربع ساختمان برای محاسبات زلزله ۲۰۰۰ کیلوگرم بر متر مربع و ضریب زلزله برابر با ۰/۱۲۲۵ محاسبه شده است.

در صورتی که از اثرات ورقهای موجدار فولادی در عملکرد دیافراگم صرف نظر شود:

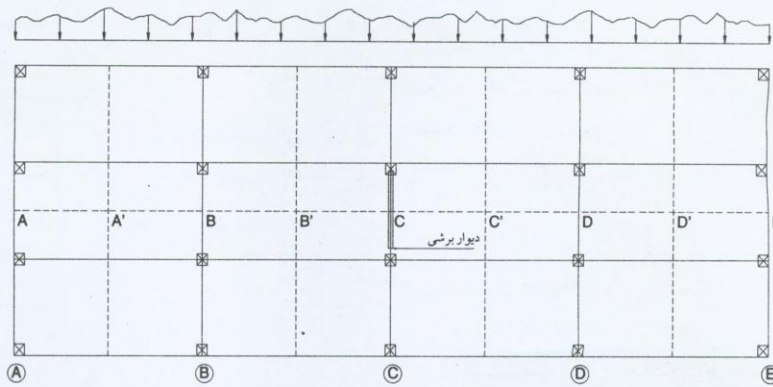
اولاً- نوع دیافراگم تعیین شود.

ثانیاً- توزیع نیروهای زلزله بین قابهای مختلف در امتداد عرض ساختمان مشخص گردد.

ثالثاً- در صورتی که دیافراگم صلب فرض می گردید، درصد تغییرات در توزیع نیروی زلزله بین قابهای مختلف را تعیین نمایید.

پلان شماره گذاری گره ها و تیرها

شکل تیر اعطاف پذیر فرضی نمایانگر دیافراگم (A و A' و A' و A' در طول تیر می تواند متغیر باشند).

عمل می نماید. گره های هر یک از قابهای واقع بر روی محورهای A الی E و همچنین گره های متصل کننده وسط تیرها با نقاط A' الی D' با یکدیگر به نحوی مرتبط می شوند که تغییر مکان جانبی آنها یکی باشد (مثلاً با استفاده از دستورالعمل Constraint در برنامه SAP). حال با استفاده از به دست آوردن مقدار حداکثر تغییر شکل تیر فرضی و مقایسه آن با تغییر مکان متوسط طبقه، نوع دیافراگم از نظر سختی مشخص می گردد. همچنین می توان با استفاده از تلاش های ایجاد شده در تیر فرضی دیافراگم، دیانگرمهای تلاش برشی و لنگر خمشی دیافراگم را ترسیم نموده و مقاطع مختلف دیافراگم را طرحی نمود.

۴. مقاومت و طراحی دیافراگمها: براساس آیین نامه ۲۸۰۰ ایران (ویرایش دوم)، مقدار نیروی زلزله طراحی وارده به دیافراگم در طبقه k که با F_{pi} نامیده می شود باید از رابطه زیر محاسبه شود:

$$F_{pi} = \frac{F_i + \sum_{j=1}^n F_j}{\sum_{j=1}^n W_j} W_i$$

$$0.35 A_i W_i \leq F_{pi} \leq 0.70 A_i W_i$$

در رابطه فوق F_i نیروی متمرکز در بالای ساختمان، F_j نیروی زلزله محاسبه شده برای طبقه، W_j وزن طبقه و W_i وزن دیافراگم در تراز است. مقادیر F_{pi} با F_j که نیروهای زلزله محاسبه شده برای هر طبقه می باشند متفاوت اند.

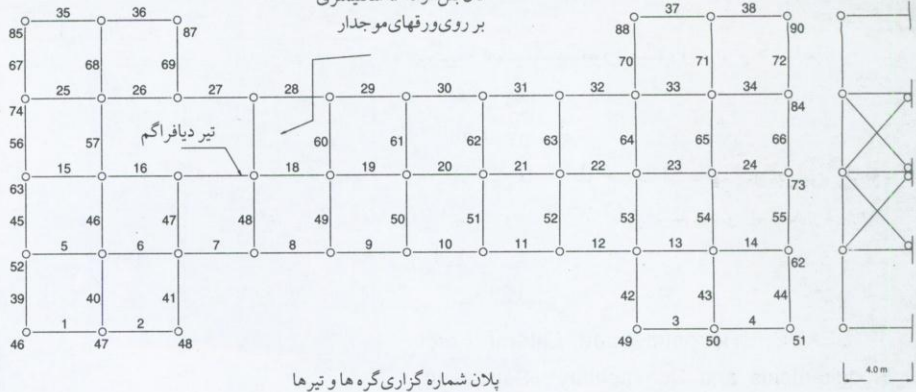
در طراحی دیافراگمها باید تلاش داخلی دیافراگم در امتداد مورد نظر تحت اثر نیروی F_{pi} که به صورت گسترده به دیافراگم وارد می شود محاسبه گردد.

با توجه به محاسبات انجام شده جهت تعیین سختی دیافراگم، کافی است نیروهای وارده و عکس العمل فنرها همگی در نسبت F_{pi} به F_j ضرب شوند و سپس تلاشهای دیافراگم (دیانگرمهای نیروی برشی و لنگر خمشی) آن ترسیم گردند.

در موارد بسیار ضروری می توان از تقویت دیانگرم به وسیله بادبندهای افقی واقع در صفحه دیافراگم استفاده نمود. از آنجا که دیافراگم خود عنصری است سازه ای، و نیروهای وارد بر آن با توجه به ضریب رفتار سازه (که اثرات شکل پذیری در تعیین مقدار آن دخالت دارد) تعیین شده اند، بنابراین باید قابلیت شکل پذیری داشته باشد. بدین جهت باید ضوابط مقرر شده در آیین نامه بتن ایران (آبا) در فصل بیستم در رابطه با دیافراگمها در طراحی آنها مورد استفاده قرار گیرد.

در رابطه با دیافراگمهای غیر بتنی باید راهنماها و ضوابط آیین نامه های معتبر و یا کاتالوگ های سازندگان

دال بتن آرمه ۵ سانتیمتری
بر روی ورقهای موجدار

با توجه به تغییر مکانهای دیافراگم در نقاط مختلف تماس با قابهای عرضی، تغییر مکان متوسط طبقه مطابق زیر محاسبه می گردد:

$$\Delta_{story} = [2(0.1437 + 0.9838 + 1.2337 + 1.3314 + 1.3489) + 1.3510] \cdot 0.11 = 1.04 \text{ cm}$$

تغییر شکل حداکثر دیافراگم که در گره ۶۸ اتفاق می افتد نسبت به گره های ۶۳ و ۷۳ برابر است با:

$$\Delta_{diaph} = 1.35 \cdot 0.1437 = 0.207 \text{ cm}$$

نسبت تغییر شکل حداکثر دیافراگم به تغییر مکان نسبی متوسط طبقه برابر است با:

$$\Delta_{diaph} \Delta_{story} = (0.207) (1.04) = 0.216$$

از آنجا که این نسبت از ۰/۵۰ بزرگتر و از ۲/۰ کوچکتر می باشد دیافراگم بر اساس جدول شماره (۱) نیمه صلب محسوب می گردد.

۴. توزیع نیروی برشی بین قابهای مختلف:

با استفاده از برش پای ستونها که در نتایج کامپیوتری در برگهای ضمیمه آمده است، برش قابهای ردیف اول تا ششم به قرار زیر است:

$$V_1 = 28.07 + 177.86 + 294.72 = 1635.7 \text{ kg}$$

$$V_2 = 22.66 + 263.8 + 255.1 + 264.6 + 226.5 = 1233.6 \text{ kg}$$

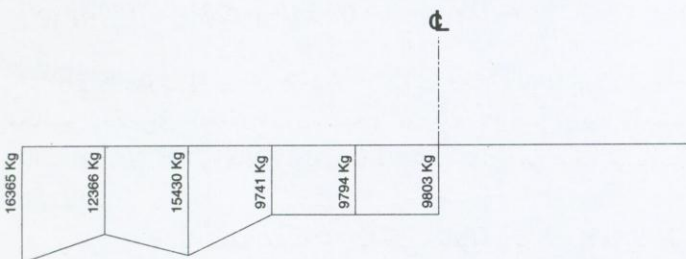
$$V_3 = 28.3 + 327.9 + 321.1 + 321.1 + 282.9 = 1543.0 \text{ kg}$$

$$V_4 = 30.49 + 364.4 + 304.8 = 974.1 \text{ kg}$$

$$V_5 = 30.42 + 371.1 + 304.1 = 979.4 \text{ kg}$$

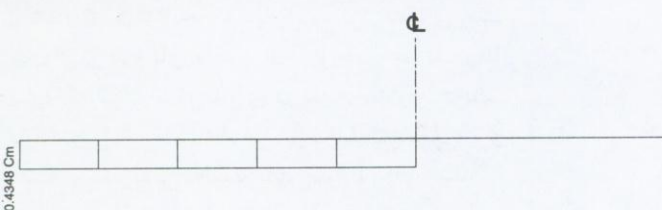
$$V_6 = 30.43 + 371.9 + 304.1 = 980.3 \text{ kg}$$

منحنی توزیع برش بین قابهای یازده گانه عرضی مطابق شکل زیر است:

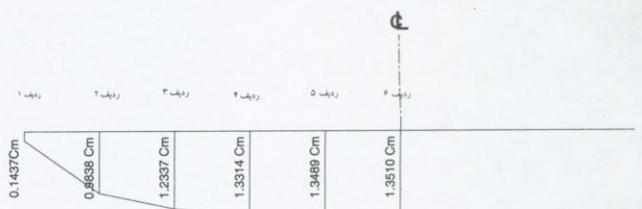

۵. دیافراگم صلب:

در حالت دیافراگم صلب با استفاده از تسهیلات MASTER JOINT در گره ۹۱، نیروی افقی زلزله به صورت متمرکز در همین گره اعمال می شود. اطلاعات ورودی و پرونده خروجی تغییر مکانها و عکس العملها برای این حالت در برگهای ضمیمه (RIGID) منعکس اند. دیاگرام تغییر شکل دیافراگم، به دلیل صلب فرض نمودن آن در تمام نقاط دارای تغییر شکل یکسان بوده و مطابق زیر است:

در این حالت دیاگرام توزیع برش بین قابهای یازده گانه عرضی مطابق زیر می باشد:

حل:

۱. مشخصات هندسی دیافراگم بدون منظور نمودن اجزایله و میانی: این مشخصات برای تیر فرضی دیافراگم (اجزا شماره ۱۵ الی ۲۴) می باشند. مشخصات سایر تیرها و ستونها و بادبندها بر اساس مقاطع داده شده محاسبه می گردند.

- در قسمت میانی (تیرهای ۱۷ الی ۲۲): تیر دیافراگم به ابعاد ۸۰۰ سانتیمتر در ۵ سانتیمتر

$$A = 2 \times 400 \times 5 = 4000 \text{ cm}^2$$

$$A' = (5/6)A = (5/6)4000 = 3333 \text{ cm}^2$$

$$I = 5 \times 800^3 / 12 = 213 \times 10^6 \text{ cm}^4$$

- در قسمت انتهایی (تیرهای ۱۵، ۱۶، ۲۳ و ۲۴) تیر دیافراگم به ابعاد ۱۶۰۰ سانتیمتر در ۵ سانتیمتر

$$A = 4 \times 400 \times 5 = 8000 \text{ cm}^2$$

$$A' = (5/6)A = (5/6)8000 = 6667 \text{ cm}^2$$

$$I = 5 \times 1600^3 / 12 = 171 \times 10^6 \text{ cm}^4$$

۲. محاسبات نیروی زلزله:

برای قابهای ردیف کناری (نیروی افقی زلزله در گره های ۶۳ و ۷۳ اعمال می شود):

$$F_1 = 16 \times 2/5 \times 2000 \times 0.1225 = 9800 \text{ kg}$$

برای قابهای ردیف دوم (نیروی زلزله در گره های ۶۴ و ۷۲ اعمال می شود):

$$F_2 = 16 \times 5/10 \times 2000 \times 0.1225 = 19600 \text{ kg}$$

برای قابهای ردیف سوم (نیروی زلزله در گره های ۶۵ و ۷۱ اعمال می شود):

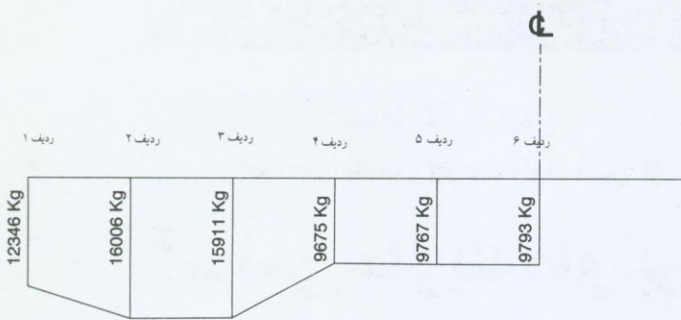
$$F_3 = (16 \times 2/5 + 8 \times 2/5) 2000 \times 0.1225 = 14700 \text{ kg}$$

برای سایر قابها (نیروی زلزله در گره های ۶۵ الی ۷۱ اعمال می شود):

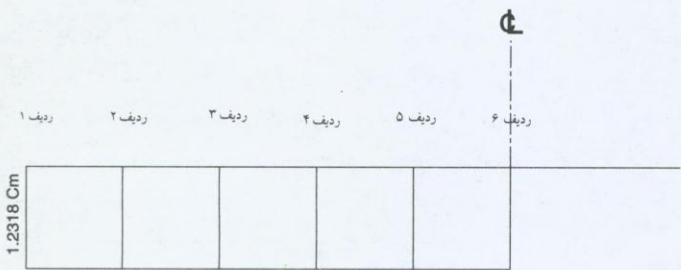
$$F_{4,5,6} = 8 \times 5/10 \times 2000 \times 0.1225 = 9800 \text{ kg}$$

۳. تغییر مکان گره های دیافراگم:

نتایج تغییر مکانهای گره های مختلف دیافراگم (گره های ۶۳ الی ۷۳) که از آنالیز کامپیوتری سازه با برنامه SAP به دست آمده و اطلاعات ورودی آن در انتهای این مثال برای حالت دیافراگم نیمه صلب (SEMI-RIGID) نقل شده است مطابق شکل زیر می باشد:

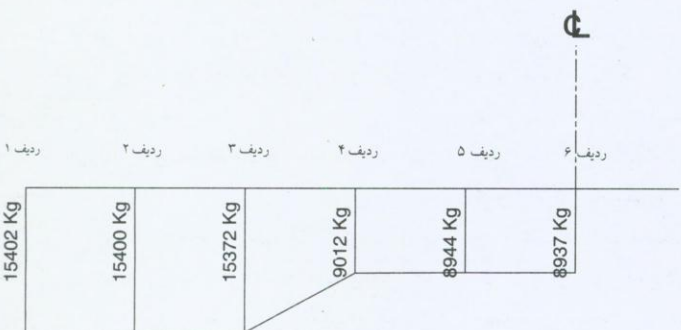

در این حالت تغییر مکانهای قابهای مختلف طبقه همگی یکسان و مطابق شکل زیر است:

مشاهده می شود که این مقدار تغییر مکان، با تغییر مکان متوسط محاسبه شده برای حالت واقعی تفاوت چندانی ندارد.

توزیع نیروی برشی بین قابهای مختلف، که از جمع کردن برش پای ستونهای هر قاب در جهت عرضی به دست می آید مطابق شکل زیر است: مشاهده می شود که توزیع برش بین حالت دیافراگم صد در صد صلب

با حالت واقعی در اکثر قابها تقریباً یکسان بوده (به استثناء قابهای کناری که اختلافی در حدود ۲۵٪ مشاهده می گردد).

نتیجه گیری کلی:

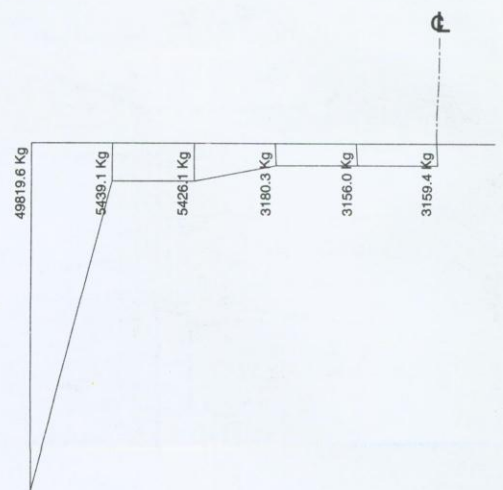
۱. صلبیت یا عدم صلبیت دیافراگم در یک طبقه نه تنها با مشخصات هندسی و مصالح به کار رفته در دیافراگم مرتبط است، بلکه اثرات سختی جانبی قابهای مختلف سازه ای بر روی این صلبیت تأثیر عمده دارد.

۲. در صورتی که سیستم سازه ای از قاب خالص تشکیل شده و به صورت متقارن در پلان باشد، میزان صلبیت دیافراگم در اکثر موارد تأثیر بسیار چشمگیری در توزیع نیروهای برشی بین قابهای مختلف و یا تغییر مکان جانبی طبقه ندارد.

ادامه در صفحه ۴۶

از مقایسه دیافراگم اخیر با دیافراگم توزیع برش برای دیافراگم نیمه صلب (حالت واقعی)، نتایج زیر مشاهده می گردد:

۱. با فرض دیافراگم صلب در این سازه مقدار برش سهم قابهای بادبندی شده بیش از دو برابر حالت واقعی (دیافراگم صلب) است. در این حالت طراحی بادبندها براساس فرض

دیافراگم صلب به شدت دست بالا است.

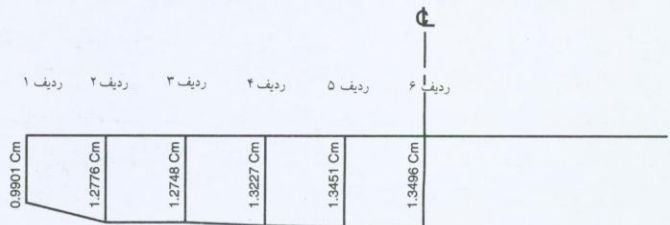
۲. با فرض دیافراگم صلب، نیروی زلزله کلیه قابهای خمشی بدون بادبند به شدت دست پایین است. در برخی قابها نیروی برش زلزله بیش از چهار برابر مقداری است که با فرض دیافراگم صلب به دست می آید.

مثال ۲: در صورتی که ساختمان با کلیه مشخصات مثال ۱، فاقد هرگونه بادبندی باشد وضعیت دیافراگم کف آن را در جهت عرضی، با فرض عملکرد صلب در مقایسه با عملکرد واقعی بررسی نمایید.

حل:

کلیه مشخصات مقاطع مطابق محاسبات انجام شده در مثال ۱ می باشد. الف- حالت واقعی سختی دیافراگم:

منحنی تغییر مکانهای جانبی قابهای مختلف براساس نتایج برنامه کامپیوتری مطابق زیر است:

با توجه به تغییر مکانهای دیافراگم در نقاط مختلف تماس با قابهای عرضی، تغییر مکان متوسط مطابق زیر محاسبه می گردد:

$$\Delta_{story} = [2(0.9901 + 1.2776 + 1.2748 + 1.3227 + 1.3451) + 1.3496] \times 0.11 = 1.2518 \text{ cm}$$

تغییر شکل حداکثر دیافراگم که در وسط طول آن اتفاق می افتد نسبت به تغییر شکل قابهای کناری برابر است با:

$$\Delta_{diaph} = 1.3496 - 0.9901 = 0.3595 \text{ cm}$$

نسبت تغییر شکل حداکثر دیافراگم به تغییر مکان نسبی متوسط طبقه برابر است با:

$$\Delta_{diaph} / \Delta_{story} = (0.3595) / (1.2518) = 0.287 < 0.50$$

از آنجا که این نسبت از ۰/۵۰ کوچکتر است، دیافراگم صلب محسوب می شود.

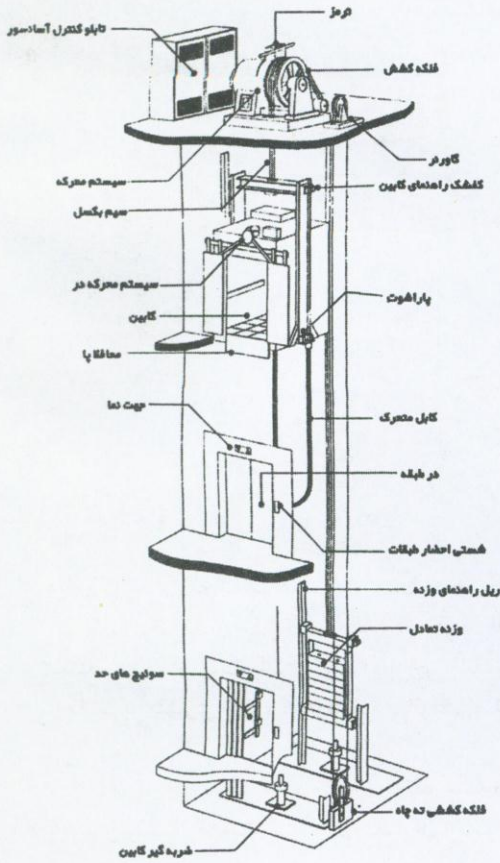
توزیع نیروی برشی بین قابهای مختلف مطابق زیر است:

ب- با فرض صلبیت صددرصد:

صدها نکته پیرامون:
طراحی، نصب و بهره‌برداری ایمن از

آسانسورها و پله‌های برقی

محمدعلی رحیم‌خانی

نظر به اهمیت مقررات ملی ساختمان و با توجه به تدوین و انتشار مبحث پانزدهم مقررات ملی ساختمان (آسانسورها و پله‌های برقی) و لزوم یادآوری نقش حساس و تکالیف جدید «مهندسان تأسیسات برقی» در امر طراحی، نصب و بازرسی از بهره‌برداری ایمن و بهینه (آسانسورها و پله‌های برقی)، این مقاله با نگاهی کلی و عمومی پیرامون شناخت این صنعت تنظیم شده است تا فتح بایی باشد برای درج مباحث فنی و مهندسی و تخصصی این صنعت دقیق و حساس. در شماره‌های آتی پیام، از نوشته‌های متخصصان فنی و تجربیات کارشناسان آن بهره‌مند خواهیم شد.

مقدمه‌ای ضروری:

○ مقوله مقررات ملی ساختمان چیست؟

مجموعه‌ای از ضوابط فنی، اجرایی و حقوقی لازم‌الرعایه در طراحی و نظارت و اجرای عملیات ساختمانی (تخریب، نوسازی، توسعه بنا، مرمت و تغییر کاربری) و بهره‌وری در راستای تأمین ایمنی و بهره‌دهی مناسب، آسایش و بهداشت و صرفه اقتصادی فرد و جامعه می‌باشد وضع می‌شود.

○ مقررات ملی ساختمان با سایر مدارک فنی

چه وجه تمایزی دارد؟

الزامی بودن، اجمالی بودن، اقتصادی بودن و سازگار بودن مقررات ملی ساختمان با شرایط کشور از حیث نیروی انسانی بر کیفیت و کمیت مصالح ساختمان، قلمرو آن که در سراسر کشور است و توجه به اقلیم، وجه تمایز آن با سایر مدارک فنی از قبیل آئین‌نامه‌های ساختمان، نشریات ارشادی و آموزشی و... می‌باشد.

○ مرجع تدوین مقررات ملی ساختمان کدام

است؟

مقررات ملی ساختمان در وزارت مسکن و شهرسازی دفتر تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان انجام می‌گیرد و شورای تدوین مقررات ملی ساختمان وظیفه تدوین و تألیف آن را برعهده دارد.

این شورا از استادان دانشگاه و صاحب‌نظران برجسته و شاخص کشور تشکیل می‌یابد که با مشارکت جامعه مهندسی کشور و انجمن‌ها و مراکز دانشگاهی، تخصصی و تشکلی‌های

مهندسی با نظارت «کمیته‌های تخصصی» و تأیید نهایی متن از سوی آن شورا جهت تصویب و طی مراحل قانونی در اختیار وزارت مسکن و شهرسازی قرار می‌گیرد.

و اما مبحث پانزدهم از مباحث بیست‌گانه مقررات ملی ساختمان:

مقررات ملی ساختمان در زمینه آسانسورها و پله‌های برقی که با عنوان مبحث پانزدهم بهانه درج این مقاله گردیده است از سری مباحث بیست‌گانه می‌باشد که در سال ۱۳۸۰ از سوی دفتر تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان منتشر شد و در دسترس مهندسان قرار گرفت. بر خود لازم می‌دانم از سوی موکلینم (اعضای محترم نظام مهندسی ساختمان استان تهران) از اعضای گرانقدر شورای تدوین مقررات ملی ساختمان به ویژه اعضای خبره و تلاشگر کمیته تخصصی مبحث پانزدهم قدردانی نمایم و امیدوارم با درک مسئولیت و رعایت اخلاق مهندسی زحمات آن بزرگواران را در عمل و اجرا پاس بداریم.

این مبحث در ۴ فصل شامل: کلیات- آسانسور- پله برقی- پیاده‌رو و متحرک تنظیم شده است و شش مورد پیوست فنی ضمیمه دارد که عبارتند از:

- نمونه اطلاعات فنی آسانسور
- جداول استاندارد ابعادی آسانسور
- نحوه محاسبه تعداد و ظرفیت آسانسور
- نقشه‌ها و اطلاعات تکمیلی
- علائم و نشانه‌ها
- منابع معتبر بین‌المللی و واژه‌نامه

○ انگیزه تدوین مبحث پانزدهم و نیازهای ساخت و ساز

به دنبال توسعه صنعت ساختمان در طی سالیان اخیر و خصوصاً بلند مرتبه‌سازی در شهرهای بزرگ شاهد رشدی سریع و بی‌سابقه در صنعت آسانسور در کشورمان هستیم. افزایش تقاضا برای خرید، نصب و نوسازی و همچنین خدمات تعمیر و نگهداری آسانسور منجر به افزایش تعداد واحدهای فعال در این صنعت گردیده است که تخمین زده می‌شود بیش از ۳۰۰ شرکت بزرگ و کوچک و افزون بر ۳۰۰۰ نفر در این صنعت اشتغال دارند. در سه سال اخیر تحولات کیفی و ساختاری شایان توجهی در این صنعت به وقوع پیوسته است که به اهم آن‌ها اشاره می‌شود:

- تأسیس اولین نهاد صنفی سندیکای صنایع آسانسور و پله برقی ایران
- ارجاع عملیات بازرسی و ایمنی آسانسور و صدور تأییدیه به شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران

- تدوین مقررات ایمنی آسانسورهای الکتریکی و الزام برای اخذ تأییدیه نصب آسانسور بر مبنای آن که مسلماً نیاز به تدوین مبحث پانزدهم و اشاعه و اجرای مقررات ملی را در پی داشت تا جامعه مهندسان تأسیسات

ساختمانی مبنای طراحی و بهره‌برداری خود قرار دهند. از آنجایی که عملیات نصب، راه‌اندازی و همچنین نگهداری آسانسور و پله برقی به عنوان سیستم‌های فوق‌العاده ضروری برای جابجایی عمودی، همواره از حساسیت و اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار بوده است و پرداختن به مقوله ایمنی در این میان، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار می‌باشد لذا امروز، در اکثر کشورهای جهان استانداردها و ضوابط خاصی جهت طراحی، تولید و نحوه عملکرد، نظارت و بازرسی، آزمایش، نگهداری، تغییرات و تعمیرات آسانسور، اجزا سازنده و چاه قرارگیری آن مورد استفاده قرار می‌گیرد که در آن‌ها علاوه بر موارد ایمنی به جنبه‌های دیگری از قبیل ایجاد هماهنگی، حفاظت (Protection) و قابلیت اعتماد (Reliability) و قابلیت استفاده برای معلولین پرداخته می‌شود. در کشور ما نیز پا به پای توسعه اقتصادی و اجتماعی و عمرانی همزمان با رشد چشمگیر صنعت آسانسور در سال‌های اخیر، وزارت صنایع و معادن با همکاری تیمی از صنعتگران با سابقه ایرانی اقدام به تدوین مجموعه‌ای تحت عنوان مقررات ایمنی آسانسور کرد که در آن به منظور عبور از یک مرحله انتقالی و استاندارد اروپایی EN81 گردآوری شده است. همچنین با الزامی شدن حداقل یک مرحله بازرسی آسانسورها پس از اتمام عملیات نصب هم‌اکنون شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران به عنوان تنها مرجع انجام بازرسی و صدور تأییدیه شناخته می‌شود.

○ جایگاه مهندسان تأسیسات برق دارای پروانه

اشتغال عضو سازمان مهندسی ساختمان البته شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران که از طرف سازمان گسترش و نوسازی ایران در سال ۱۳۶۸ تأسیس گردید و اینک تحت نظارت مستقیم معاونت محترم صنایع فلزی وزارت صنایع و معادن به عنوان مجری سیاست‌های این وزارت‌خانه برای ارتقا کیفیت واحدهای تولیدی و خدماتی عمل می‌کند بر کیفیت برخی محصولات که جنبه عموم و حساس و ایمنی داشتند نظارت می‌کرد و لذا آئین‌نامه و دستورالعمل‌های لازم برای انجام عملیات بازرسی فنی آسانسور را تدوین کرد و در آن از استاندارد EN81 به عنوان مرجع استفاده شد. ولی با توجه به محدودیت‌های موجود و اعتقاد به گرایش تدریجی به سمت استاندارد، این دستورالعمل‌ها تعدیل شد و پس از ارزیابی آئین‌نامه و دستورالعمل‌های ارائه شده، مورد

شماره	نام	توضیحات	نشانه
۱	شستی زنگ	شکل زنگ طبق ICE اصطلاح 417	
۲	شستی باز شدن مجدد در	شکل فلش	
۳	شستی بسته شدن در	شکل فلش	
۴	ظرفن	شکل ظرفن طبق ISO 7001	
۵	علامت (استفاده ممنوع)	دایره قرمز با خط سفید مانند ورود ممنوع	
۶	دفاکتور جهت روی - شستی اجبار - دستورالعمل - جهت نما	شکل فلش	
۷	دفاکتور اضافه بار	شکل اندازه وزن	

علامت و نشانه‌های مربوط به شستی‌های داخل کابین و طبقات آسانسور

امکانات اجرای دوره‌های کوتاه مدت آموزشی را پیش‌بینی کرده است. در این دوره‌ها آموزش مترولوژی، تئوری تئرانس‌ها و انطباق و فنون آماری تدریس خواهد شد و پس از طی موفقیت‌آمیز دوره‌های آموزشی داوطلب برای اخذ صلاحیت بازرسی یک دوره سه ماهه به عنوان کمک بازرس، یک بازرس مجرب، را همراهی خواهد کرد تا چگونگی مراجعات، نظارت و بازرسی آسانسورها را کارآموزی نماید و در صورت رضایت بخش بودن فعالیت‌های ذیربط به عنوان بازرس احراز صلاحیت خواهد شد و برای اطمینان از تداوم صلاحیت هر یک از بازرسان در دوره‌های زمانی معینی نیز ارزیابی خواهند شد.

○ از آسانسورهای ساخت ۱۹۳۰ کارخانه

ASEA سوئد تا آسانسورهای مدرن با

تابلوهای فرمان میکروپروسسوری!

از ورود اولین آسانسور به ایران بیش از شصت و پنج سال می‌گذرد اما تاریخ ورود و اینکه چه کسی و یا کدام شرکتی اولین آسانسور را وارد ایران کرد دقیقاً بر من روشن نشد ولی در ساختمان باشگاه افسران (خیابان سوم اسفند) که امروزه به مقرریاست جمهوری تبدیل شده است چهار دستگاه آسانسور قدیمی وجود داشت که شرکت «ایران شیندلر» در سال ۵۹ مأمور تعویض آن‌ها شد و به نقل از مهندس مجری آن شرکت، موتورخانه آسانسور مجهز به موتور غول پیکری بود که سیم بکسل‌ها را از روی موتور به کابین و وزنه تعادل اتصال می‌داد و وجود مقاومت‌ها، سلکتورها و فلکه‌های متعدد به فواصل ۵ متری موتورخانه آسانسور را شبیه کارخانه کوچکی نشان می‌داد و همه چیز حاکی از دقت بی‌نظیر در نصب آسانسور بود و پلاک برنجی روی تابلو ساخت آن را در سال ۱۹۳۰ در کارخانه ASEA سوئد مشخص کرده بود.

اما امروز: آماده احداث شش دستگاه آسانسور با سرعت ۷ متر بر ثانیه با ظرفیت ۲۱ مسافر و گنجایش هزار و ششصد کیلوگرم بار از رویاهای صنعت آسانسور ایران است که در برج میلاد ۴۳۵ متری تهران نصب خواهد شد!! در ایران تعداد آسانسورهایی که با سرعت دو متر بر ثانیه حرکت می‌کنند بسیار محدود است و تجربه ساخت و راه‌اندازی آسانسورهایی با سرعت هشت متر بر ثانیه باورنکردنی است ولی به زودی این رؤیا به حقیقت خواهد پیوست.

تصویب قرار گرفت که جهت ایجاد ضمانت اجرایی با وزارت کشور و شهرداری‌ها نیز هماهنگی‌هایی صورت گرفته است و پیمانکاران نصب آسانسور جهت انجام عملیات بازرسی و کسب مجوز لازم برای راه‌اندازی آسانسور به شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران مراجعه کرده و فرم مربوط به مشخصات آسانسور را تکمیل می‌کنند و پس از هماهنگی با مالک ساختمان و نصاب، بازرسان در محل حاضر شده و با توجه به چک لیست مربوطه تا رفع کامل اشکالات همراهی می‌کنند. سپس برای این آسانسور گواهی صادر می‌کنند که ارائه آن به شهرداری جهت اخذ پایان کار ساختمان الزامی است.

با فراهم شدن استاندارد ملی و اجباری و با تدوین مبحث پنزدهم مقررات ملی ساختمان در دوازدهمین نشست هیئت رئیسه گروه تخصصی برق نظام مهندسی استان تهران (تیرماه ۸۰) تصویب شد که از وزارت محترم صنایع و معادن درخواست شود وظیفه بازرسی و صدور تأییدیه به مهندسان تأسیسات برق عضو سازمان نظام مهندسی واجد شرایط واگذار گردد و متن درخواست تنظیم و ارسال گردید. این متن در حال پی‌گیری می‌باشد تا چگونگی و خصوصیت فردی و احراز شرایط این شغل با طی دوره‌های آموزشی تدوین گردد. خوشبختانه کمیته ترویج و آموزش و پژوهش سازمان نیز برنامه‌ریزی و

رفتار سنجی رانش و لغزش زمین با مشاهدات نقشه برداری

مهدی اسمعیل پور بزاز*

صورت موردی توسط کمیته‌های مقابله با بلایای طبیعی که در بعضی از مؤسسات دولتی و دانشگاهی شکل گرفته، انجام می‌شود و ارگان خاصی تصدی این امر مهم را به عهده ندارد. برخورد با این پدیده در کشور مانند سایر بلایای طبیعی مشابه زلزله، سیل و... بوده که پس از اتفاق افتادن رانش زمین و بروز خسارت مالی و جانی از آن به جبران مافات می‌پردازند در صورتی که می‌توان با سرمایه‌گذاری جزئی جهت مطالعات فراگیر و پایه‌ای به پیش‌بینی و پیشگیری حادثه پرداخت ضمن اینکه پدیده زمین لغزش برخلاف زلزله قابل پیش‌بینی بوده و مدیریت‌پذیر است. بدیهی است انجام مطالعات پایه‌ای نظیر تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی رانش در کشور از طریق سیستم‌های اطلاعات مکانی و جغرافیایی (GIS) می‌تواند نقش مؤثر و کارآمدی در مدیریت این پدیده داشته باشد.

مطالعات مربوط به رانش زمین طیف گسترده‌ای از تخصص‌ها را در برمی‌گیرد که لزوم ارتباط کارشناسان و متخصصان هر رشته می‌تواند در تشخیص علت رانش و چاره‌اندیشی در مقابل آن مؤثر و مفید باشد. بر همین اساس ضروری است که کارشناسان ژئودزی و نقشه‌برداری آشنایی کافی از مراحل مختلف اجرای مطالعات را داشته باشند. وظایفی که در تیم مطالعات به عهده کارشناسان ژئودزی گذارده می‌شود شامل طراحی و اندازه‌گیری شبکه‌های ژئودتیک و تهیه نقشه‌های توپوگرافی از سطح منطقه تحت رانش است که باید از

پدیده رانش و یازمین لغزش یکی از بلایای طبیعی است که اثر تخریبی بسیار بجا می‌گذارد و در سطح ملی بسیار پرهزینه می‌باشد. وقوع این حادثه در شهرها و روستاهای کشور و در راه‌های مواصلاتی و ... موجب می‌شود که اکثر دستگاه‌های اجرایی کشور به نوعی برای جبران خسارتها و ترمیم خرابیها وارد عمل شوند. به طور معمول با ظهور نخستین نشانه‌های رانش، شناسایی میزان سطح، جهت، سرعت و شتاب آن به لحاظ اقدامات تثبیتی و کاهش خطرات الزامی و مفید خواهد بود. در این حالت شناخت مکانیزم دقیق لغزش و عوامل حرکت آن بدون انجام مشاهدات سطحی و عمقی میسر نمی‌باشد. نظر به اینکه در رفتارسنجی عمقی هزینه‌های زیاد صرف می‌شود، بهره‌وری از رفتارسنجی یا مانیتورینگ سطحی جهت ثبت پارامترهای رانش اقتصادی و سریع‌تر نتیجه داده و به این ترتیب می‌توان به تثبیت و مقاوم‌سازی سازه‌هایی که در محل رانش بنا شده‌اند پرداخته شود و از خسارات بیشتر جانی و مالی جلوگیری به عمل آید. یکی از راه‌های مطالعات و تشخیص سطحی زمین لغزش و رانش زمین استفاده از شبکه‌های ژئودزی و مشاهدات نقشه‌برداریست که ایجاد چنین شبکه‌هایی دارای مبانی نظری و دستورالعمل‌های مشاهداتی و اجرایی خاصی است که به آن در این مقاله به صورت خلاصه پرداخته می‌شود.

در حال حاضر مطالعات بر روی پدیده رانش زمین در کشور جمهوری اسلامی ایران به

هر چند گفته می‌شود قرار است طی همایش و با حضور شرکت‌هایی از ایران و شرکت‌های بین‌المللی نصب این دستگاه آسانسور به مناقصه گذارده شود، هنوز هم توانایی طرح و اجرای آن توسط متخصصان داخلی تردیدانگیز است!

○ عمده‌ترین عیوب و اشکالات مشاهده شده حدود یکصد دستگاه آسانسور که در بهار امسال در تهران به طور اتفاقی بازرسی شده‌اند به ترتیب کثرت موارد چنین گزارش شده است: کم بودن فاصله کابین و قاب وزنه چاه، محکم نبودن وزنه‌های تعادل، مناسب نبودن دریچه‌های اضطراری، نداشتن گارد محافظ و سیم ارت و صفحه جلد کابین، مناسب نبودن مهار طناب فولادی، نداشتن ضد زنگ و تهویه مناسب و کشش طناب فولادی، مناسب نبودن ترمز ایمنی، نداشتن دستورالعمل‌های حرکت دستی، نداشتن پلاک ظرفیت،

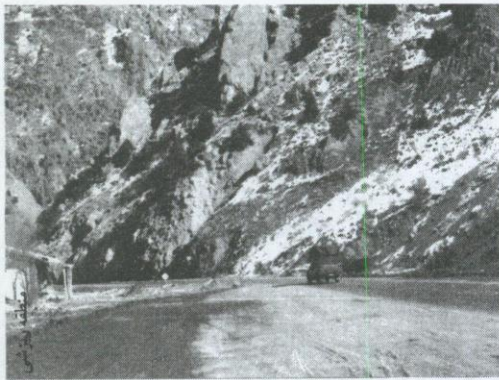
نداشتن روشنایی مناسب، کمبود پیچ و مهره صفحه پشت بند، مناسب نبودن قفل در طبقات، نقص تابلوی بازرسی، مناسب نبودن سکوی جان پناه و سوپچ حدنهایی و کنتاکت‌های درب و روشنایی موتورخانه، آزاد نبودن انتهای ریل و قطر فلکه‌ها، نداشتن میکروسوپچ ته چاه و قلاب سقف، مناسب نبودن سوپچ حدنهایی پایین و نیروی بسته شدن درب، صاف نبودن سطح دیواره چاه، تنظیم نبودن گاورنر و نداشتن ضربه‌گیر،

مناسب نبودن موتورخانه و وسایل اضافی در آن، مناسب نبودن ریل‌ها و طناب فولادی، نداشتن میکروسوپچ پاراشوت، مناسب نبودن پمپ گاورنر و فضای جان پناه، فقدان سنسور آستان کابین و کنترل فاز و میکروسوپچ گاورنر، شل دادن ریل‌ها، فقدان کلید قطع کن ته چاهک، لق بودن کابین، زرد رنگ بودن فلکه‌ها، مناسب نبودن سیم‌کشی‌ها و فقدان زنگ اضطراری، عدم تناسب تابلوی تغذیه و درب، فقدان صفحه زیر ریل و شیشه درب، کم بودن توان موتور، فقدان فنر پاراشوت. و بالاخره عمده حوادث آسانسورها ناشی از نامناسب بودن خدمات تعمیر و نگهداری و عدم رعایت مقررات ایمنی در آن‌ها بوده است! که انشاءالله در شماره‌های آینده از دیدگاه فنی و مهندسی موارد فوق را بررسی خواهیم کرد.

علائم و نشانه‌های پله برقی و پیاده‌رو متحرک

مجموعه این عملیات به محاسبه پارامترهای جابجایی رسید که این پارامترها برای دیگر کارشناسان بسیار قابل اهمیت می باشد. از این نظر چون جابجایی نسبی نقاط تحت رانش زمین قابل توجه می باشد، در طراحی شبکه ها چه به صورت مثلث بندی و یا سایر شبکه های تشخیص جابجایی دقت اندازه گیری ها را نباید در حد شبکه های ژئودینامیکی بر روی گسل ها و یا کنترل جابجایی ادواری سدهای بتونی و سازه های ساختمانی بلند و عظیم شهری در نظر گرفت. در طراحی و اندازه گیری شبکه های ژئودزی این گونه طرح ها باید دقت مورد نیاز مدنظر قرار گرفته و دقت بیشتر از حد لزوم، جز اتلاف وقت و هزینه نتیجه ای نخواهد داشت.

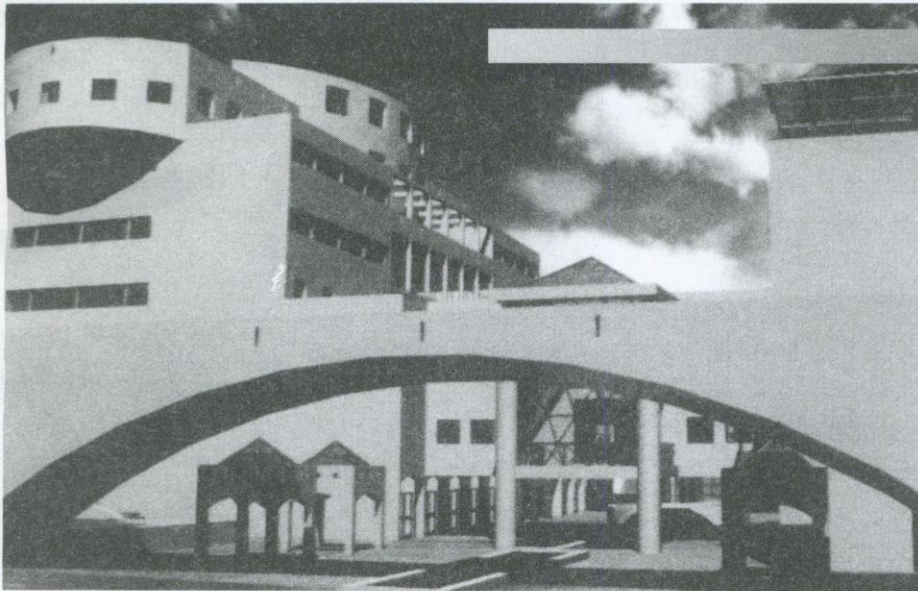
در اندازه گیری های سه بعدی نقاط مستقر شده روی توده در حال رانش، حداقل امکانات و دستگاه های فنی که مورد نیاز می باشد عبارتند از طول یاب های الکترونیکی و یا توتال استیشن ها با دقت نسبی پنج میلیمتر (PPM=5mm) و زاویه یاب با درجه بندی ثانیه ای و ترازیاب های بابزرگنمایی 30x که تهیه و یا خرید این وسایل برای دستگاه های اجرایی مسئول مطالعات به راحتی مقدور و میسر خواهد بود. چنانچه

متخصصان نقشه برداری بخواهند به روش کلاسیک (مثلث بندی و پیمایش بسته) به تعیین و محاسبه میزان جابجایی دقیق موفق شوند لازم است به تنظیم و کالیبراسیون دستگاه ها و پالایش اندازه گیری ها از خطاهای دستگاهی توجه کافی داشته باشند. در غیر این صورت نیز توصیه می شود برای سرعت مشاهدات و رسیدن سریع به نتایج ادواری اندازه گیری و تحلیل و آنالیز جابجایی از سیستم ماهواره ای (GPS) استفاده گردد.

باید توجه داشت که بررسی جابجایی نسبی در اندازه گیری های ادواری توسط مهندسان ژئودزی و نقشه برداری دارای اهمیت ویژه ایست چون عامل بروز خسارت در رانش زمین حرکت نسبی نقاط یکسازه (ساختمان و...) نسبت به هم می باشد. از مقایسه مختصات نقاط در دوره های مختلف اندازه گیری مقادیر تغییرات نسبی قابل محاسبه و میزان نشست را نیز می توان با کنترل تغییرات ارتفاعی نسبت به نقاط ثابت ارتفاعی که دور از منطقه تحت رانش (نقاط شبکه اصلی جابجایی) مستقر شده اند تعیین نمود.

پس از تعیین و محاسبه مقادیر جابجایی و جهت حرکت نقاط می توان علاوه بر بردارهای

* عضو هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

خواست ها و پیشنهادها

روزهای ششم تا هشتم تیرماه سال جاری شهر بابلسر در استان مازندران، پذیرای اعضای هیأت مدیره سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان های کشور بود تا چهارمین همایش هیأت عمومی سازمان را تشکیل دهند. در روز اول این همایش که با حضور وزیر مسکن و شهرسازی و معاونان ایشان و برخی مقامات استان و تعدادی از مسئولان دولتی برگزار می شد، پس از عرض خیرمقدم توسط مهندس ودادی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان مازندران، رئیس نظام مهندسی ساختمان کشور، معاون استانداری مازندران و وزیر مسکن و شهرسازی سخنرانی کردند. سپس هیأت رئیسه ای مرکب از یک رئیس و دو نایب رئیس و دو نفر منشی انتخاب و هیأت عمومی وارد دستور شد. ابتدا موضوع انتخاب ۶۴ نفر برای معرفی به وزیر مسکن و شهرسازی برای تعیین اعضای اصلی و علی البدل دومین دوره شورای مرکزی مطرح شد که پس از انجام انتخابات ۶۴ نفر حائزان اکثریت انتخاب شدند.

در روز دوم برگزاری هیأت عمومی به ترتیب گزارش عملکرد شورای مرکزی و ترازنامه مالی سال گذشته شورا و خط مشی سال آتی مطرح و پس از بحث های موافق و مخالف به تصویب رسید.

در این همایش هر یک از هفت گروه تخصصی، جلسات جداگانه ای داشتند و به بحث درباره موضوع های مربوط به رشته خود پرداختند که اهم مذاکرات و پیشنهادهای این جلسات به شرح زیر است:

گروه معماری (تعداد شرکت کنندگان ۴۳ نفر)

۱. درخواست اجرای کامل ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و

ارائه راه حل مناسب در خصوص استان هایی که با محدودیت تعداد معماران مواجه هستند به هیأت سه نفره

۲. برگزاری جلسات ادواری گروه تخصصی معماری در سطح کشور و تعیین شهر قزوین برای برگزاری نخستین گردهمایی در پاییز ۱۳۸۰ گروه شهرسازی

۱. آزمون مهندسان شهرساز فقط توسط سازمان و کاشناسان واجد صلاحیت انجام شود
۲. مهندسان شهرساز در کلاس های کوتاه مدتی که توسط سازمان برگزار می شود، شرکت کنند.

۳. کمیته استانی شهرسازان تشکیل شود و اعضای شهرساز هیأت مدیره از این کمیته انتخاب شوند و در مورد شورای مرکزی نیز به همین شکل عمل شود.

گروه عمران (تعداد شرکت کنندگان ۹۷ نفر)

۱. هیأت ده نفره از اعضای عمران استان های مختلف برای پی گیری تصمیمات گروه و سایر امور مربوط انتخاب شدند.

۲. پیشنهاد شد در اصلاح قانون، تعداد اعضای هر رشته در هیأت مدیره، متناسب با تعداد اعضای همان رشته در سازمان استان انتخاب شود.

۳. اصلاح نرخ خدمات مهندسی و رفع نواقص آن با توجه به تضييع حقوق مهندسان عمران پی گیری شود.

۴. اصلاح مسیر تدوین پیش نویس آیین نامه ها، دستورالعمل ها و اصلاح قانون از طریق استان ها مدنظر قرار گیرد.

۵. قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به کلیه طرح های عمرانی تسری یابد.

۶. کنترل تعداد فارغ التحصیلان (و پذیرش

دانشجو) در رشته عمران پی گیری شود.
۷. در خصوص بازآموزی و ارتقای سطح علمی اعضا اقدام شود و قبلاً به طریق علمی نیازسنجی آموزشی به عمل آید.
۸. مفاد ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون و تبصره های آن در مورد صلاحیت مهندسان اصلاح شود.

گروه مکانیک

۱. جلسات ادواری گروه مکانیک هر سه ماه یک بار در شورای مرکزی تشکیل شود.
۲. مباحث ۲۰ گانه مقررات ملی ساختمان (به خصوص ۱۴ و ۱۷) هر چه زودتر تکمیل و برای اجرا ابلاغ شود.

۳. در تعرفه خدمات مهندسی تجدید نظر و درصد تأسیسات مکانیکی افزایش یابد.

۴. از نخستین همایش جایگاه تأسیسات در صنعت ساختمان در اصفهان حمایت به عمل آید.

۵. با وزارت نیرو و شرکت های آب و فاضلاب منطقه ای مذاکره شود تا قبل از دادن انشعاب آب یا وصل کردن فاضلاب، نقشه های آنها کنترل و با اجرا مقایسه شود و در صورت تأیید مهندس ناظر، انشعاب نصب شود.

۶. دوره های آموزشی برای مهندسان عضو سازمان، در خصوص نگهداری و راهبری سیستم های تأسیسات مکانیکی مهم شهری پیش بینی و نظارت بر نگهداری و راهبری، به عهده آنها واگذار شود.

۷. سازمان های نظام مهندسی ساختمان، نقشه های تأسیسات ساختمان های مسکونی یک طبقه با الگوی مصرف را مجاناً تهیه و در اختیار کارفرما قرار دهد و این نقشه ها جزء سهمیه مهندسان محسوب نشود.

۸. دفتر تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان نسبت به تهیه و تدوین ضوابط سیستم اطفای حریق در ساختمان‌ها اقدام نماید. (تازمان تدوین آن، از ترجمه آیین‌نامه اروپا که در استان فارس انجام شده، استفاده شود).

۹. اطلاعات اولیه و شرایط اقلیمی هر شهر توسط دفتر تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان تهیه و در اختیار سازمان‌ها قرار گیرد.

۱۰. استاندارد لازم درباره لوله‌های پلیمری تهیه شود.

گروه برق (تعداد شرکت‌کنندگان ۲۹ نفر)

۱. بر لزوم پی‌گیری و اجرای صورتجلسه تخصصی برق در سومین دوره هیأت عمومی تأکید شد.

۲. شرکت‌کنندگان اعتراض خود را نسبت به نحوه تعیین حق الزحمه گروه برق اعلام داشته، خواستار تجدیدنظر در آن شدند.

۳. تعهد شد هر سه ماه یک بار جلسه تخصصی گروه برق با شرکت نمایندگان استان‌ها تشکیل شود و جلسه آتی در پاییز ۱۳۸۰ در تهران تشکیل شود.

۴. در اجرای تأسیسات برقی کلیه ساخت و سازها، از مجریان دارای صلاحیت استفاده شود.

۵. بر لزوم استفاده از خدمات مهندسان برق در طراحی و نظارت کلیه ساخت و سازهای شهری تأکید شد.

۶. برگزاری دوره‌های بازآموزی مهندسان برق عضو سازمان مورد تأکید قرار گرفت.

۷. در تدوین و بازنگری مقررات ملی ساختمان از پتانسیل‌های سازمان‌ها استفاده شود.

۸. در خصوص برگزاری همایش ملی جایگاه تأسیسات در صنعت ساختمان، شورای مرکزی متولی باشد و کمیته اجرایی آن در استان اصفهان تشکیل شود.

گروه نقشه‌برداری (تعداد شرکت‌کنندگان ۱۱ نفر)

۱. شرح خدمات رشته نقشه‌برداری هرچه سریع‌تر تصویب و ابلاغ شود.

۲. تعرفه‌های خدمات نقشه‌برداری تعیین و تصویب و ابلاغ شود.

۳. در خصوص تعمیم ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی قانون به هفت رشته اصلی اقدام شود.

۴. مقررات ملی نقشه‌برداری در ساخت و ساز شهری در سرفصل مقررات ملی ساختمان مفتوح و برای تدوین آن اقدام شود.

۵. به‌کارگیری فعالان نظام مهندسی برابر صلاحیت‌های مندرج در پروانه اشتغال مهندسی، در اجرای دقیق ماده ۴ قانون و عطف به ماده ۹۱ آیین‌نامه اجرایی به اجرا درآید.

۶. اصلاح قانون در خصوص انتخاب اعضای هیأت‌های مدیره و شورای مرکزی براساس انتخاب گروه‌های تخصصی انجام شود.

۷. هر سه ماه یک بار جلسات گروه تخصصی در یکی از مراکز استان‌ها تشکیل شود.

۸. آیین‌نامه ارجاع کار به مهندسان نقشه‌بردار و تعیین حدود صلاحیت آنان با توجه به شرح خدمات به انجام رسد.

۹. شناسنامه انجام خدمات نقشه‌برداری کلیه پروژه‌های شهری و تهیه اطلاعات نقشه‌برداری سازمان نظام مهندسی ساختمان (GIS) به انجام رسد.

۱۰. نسبت به برگزاری سمینارها و دوره‌های مختلف تخصصی نقشه‌برداری در زمینه ساخت و ساز شهری اقدام شود.

در این همایش، همچنین کمیسیون‌های مختلف در مورد مسائل مهندسی ساختمان و اعضای سازمان با حضور اعضای هیأت مدیره سازمان‌های استان‌ها تشکیل گردید که اهم مذاکرات و مباحث مطروحه در این جلسات به شرح زیر است:

کمیسیون ارتباط با شهرداری و سایر سازمان‌ها (تعداد شرکت‌کنندگان ۱۲ نفر)

۱. بر ضابطه‌مندی سازمان‌های استان‌ها با شهرداری‌ها و قانون‌مندی ارتباط اعضا با شهرداری‌ها تأکید شد.

۲. یکنواخت شدن نحوه وصول مالیات از اعضا در استان‌های مختلف مورد تبادل نظر قرار گرفت و کمیسیون از هیأت رئیسه تقاضا کرد که اقدام در این زمینه از شورای مرکزی خواسته شد.

کمیسیون دفاتر خدمات مهندسی و نمایندگی‌ها (تعداد شرکت‌کنندگان ۱۴ نفر)

۱. مقرر شد دبیرخانه همایش از استان‌ها خواستار شود، آیین‌نامه پیشنهادی خود را برای دفاتر نمایندگی و دفاتر خدمات مهندسی به دبیرخانه همایش ارسال نمایند.

۲. دبیرخانه همایش پس از بررسی‌های اولیه و تلخیص آن، نسخ تلخیص شده را برای سازمان‌ها ارسال کند و نهایتاً در جلسه‌ای مشترک آیین‌نامه‌ای یکسان در این خصوص تدوین شود.

کمیسیون انتشارات، روابط عمومی، روابط بین‌الملل و هماهنگی امور استان‌ها

۱. ضمن انتشار نشریه محلی در استان‌ها، پیشنهاد می‌شود برای هماهنگی و پیشبرد برنامه‌ها و اهداف مشترک نشریه سراسری از طریق شورای مرکزی در سطح ملی انتشار یابد.

۲. سایت اینترنتی با مساعدت شورای مرکزی ایجاد و مهندسان نسبت به استفاده از آن تشویق و ترغیب شوند.

۳. «روابط عمومی» در سازمان استان‌ها ایجاد و نسبت به تبادل نظر، تجارب و اطلاعات فی‌مابین و مکاتبات و کسب اطلاعات و معرفی و شناساندن سازمان به مراجع و مردم اقدام نماید.

۴. ایجاد ارتباطات بین‌المللی در شورای مرکزی مدنظر قرار گیرد.

کمیسیون پژوهش، نظام پیشنهادات و نرخ‌گذاری خدمات مهندسی (تعداد شرکت‌کنندگان ۹ نفر)

۱. شرح خدمات ابلاغ شده سال ۱۳۷۸ و تعرفه‌های حق الزحمه و تفکیک آن، مورد پذیرش هیچ یک از اعضای این کمیسیون (به اتفاق آرا) نمی‌باشد.

۲. در تدوین شرح خدمات مهندسی، شرح خدمات تهیه شده در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مدنظر قرار گیرد.

۳. تعرفه خدمات مهندسی توسط سازمان‌های استان‌ها تهیه و برای تصویب از طریق شورای مرکزی به وزارت مسکن و شهرسازی ارسال شود.

۴. برای تفکیک حق الزحمه خدمات مهندسی عوامل زیر ملحوظ شود:

- نفر ساعت به کار رفته برای هر یک از تخصص‌ها.

- ریسک و مسئولیت حقوقی مترتب بر خدمات هر تخصص

- خلاقیت

- محدودیت‌های آیین‌نامه‌ای و قابلیت مانور در هر یک از خدمات

- هزینه‌های لازم برای ارائه هر یک از خدمات

این موارد با روش علمی و آماری تعیین شود.

۵. کمیته نظام پیشنهادات سریعاً تشکیل شود و موظف گردد به هر پیشنهاد رسیده حداکثر ظرف یک ماه پاسخ گفته، پی‌گیری‌های لازم را به عمل آورد.

کمیسیون آموزش، آزمون، پروانه اشتغال و عضویت (تعداد شرکت‌کنندگان ۱۸ نفر)

۱. اختصاص ده درصد بودجه سالانه سازمان هر استان به آموزش مهندسان همان استان

۲. تدوین آیین‌نامه لازم به منظور لحاظ کردن امتیاز برای اعضای که در دوره‌های مختلف آموزش و بازآموزی، کارگاه‌های آموزشی و سمینارهای آموزشی تخصصی به طور فعال

شرکت می نمایند، به عنوان درصدی از امتیاز مورد نیاز ارتقای رتبه های مهندسی.

۳. تدوین آیین نامه لازم برای تخصیص ظرفیت اشتغال بیشتر برای مهندسانی که یک نفر مهندس جوان فاقد پروانه اشتغال به کار را به عنوان همکار انتخاب و به کار می گیرند.

۴. تدوین آیین نامه ای به منظور ترغیب و تشویق اعضا به ارائه خدمات مهندسی به صورت مشترک و گروهی از رشته های مختلف مهندسی.

کمیسیون بازنگری قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (تعداد شرکت کنندگان ۲۹ نفر)

۱. روش پیشنهادی در اصلاحیه قانون تهیه شده در شورای مرکزی که در آن اعضای هیأت مدیره در هر رشته فقط برای اعضای آن رشته انتخاب شوند، رد شد و حفظ روش فعلی پیشنهاد گردید.

۲. پیشنهاد شد تعداد اعضای هیأت مدیره در هر رشته متناسب با تعداد اعضای همان رشته تعیین شود.

۳. پیشنهاد شد در بازنگری قانون، به قوانین مرتبط دیگر (مانند قانون شهرداری ها و...) توجه شود و موارد متضاد ملغی شود. ضمناً در کنار مهندسان از حقوقدانان مبرز در تهیه متن اصلاحیه استفاده شود.

۴. مشکلات، موانع و عوامل بازدارنده اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، ناشی از نقص قانون است و وجود واژه های مبهم مانند مشارکت، همکاری و کمک در بروز این مشکلات دخیل است.

۵. فقدان نگرش سیستمی و عدم جامع نگری، عدم توجه به قوانین موازی، فراگیر نبودن قانون و فقدان ضمانت اجرایی کافی از دیگر عوامل بازدارنده اجرای قانون است.

۶. پیشنهاد شد که قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در کلیه ساخت و سازها اعم از خصوصی، دولتی (عمرانی و غیر عمرانی) صنعتی، شهری و روستایی و... نافذ و لازم الاجرا باشد.

۷. به نظرها و تصمیمات سازمان استقلال بیشتری داده شود و از دخالت نهادهای دولتی که منجر به کندی روند پیشرفت کارها می شود اجتناب گردد.

۸. مغایرت های موجود در بخش های مختلف قانون و آیین نامه رفع شود.

۹. جدول صلاحیت موضوع ماده ۱۲ آیین نامه اصلاح شود و تشخیص کافی نبودن تعداد مهندسان به عهده سازمان نظام مهندسی

ساختمان استان باشد.

کمیسیون اشتغال، صدور خدمات مهندسی و نمایندگی ها

۱. با توجه به شرایط اقلیمی استان ها و وضعیت ساخت و ساز در آنها، که کلیات آیین نامه ها و دستورالعمل ها اعلام و جزئیات آن در مراکز استان ها و در سازمان ها تصمیم گیری شود.

۲. در باره دستورالعمل تعیین ظرفیت اشتغال، پیشنهاد می شود که جزئیات اجرایی این امر با توجه به بند بالا در سازمان استان ها تصمیم گیری و تصویب شود.

۳. متأسفانه تاکنون در خصوص مجریان ذیصلاح پروژه های بخش خصوصی که رقم ریالی اجرایی آن حدوداً بیش از چهار برابر رقم اعتبارات طرح های عمرانی استان هاست، اقدامات مؤثری صورت نگرفته است. کمیسیون درخواست می کند در این خصوص که بسیار حیاتی و مورد تأکید کلیه اعضا در جلسات مختلف بود به طور جدی پیگیری شود.

۴. اعضا کمیسیون خواستار استفاده از خدمات متخصصان فنی (عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان) در واحدهای تولیدی مرتبط با امر ساختمان می باشند.

۵. با توجه به تقویت صدور خدمات فنی و مهندسی که موجب ایجاد اشتغال و امکان ارزآوری و تبادل تجارب علمی و فنی مهندسی می گردد، کمیسیون پیشنهاد می نماید که تسهیلات لازم برای تحقق این امر از طرف شورای مرکزی سازمان به عمل آید، این تسهیلات مشتمل بر کلیه امور و ضوابط مربوط به انعقاد قرارداد بین المللی در زمینه طرح، نظارت و اجرایی باشد.

جلسه مشترک اعضای شورای انتظامی

سازمان های استان با شورای انتظامی مرکز

۱. تشکیل جلسات مجمع سالانه شورای انتظامی استان ها همزمان با جلسات هیأت عمومی سازمان ها.

۲. تصویب بودجه مستقل برای شورای انتظامی استان ها.

۳. تدوین شرح خدمات طراحی و نظارت و تهیه چک لیست های طراحی و نظارت برای رشته های مختلف در کلیه ساخت و سازها و تنظیم قراردادهای مربوطه بین مالک و مهندس ناظر.

۴. تهیه فرم شناسنامه فنی برای طراحی انجام شده و نیز عملیات انجام شده شامل نام تهیه کننده، کنترل کننده، تصویب کننده،

تجدید نظر کننده، تصویب کننده جدید، اجرا کننده در هر زمینه و رشته با ذکر تاریخ مربوط.

۵. تهیه ضوابط تشخیص صلاحیت و ظرفیت سازندگان ساختمان ها (مجریان ذیصلاح)

۶. اصلاح مصوبه هیأت وزیران در مورد رسیدگی به تخلفات اعضای شورای انتظامی و هیأت مدیره استان که توسط شورای انتظامی استان انجام می گیرد، در رجعت آن به شکل قبلی مندرج در آیین نامه.

۷. ضرورت ارسال یک نسخه از کلیه نقشه های مربوط به پروانه های صادره برای ساختمان ها با مترآژ زیربنای ۶۰۰ متر مربع یا بیشتر یا ۳ سقف به بالا به سازمان نظام مهندسی ساختمان استان.

۸. تهیه ضوابط و گردش کار سازماندهی تشکیلاتی در نظام مهندسی ساختمان برای نظارت و بازدید ساختمان های در حال اجرا.

۹. دریافت هزینه کارشناسی برای بازدید محلی در پرونده های ارجاعی به شورای انتظامی از مالک یا مهندس ناظر (متقاضی طرح دعوی در شورای انتظامی)

۱۰. ملاحظه می شود که شهرداری ها به استناد تبصره ۷ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مبادرت به لغو امضا (صلاحیت) و عدم ارجاع کار به مهندسانی که کار ساختمانی تحت نظارت آنها مشمول ماده ۱۰۰ شده است می نمایند. این موضوع (که یک نوع جریمه انضباطی است) باید از طریق شورای انتظامی و وفق آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان هماهنگ و انجام گردد تا دوبار جریمه در مورد یک خلاف اعمال نشود.

۱۱. کسب مجوزهای لازم برای ابلاغ به دفاتر اسناد رسمی و اتحادیه بنگاه های معاملات املاک به منظور عدم نقل و انتقال سند ملک یا عدم تنظیم قولنامه خرید و فروش ملک بدون حضور و تأیید مهندس ناظر که در پروانه متعهد نظارت بر ساخت و ساز گردیده است.

۱۲. ضرورت ارائه گواهی استحکام بنای صادره توسط مهندس ناظر به شهرداری توسط مالک ظرف ۳ روز پس از امضای مهندس ناظر، در غیر این صورت مسئولیت هرگونه دخل و تصرف در ساخت و ساز متوجه مالک خواهد بود.

قطع نامه چهارمین اجلاس هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان

بابلسر - ۶ تا ۸ تیرماه ۱۳۸۰

شرکت کنندگان در چهارمین اجلاس هیأت

عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان با نام خدا و درود به روح امام راحل و ادای احترام به شهدای راه آزادی و استقلال میهن عزیز به ویژه شهدای مهندس و با سلام به مقام معظم رهبری ریاست محترم جمهوری و باخضوع به پیشگاه ملت بزرگ و سربلند ایران و ضمن تشکر فراوان از سازمان نظام مهندسی ساختمان استان مازندران که میزبانی این اجلاس را با گشاده رویی تمام به عهده گرفت و آن را در کمال نظم و دقت و میهمان نوازی برگزار کرد و با تشکر از مقامات ملی و محلی شرکت کننده در اجلاس و همچنین با سپاسگزاری از سازمان نظام مهندسی ساختمان استان گیلان که میزبانی پنجمین اجلاس هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان را تقبل کرده است، خواسته ها و پیشنهادات خود را به شرح زیر اعلام می نمایند و نسبت به پیگیری آنها متعهد می شوند که با استعانت از عنایات خداوند و پشتیبانی همه مراجع ذیربط و مسئول در صنعت ساختمان و امر شهرسازی، به ویژه وزارتخانه های مسکن و شهرسازی و کشور و شوراهای اسلامی شهرها و شهرداری ها در جهت تحقق آنها تمامی مساعی خود را به کار گیرند:

۱. پی گیری اجرای موادی از مصوبات اجلاس سوم (اصفهان - سال ۷۹) که تاکنون به اجرا در نیامده و یا در دست اقدام است.

۲. سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان، توافقات و پیمانهای مربوط به کنترل ساختمان را که بین وزارت مسکن و شهرسازی و آنها حاصل شده است نقطه عطفی در روند انجام وظایف اصلی سازمان ها تلقی کرده و خود را متعهد می دانند که تمام مساعی خویش را در راه انجام تمام و کمال تعهدات مذکور به کار گیرند و از این رهگذر به کیفیت شهرسازی و ساختمان بیفزایند.

۳. گسترش همکاری با دستگاه های اجرایی، شوراهای شهر، شهرداری ها و سایر نهادهای ذیربط در جهت توسعه قلمرو فعالیت سازمان های نظام مهندسی ساختمان و ارتقای سطح حرفه و اعتلای مهندسی در کشور.

۴. بازنگری و اصلاح مجموعه شرح خدمات ابلاغی وزارت مسکن و شهرسازی در رشته های معماری، ساختمان، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی و اقدام در زمینه تصویب و ابلاغ شرح خدمات و تعرفه حق الزحمه رشته های شهرسازی، نقشه برداری و ترافیک به نحوی که به همه رشته ها اهمیت و اعتبار کامل و متوازن و در خور هر رشته اعطا

شود.

۵. اصلاح ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در خصوص صلاحیت مهندسان و تکمیل آن برای هر رشته بالحاظ کردن نظرات سازمان های استان و شورای مرکزی.

۶. تعیین دقیق حدود مسؤلیت مهندسان ناظر ساختمان های شهری متناسب با امکانات، اختیارات و وضعیت واقعی آنها و مشخص کردن سهم این مسؤلیت در مقایسه و به نسبت مسؤلیت سایر عوامل اجرایی دخیل در روند طراحی و اجرای ساختمان و اقدام برای اصلاح قوانین حاکم بر این مسؤلیت.

۷. در جهت تحکیم هرچه بیشتر جایگاه سازمان نظام مهندسی ساختمان و ارکان آن کلیه سازمان های استان نسبت به مصوبات شورای مرکزی و هیأت عمومی تعهد خود را اعلام و از وزارت مسکن و شهرسازی درخواست می نمایند تا مصوبات و دستورالعمل های متحدالشکل مورد نیاز استان ها را از طریق شورای مرکزی ابلاغ فرمایند.

۸. تقویت شوراهای انتظامی استان ها و کشور و حمایت از آن ها در جهت پالایش محیط مهندسی و ایجاد یک نظام خود انضباط و محکم برای ترویج اخلاق مهندسی و مسؤلیت پذیری مهندسان.

۹. پیگیری مستمر اقداماتی که در جهت الزام کارفرمایان به استفاده از مجریان صاحب صلاحیت تاکنون انجام شده تا تحقق کامل آن.

۱۰. ایجاد تفاهم کامل و همکاری نزدیک بین مهندسان رشته های مختلف در عین خودداری از مداخله صاحبان تخصص های هفت گانه در قلمرو تخصصی یکدیگر و تلاش در جهت ایجاد حداکثر همدلی و همکاری سازمان های استان و شورای مرکزی در راستای تحقق اهداف قانون.

۱۱. از وزارت مسکن و شهرسازی درخواست می شود، موانع و معاذیری که در راه صدور و تمدید پروانه اشتغال وجود دارد به ویژه آن دست از موانع که به دستگاه های دیگر نظیر وزارت اقتصاد و دارایی مربوط می شود در روند اداری صدور و تمدید پروانه اشتغال برطرف نمایند.

۱۲. از همه ارکان سازمان نظام مهندسی ساختمان و کلیه دستگاه های دولتی و عمومی و قوای هقننه و مجریه درخواست می شود که در رفع معضل اشتغال مهندسان و پیش گیری از مهاجرت متخصصان تصمیمات فوری اتخاذ و به موقع اجرا بگذارند.

۱۳. برگزاری مسابقات طرح های معماری و مهندسی و تدوین و انتشار نقشه ها و مدارک فنی کارهای برجسته ای که در هر استان انجام گرفته و معرفی نوآوری ها برای استفاده همه مهندسان.

۱۴. تهیه و ترویج شناسنامه فنی برای کلیه ساختمان ها و کمک شورای مرکزی به وزارت مسکن و شهرسازی در زمینه تهیه طرح جامع کنترل ساختمان انجام گیرد.

۱۵. حمایت قانونی از مهندسان در حوادث ناشی از کار و ایجاد وحدت رویه در رسیدگی به پرونده مهندسان در قوه قضاییه و همچنین آموزش قانون و آیین نامه اجرایی به اعضای سازمان ها برای وقوف بیشتر آنها به مسؤلیت های خود.

۱۶. پیگیری تشکیل محاکم اختصاصی برای رسیدگی به دعاوی حقوقی و جزایی که با طرفیت مهندسان مطرح می شود و انتخاب قاضی تحکیم برای این محاکم

۱۷. تلاش برای حضور فعال تمامی حرفه مهندسی در جریان توسعه ملی از مقیاس خرد تا کلان و از مرحله برنامه ریزی تا پایان اجرا و نگهداری پروژه های عمرانی.

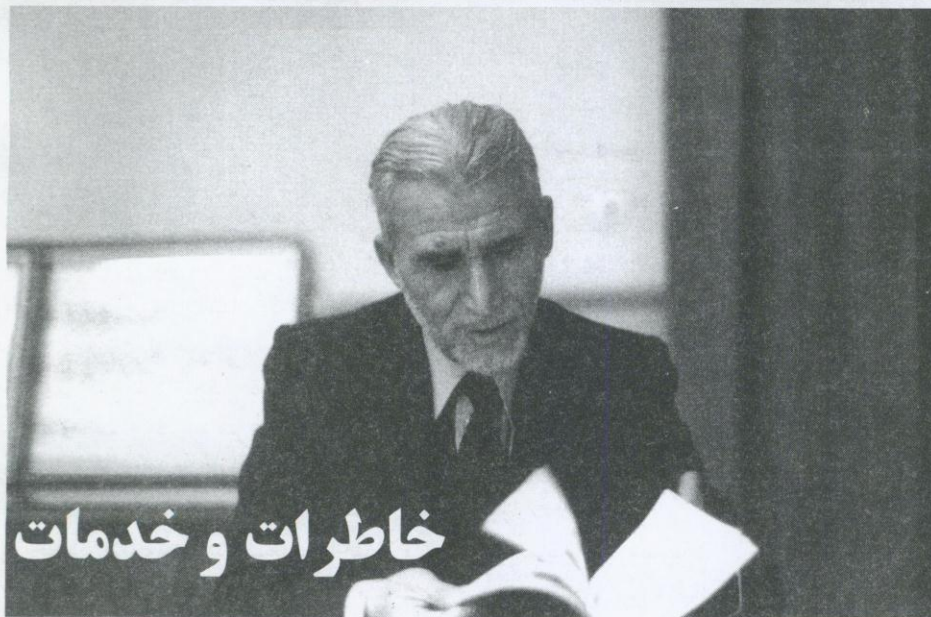
۱۸. پیگیری اصلاح قانون نظام مهندسی و آیین نامه اجرایی آن با لحاظ کردن نظرات و خواسته های استان ها و گروه های تخصصی رشته های مختلف.

۱۹. تقویت همکاری بین سازمان های نظام مهندسی استان با معاونت عمرانی استانداریها و شوراهای اسلامی شهر از طریق تشکیل کمیته های مشترک، متشکل از نمایندگان نهادهای فوق برای تقویت تخصصی شوراهای اسلامی و بررسی کارشناسانه طرح ها و لوایحی که کمیسیون شوراها به کمیته مشترک فوق الذکر پیشنهاد می نماید.

۲۰. پیگیری مؤکد دریافت سهم معین سازمان های نظام مهندسی ساختمان استان ها و شورای مرکزی از درآمدهای ماده ۳۹ که همه ساله در بودجه های عمومی کشور تصویب می شود.

۲۱. تنظیم و جمع بندی مصوبات کمیته های کاری و تخصصی اجلاس چهارم که ضمیمه این قطع نامه است به عنوان دستور کار شورای مرکزی تلقی گردد و از شورای مرکزی درخواست می شود در جهت اجرایی کردن آنها فعالیت را به عمل آورند.

پای صحبت مهندس منوچهر سالور: از پایه گذاران صنایع سیمان و قند کشور

خاطرات و خدمات

دوستان هم دوره‌ای با دستمزد روزانه ۱۷ ریال به کارآموزی فنی اشتغال داشتم که از همان زمان تدریجاً با صنعت سیمان که تازه در کشورمان رواج پیدا کرده بود و همچنین کاربرد سیمان در امور ساختمانی و عمرانی آشنا شدم. پس از پایان تحصیلات مهندسی از سال ۱۳۱۷ تا سال ۱۳۱۹ تحصیلات نظام وظیفه را انجام دادم و در مهرماه ۱۳۱۹ از سوی وزارت بازرگانی و پیشه و هنر در کارخانه سیمان ری با سمت کمک مهندس مرکز برق مشغول خدمت شدم و در مهرماه سال ۱۳۲۱ مسئول مرکز برق و یکسال بعد با حفظ سمت به معاونت فنی کارخانه سیمان ری ارتقا یافتم.

○ با آغاز کار در مرکز صنعتی مهم آن روزگار، تلاش در راه‌اندازی صنایع چگونه ادامه یافت؟

در آذرماه ۱۳۲۶ کفیل و سه ماه به عنوان «رئیس کارخانه سیمان ری» منصوب شدم در آن شرایط برای ترمیم خرابی‌ها و جبران عقب‌ماندگی‌ها و جلوگیری از کم‌کاری‌ها و بی‌اثر کردن تحریکات و تبلیغات باقی مانده از قبل، آنی از کار و کارخانه منفک نمی‌شدم و بیشتر اوقات شبانه روز را در کارخانه به سر می‌بردم تا آنجا که یکی از مسئولین وقت گفته بود:

سالور تختخوابش را هم به کارخانه برده است! از آنجا که در سال ۱۳۲۶ عده‌ای از سرمایه‌داران دلسوز و با همت منطقه فارس طبق

تنظیم و گفتگو: محمد علی رحیم‌خانی*

○ ضمن تشکر از فرصتی که به من دادند عرض کردم پای صحبت مردی بزرگ با قریب ۷۰ سال زندگی واقعاً مثوی هفتاد من هم می‌توان نوشت ولی جامعه مهندسان کشور و این بار به طور خاص خوانندگان نشریه پیام نظام مهندسی ساختمان استان تهران در صفحات محدودی مشتاق کسب فیض هستند تا زندگی نامه شما را مرور کنند و در سر آغاز از تحصیلات مهندسی شما می‌پرسم:

سالور: در سال ۱۲۹۳ هجری شمسی در تهران زاده شدم. با وجود محروم شدن از وجود پدر در همان اوان کودکی، تحت سرپرستی مادر و خواهر که در انجام فرایض مذهبی ممتاز بودند تعلیم یافته و بر اثر محبت‌ها و مراقبت‌های آنان، در تمام دوران زندگی سعی کردم دستورات الهی را به وجه احسن انجام دهم.

پس از گذراندن دوره ابتدایی، دیپلم خود را از دبیرستان صنعتی ایران و آلمان (مدرسه دولتی صنعتی) اخذ نموده و سپس تحصیلات خود را در رشته (مهندسی برق و ماشین) در مدرسه صنعتی (هنرسرای عالی که امروز دانشگاه بزرگ علم و صنعت ایران نامیده می‌شود) در خرداد ۱۳۱۷ دانش آموخته شدم. البته از سال ۱۳۱۴ شمسی در ایام تابستان در کارخانه (سیمان ری) به اتفاق یکی از

جستارگشایی:

جوانه‌های صنعتی شدن بر پیکر فرسوده و استعمارزده ایران را که در سده اخیر پدیدار شد نمی‌توان بدون مشارکت کهنسال‌ترین مهندسان ایرانی تصور کرد که شراره‌های عشق خدمت به وطن در دل آنان بالا گرفت و از فرصت‌های پیش آمده در شرایط سیاسی و اقتصادی کشور که متأثر از تحولات جهانی بود نهایت بهره‌برداری را کردند و توانستند جانشین‌های شایسته متخصصین خارجی گردند. تاریخ رشد جوانه‌های صنایع ساختمان، سیمان، قند، نساجی، نفت و راه آهن گویای این واقعیت است. اینک پس از بیست و سه سال از انقلاب اسلامی که سرچشمه حیاتی نو در تاریخ کشور شد و شاهد زلال آزادی ملت از استعمار و حاکمیت استبداد گردیده است و زمینه بروز فعالیت در عرصه‌های عمرانی و پژوهشی و آموزشی فراهم شده است، یاد مدیران لایق و نقش آفرین و تجلیل از آنان خود قدرشناسی از خادمین کشور و ملت می‌باشد.

در بهار امسال شاهد مراسم فرورنگیز اولین جشنواره خاتم بودیم که خدمتگزاران برگزیده تولید صنعتی و علمی لوح تقدیر خود را از دست مقام محترم معاون اول ریاست جمهوری دریافت کردند.

در این جمع دیدار قیافه شاداب و استوار مردی در مرز ۹۰ سالگی امید آفرین بود. من که اعتقاد دارم اجتماع بشری اگر گاهگاهی جلوه‌ای دارد به خاطر وجود اشخاصی است که تقریباً همه چیز خود را فدای پیشرفت مملکت و آسایش مردم و بسط معنویات می‌کنند. اغلب این اشخاص با فضیلت برای پرهیز از خودنمایی هرگز در مقام معرفی خود بر نمی‌آیند ولی بر ما فرض است که این شخصیت‌های ممتاز را به هم میهنان گرامی معرفی نمایم تا با یاری خداوند توانا، شرح زندگی پر برکت آن‌ها درسی باشد برای نسل‌های آینده و کسانی که می‌خواهند خدمتی به هم‌معونان خویش کرده باشند.

افتخار دارم که در آغاز شانس یارم شد و پای صحبت فردی نشستم که اشتیاق او برای بندگی به درگاه احدیت و خدمت به مردم و مملکت تا آنجا رسیده که به قول خودش «اغلب جان خود را هم به مخاطره انداخته است».

قراردادهایی با چند شرکت خارجی به تأسیس کارخانه سیمان شیراز نزدیکی محل آرامگاه سعدی دست زده بودند در مهرماه ۱۳۲۸ طبق حکمی از سازمان برنامه و بودجه مأموریت یافتیم موضوع امکان تأسیس این کارخانه در شیراز را بررسی نمایم.

نهایتاً براساس مطالعات اینجانب با توجه به امکان گسترش شهر و نامناسب بودن زمین مجاور آرامگاه سعدی، محل فعلی کارخانه سیمان شیراز (جبل زانیجان) در ۱۷ کیلومتری شیراز انتخاب شد که از لحاظ مواد اولیه بسیار غنی بود و در مردادماه ۱۳۳۹ به عنوان مدیرعامل شرکت سیمان فارس منصوب گردیدم.

استاد در آن زمان که نصب کارخانجات «کلید در دست» بود از متخصصان داخلی هم استفاده کردید؟

با توجه به اینکه قرارداد با شرکت های وستینگهاوس و کندی فقط در مورد ماشین آلات اصلی بسته شده بود نصب ماشین های کارخانه با استفاده از نقشه ها توسط تکنیسین های مجرب و کارگران ماهر که اکثراً اهل شیراز بودند انجام گردید. ضمناً برای ساخت ماشین های تکمیلی و فرعی یک تعمیرخانه مجهز تأسیس نمودیم و با

استفاده از تجهیزات آن، ماشین های فرعی کارخانه را ساختیم که نهایتاً کارخانه در سال ۱۳۳۴ به بهره برداری رسید.

O ضرورت ایجاد کارخانه سیمان دورود با وجود راه اندازی کارخانه سیمان فارس چه بوده است؟

اتفاقاً همزمان با مأموریت بررسی محل کارخانه سیمان فارس، مطالعه و بررسی امکان تأسیس یک کارخانه سیمان در دورود نیز با تولید سیمان خاص جهت ساخت سد درودزن (سد دز) به عهده اینجانب قرار گرفت و بر پایه گزارش بنده و مطالعات کافی سازمان برنامه در سال ۱۳۳۴ تصمیم به احداث کارخانه سیمان دورود گرفته شد. همکاری در نصب و راه اندازی ماشین آلات کارخانه سیمان دورود همراه با برطرف کردن اشکالات فنی و تولیدی کارخانه توسط اینجانب و مهندسان کارخانه سیمان فارس منجر به انتزاع این کارخانه از سازمان برنامه و الحاق آن به شرکت سیمان فارس گردید و همین امر سبب شد که نام شرکت به «شرکت سیمان فارس و خوزستان» تغییر یابد.

به موازات بهره برداری از کارخانه سیمان دورود فعالیت های دیگری نیز آغاز شد از جمله

تکمیل و توسعه آزمایشگاه کارخانه، آزمایشگاه معدن آهن شمس آباد اراک، دفتر فنی کارخانه، نصب و راه اندازی دستگاه پرموتیت برای تصفیه آب. نوسازی بتنی کارخانه و منازل کارگران، تأسیس شرکت تعاونی و ساخت گرمابه و تأسیس دبستان های دخترانه و پسرانه برای فرزندان کارکنان کارخانه، تأسیس کتابخانه و ساخت مسجد کارخانه و کمک در احداث مسجد دورود

O انگیزه تأسیس فارسیت چه بوده است؟

در سال های ۴۴ و ۴۵ که مدیریت عاملی شرکت سهامی سیمان فارس و خوزستان را به عهده داشتم به فکر افتادم که در کنار کارخانه سیمان دورود، کارخانه ای جهت لوله های ساختمانی، لوله های آب رسانی تحت فشار و ورقه های بزرگ موجدار که از سیمان پنبه نسوز تهیه و از فرآورده های آزبستی بود تأسیس نمایم. (مشابه شرکت ایرانیت در مجاورت کارخانه سیمان تهران) که با پی گیری های مداوم با تقاضای صدور مجوز از بخش صنایع وزارت اقتصاد در سال ۱۳۴۶ موافقت شد و چون همزمان نیز در منطقه کوه حاجات (بین بیرجند و نهبندان) معادن پنبه نسوز کشف کردیم با اخذ مجوز

منوچهر سالور!

فرزند حسینی میرزاسالور (عمادالسلطنه) و نوه عبدالصمد میرزا عزالدوله برادر ناصرالدین شاه قاجار، در مهرماه ۱۲۹۷ شمسی در تهران متولد شده و در خانواده ای اصیل و باتقوا پرورش یافته است.

O زتبه اول خدمتگزاری توسعه صنعتی (اولین جشنواره خاتم) اهم فعالیت ها: راه اندازی و تأسیس کارخانجات سیمان فارس و خوزستان - سیمان شیراز (۱۳۳۲)

- سیمان و فارسیت درود (۱۳۳۶)

- سیمان آیک (۱۳۵۲)

- سیمان بهبهان (۱۳۵۵)

- فارسیت اهواز (۱۳۵۵)

- راه اندازی و تأسیس کارخانجات قند پارس (۱۳۴۰) و قند قهستان بیرجند (۱۳۴۰)

O دریافت لوح تقدیر انجمن مهندسان مکانیک ایران با عنوان مهندس مکانیک برجسته سال ۱۳۷۶

O رتبه اول خدمتگزاری انقلاب و مردم اهم خدمات:

- احداث هشت باب مسجد در مجاورت کارخانجات سیمان و قند از سال ۱۳۱۸ تا ۱۳۵۳

- احداث شش باب مدرسه دخترانه و پسرانه و همزمان در مجاورت کارخانجات سیمان و قند

- احداث چندین گرمابه و حسینیه و تالار و دفتر مذهبی در مجاورت کارخانجات

- ارائه می مقاله فرهنگی و نشر در جراید و نشریات

- تألیف کتب (مناجات فرزندگان) و (ارمغان حجاز)

با مهندس ارنتست کوردوس در سیمان ری

کوردوس تا آخر عمر با خانواده خود در ایران زندگی کرد. او در شیراز فوت کرد و همانجا به خاک سپرده شد.

بهره‌برداری رسید که بعداً به ۷۵۰ تن افزایش یافت.

و علیرغم نظرات مخالف عده‌ای با تأسیس کارخانه قند در فسا خوشبختانه با حسن نظر نمایندگان استان فارس در مجلس کارخانه قند فسا نیز تأسیس و نهایتاً موجب رونق اقتصادی منطقه گردید.

○ خارج از فعالیت‌های عمرانی و صنعتی در راستای رشد فرهنگی و اجتماعی چه اقداماتی را یادآور می‌شوید؟

همواره با اعتقاد به رشد فرهنگی و اجتماعی مردم منطقه و احساس وظیفه جهت خدمتگزاری به ملت شریف ایران فعالیت‌هایی از قبیل ساخت مساجد، مدارس، حمام و ایجاد امکانات امور رفاهی و عام‌المنفعه در مجاورت همه کارخانجات که هم‌اکنون نیز از باقیات صالحات موجودند و انشاء‌اله مورد رضای حق قرار گیرد و در طول خدماتم در ساختار فرهنگی جامعه از طریق نشر مقالات، انتقادات و پیشنهادات در حد بضاعتم فعال بوده‌ام.

○ استاد آخرین مسئولیت و یک خلاصه کوتاه را زینت بخش خاطره گفتگویمان بفرمایید.

از سال ۱۳۵۹ تا هم‌اکنون در سمت مدیریت عامل شرکت سهامی قند مرودشت به خدمتگزاری بخشی از صنعت قند کشور مشغولم و در یک کلام می‌گویم:

حاصل عمرم سه سخن بیش نیست
خام بدم، پخته شدم، سوختم!

* استاد دانشگاه علم و صنعت ایران، عضو اصلی هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

صادرکننده هستیم. کمی هم از کارخانجات قند بگوئید که شاهد خدمتگزاری در آن‌ها در کام شما و خوانندگان پیام شیرین باد.

ظرفیت کشاورزی استان فارس مرا وادار کرد که جهت احداث سومین کارخانه قند مرودشت و فسا اقدام کنم که پس از بررسی‌های کارشناسی شرکت سهامی قند پارس به طور سخاوتمندانه‌ای در ۵۰ هکتار زمین در جوار رودخانه کوارد در ۲۱ اسفندماه ۱۳۳۷ تأسیس و در سال ۱۳۳۹ عملیات احداث کارخانه زیر نظر اینجانب آغاز در سال ۱۳۴۰ به بهره‌برداری رسید و به درخواست بنده شرکت صادرکننده ماشین‌آلات کارخانه، ساخت سازه آهنی مسجد کارخانه را تقبل کرد و مضافاً بر اینکه خانه و مدرسه و درمانگاه نیز برای کارکنان احداث کرد. همچنین با هدف رفع بیکاری در مناطق مرزی استان خراسان و جلوگیری از مهاجرت ساکنین روستاهای آن مناطق به افغانستان پیشنهاد احداث کارخانه قند مهستان را دادم که در سال ۱۳۳۸ شرکت سهامی قند مهستان در سال ۱۳۴۹ در اسدآباد بیرجند با ظرفیت ۵۰۰ تن به

بهره‌برداری از وزارت صنایع و معدن (شرکت پناسوز) تشکیل داده شد که بدنبال آن در اسفندماه ۱۳۵۳ ساختمان کارخانه پنبه نسوز ایران پایان یافت و ماشین‌آلات آن در مردامه ۱۳۵۴ خریداری گردید و چون تولید کارخانه فارسیت دورود پاسخگوی تقاضای مصرف‌کنندگان نبود کارخانه فارسیت دیگری در اهواز نصب و از سال ۱۳۵۵ شروع به فعالیت کرد که از خدمات ارزنده شرکت سیمان فارس و خوزستان به شمار می‌آید.

○ با وجود دو کارخانه سیمان ری و تهران علت احداث کارخانه سیمان آبیگ چه بود؟

چون برای تأمین سیمان مورد نیاز منطقه تهران و شهرهای نزدیک تولیدات دو کارخانه سیمان ری و تهران کافی نبود، با توجه به سوابق فعالیت ما در امر سیمان پس از یک مطالعه اساسی در منطقه آبیگ در ۹۰ کیلومتری تهران آنجا را سرشار از سنگ‌های آهک و خاک رس کشف کردیم و لذا مجوز احداث یک کارخانه با پیشرفته‌ترین ماشین‌آلات صنعتی را برای شرکت (سیمان فارس و خوزستان) گرفتیم و عملیات ساختمانی و محاسبات فنی سیمان آبیگ را در سال ۱۳۴۹ آغاز کردیم و بهره‌برداری از آن در سال ۱۳۵۲ آغاز شد.

همیشه تفکر و آرزوی بی‌نیازی از واردات سیمان را تعقیب می‌کردیم و لذا شرکت سهامی سیمان فارس و خوزستان با توجه به ذخایر غنی آهک و خاک رس مخلوط محلی بررسی لازم در ده کیلومتری بهبهان را آغاز کرد و با خرید ماشین‌آلات و قطعات و تجهیزات مورد نیاز از دو کشور ژاپن و آلمان و با کمک تخصصی ایرانی نصب و راه‌اندازی آن در سال ۱۳۵۵ با ظرفیت ۲۷۵۰ تن به اولین بهره‌برداری رسید که مزیت عمده آن صدور سیمان به کشورهای جنوب خلیج فارس بود!

○ استاد امروزه در صنعت سیمان

یک نگاه از دیدگاه آماری و مصرف انرژی!

صنعت سیمان کشور در گروه کانی‌های غیرفلزی، با راه‌اندازی دو کارخانه جدید سیمان خوزستان و شاهرود در سال ۱۳۷۸ به ۳۱ کارخانه با ۵۴ خط تولید رسیده است که ظرفیت اسمی آن ۸۵۰۰۰ تن در روز معادل ۲۶ میلیون تن در سال است!

این صنعت با ۵۵۰ مگاوات دیماند قراردادی برق دارای مصرف انرژی الکتریکی سالیانه حدود ۳ میلیارد کیلووات ساعت و مصرف انرژی فسیلی سالیانه حدود ۲۴ میلیون گیگا کالری (معادل ۱۶ میلیون بشکه نفت خام) می‌باشد که در کل حدود ۱۳٪ سوخت نهایی انرژی در کشور را به خود اختصاص می‌دهد.

متذکر می‌گردد که سوخت ویژه انرژی برای تولید سیمان در بهترین عملکرد جهانی ۸۰ Kwh/Ton می‌باشد در صورتی که میانگین مصرف ویژه انرژی برای کارخانجات سیمان کشور ۱۲۰ Kwh/Ton بوده که این اختلاف فاحش نشان دهنده پتانسیل قابل صرفه‌جویی تا ۲۵٪ از مصرف انرژی می‌باشد (مستخرج از مطالعات سازمان بهره‌وری امروز ایران در سال ۱۳۷۸). در شماره‌های آتی این بعد قضیه طی مقاله‌ای بررسی خواهد شد.

چکیده

در این مقاله، به اختصار به بررسی تحول شهرنشینی و شهرسازی در ایالات متحده آمریکا در قرون نوزدهم و بیستم میلادی پرداخته شده است. با توجه به آنکه ایالات متحده آمریکا، یک کشور مهاجرپذیر بوده، روند گسترش شهری و تحولات شهرسازی آن به گونه‌ای متفاوت با کشورهای اروپایی اتفاق افتاده است. در ابتدای مقاله تحول شهرنشینی آمریکا در قرن نوزدهم مورد بررسی قرار می‌گیرد و سپس به صورت گسترده‌تری گرایش‌ها و تحولاتی که نتیجه آن تا پایان قرن بیستم بر شهرسازی این کشور اثر گذارده و نقاط تأثیرگذار بر آن، برشمرده می‌شود. هدف از این بررسی، در مقایسه قرار دادن روند شهرسازی در ایالات متحده با دیگر کشورهای است که در زمینه صنعتی شدن گام برداشته یا در حال گذار از آن هستند.

تحول شهرسازی در ایالات متحده آمریکا

نیروهای ارزان کارگری، نواحی مرکزی شهرها را اشغال کرده بودند. در توسعه نواحی حومه‌ای آمریکا برخلاف کشورهای اروپایی، اتومبیل نقش بیشتری ایفا نموده است، در حالی که عامل گسترش نواحی حومه‌ای شهرهای اروپا، راه آهن بود [۳].

در دهه‌های اولین قرن بیستم نحوه پراکندگی صنایع در آمریکا، باعث ایجاد شبکه‌های به هم پیوسته‌ای از مجموعه‌های زیستی در کنار مراکز صنعتی شد. گسترده‌گی این مراکز زیستی به کوچکی یا بزرگی کارخانه‌های صنعتی و تعداد کارگران و کارکنان شاغل در این مراکز بستگی داشت. استقرار و تجمع صنایع بزرگ و متمرکز در طول چند دهه اول قرن بیستم، باعث رشد به هم پیوسته‌ای از مراکز شهری و نواحی حومه‌ای در ایالت‌های صنعتی آمریکا گردید و به همراه خود تلاش در جهت رشد گسترده اقتصادی را آغاز کرد. دامنه چنین رشدی بود که ایالت‌های عقب مانده و در حال

آمریکا به چشم نمی‌خورد. عدم علاقه آمریکا را استفاده از الگوهای شهرسازی آلمان یا بریتانیا، این زمینه را فراهم آورد که شهرهای صنعتی آمریکا در قرن نوزدهم به صورتی درهم و بی‌قواره و بدون توجه به سیاست‌های محیطی پای گیرد. حتی در نخستین سال‌های بعد از ۱۹۰۰ نیز بسیاری از عوامل بالقوه‌ای که می‌توانست در شهرسازی آمریکا مؤثر واقع شود، نادیده انگاشته شد. از همین روی بود که شهرسازی آمریکا به منظور ساماندهی به شهرهای خود، از همراهی بخش خصوصی و مؤسسات خصوصی بهره جست.

گرایش به صنعت در آمریکا از اوایل قرن نوزدهم آغاز شد و نقاط مختلفی را تحت تأثیر قرار داد. این توسعه با افزایش مهاجرت‌ها به آمریکا بر دامنه خود افزود. در خلال قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، توسعه اماکن مسکونی در حومه‌های بسیاری از شهرهای صنعتی آمریکا موردی عادی شده بود. این مورد در حالی بود که

دکتر اسماعیل شیعه*

۱. مقدمه

در قرن نوزدهم، دولت فدرال آمریکا و بسیاری از ایالت‌های آن به برنامه‌های توسعه شهری رغبتی نشان نمی‌دادند. بسیاری از اقداماتی که از نظر شهرسازی انجام می‌شد، حالتی غیررسمی داشت که علی‌رغم تمایل شهرداری‌ها و سازمان‌های محلی انجام می‌گرفت. اگرچه توسعه شهری در آمریکا به مانند دیگر کشورهای اروپایی، پدیده‌ای رو به رشد بود، ولی سیاست این کشور در زمینه مسائل شهری گریز از آموختن شهرسازی به سبکی که اروپاییان داشتند، تمایل داشت. در نتیجه در قرن نوزدهم جز مواردی معدود از گروه‌های اصلاح‌گر شهری، که در مقاطع مختلف زمانی تلاش‌هایی داشته‌اند، الگوی توسعه ملی روشنی در عرصه‌های برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای

رشد آمریکا را نیز به دنبال خود کشانید و آن‌ها را نیز برای استقرار مراکز صنعتی آماده ساخت. سیر تکاملی گسترش شهرها در ایالات متحده تحت تأثیر چند عامل مشخص به وقوع پیوسته است. این سه عامل عبارتند از: توسعه فعالیت‌های صنعتی، گسترش راه‌های ارتباطی و همکاری دولت با بخش خصوصی. در ایالات متحده، برنامه‌ریزی منطقه‌ای همپای با گسترش فعالیت‌های صنعتی و در نتیجه گسترش شهرها پیش رفته و دارای سابقه‌ای به همان اندازه است. اولین و مهمترین اقدام در عرصه برنامه‌ریزی منطقه‌ای در آمریکا از سال ۱۹۲۹ و همزمان با تهیه طرح منطقه‌ای شهری نیویورک آغاز شد و با طرح دره تنسی (۲) در دهه ۱۹۳۰ گسترش یافت و در نیمه دوم قرن بیستم نیز از جامعیت علمی برخوردار شد.

۲. رشد شهرهای آمریکا در نیمه دوم قرن نوزدهم
رشد شهرها و صنعتی شدن آن‌ها و آثاری که صنعت با خود داشت، از اواخر قرن نوزدهم باعث بروز افکار و عقاید در ارتباط با این پدیده‌ها بود. اولین برخورد افکار، در ارتباط با سلامت عمومی شهر قرار داشت. به ویژه آن که در بریتانیا و آلمان نیز توجه عمومی به داشتن یک مسکن سالم معطوف گردیده بود [۴].

از نیمه دوم قرن نوزدهم، جمعیت نواحی شهری آمریکا به آرامی روبه رشد نهاد و به ۲۰ درصد کل جمعیت رسید. در حقیقت توسعه شهرنشینی در آمریکا از هنگامی آغاز شد که ایجاد کارخانجات صنعتی بزرگ به همراه موج جدیدی از مهاجرت‌های خارجی و از اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم در این کشور آغاز شد. در کنار این دو عامل توسعه و بسط راه‌ها را با توجه به گستردگی مساحت آمریکا باید عاملی دیگر در رواج شهرنشینی آن قلمداد کرد.

شهرهای صنعتی آمریکا به صورتی یکنواخت و بی‌روح، آلوده و ناسالم و غیربهداشتی آغاز به رشد نهاد. این مورد نتیجه‌ای از نفع‌طلبی زیاد صاحبان صنایع بود که باعث تبدیل زمین به یک کالای سودمند و پرمصرف می‌گردید. در این دوره، زشتی شهر موردی پذیرفته شده و سنگدلی و قسی‌القلب بودن هدف برنامه‌ریزی شهری آمریکا شده بود. نقد چنین دوره‌ای توسط لینکلن استوفنز (۳) در کتابی که در سال ۱۹۰۴ با عنوان Cities The Shame Of منتشر کرد، انجام شده است. او در این کتاب زشتی‌ها و وضع نفرت‌انگیز زندگی شهری در سال‌های آخرین قرن نوزدهم آمریکا را تشریح

کرده است. چنین مواردی بود که باعث تقویت انگاره‌های جدید در تغییر محیط کالبدی و اجتماعی شهرهای آمریکا گردید. به نحوی که توجه معماران و شهرسازان وقت را به خود جلب کرد. این خود زمینه‌ای در تقویت جنبش شهر زیبا (۴) توسط دانیل برنهام (۵) در آمریکا گردید. بنابراین، می‌توان به این نتیجه رسید که آمریکای قرن بیستم، سال‌های ابتدایی خود را با تلاش در جهت محکومیت شهر صنعتی آغاز کرد.

۳. حرکات اصلاحی در شهرها از اوایل قرن بیستم تا جنگ دوم جهانی

انجام اقدامات اصلاح گونه شهری در آمریکا و طراحی شهر و ساختمان‌های شهری، از اوایل قرن بیستم و همگام با تحول اجتماعی در این کشور آغاز شد. معماران و مهندسان ساختمان با کمک کارگران، بر مبنای قوانین و مقررات قانونی و اجتماعی در تغییر شهرهای آمریکا آغاز به کار کردند. آنچه در این زمینه بر شهرسازی آمریکا اثر گذارد، اهدافی بود که پیش از برنهام، توسط پاتریک گدس (۶) عنوان گردیده بود. در آمریکا سازمان‌های شهری مختلفی به وجود آمد و به تفکیک زمین و برنامه‌ریزی برای شهرها پرداخت و خانه‌سازی، تقسیم شهر به نواحی مختلف و ترویج بهداشت عمومی مورد توجه قرار گرفت. در حدود سال ۱۹۱۷ نیز بنای اولیه جامعه شهرسازان آمریکا گذارده شد [۵]. لزوم برنامه‌ریزی برای نواحی حومه‌ای شهری نیز برای نخستین بار توسط برنهام در سال ۱۹۰۹ برای شهر شیکاگو ارائه شد و اولین طرح منطقه شهری در سال ۱۹۲۹ برای نیویورک تهیه گردید [۶].

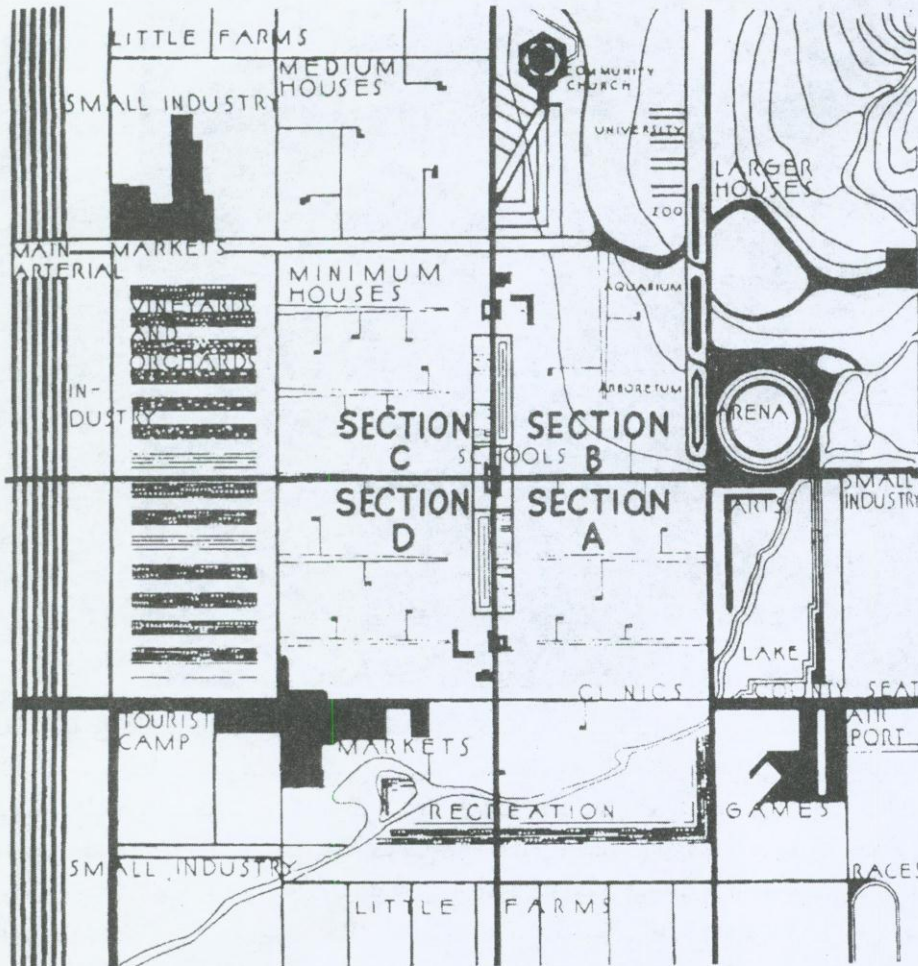
در اوایل قرن بیستم دو تغییر مهم در موفقیت برنامه‌های شهرسازی آمریکا اثر گذارد. یکی در سال ۱۹۱۶ که اولین طرح جامع نیویورک با تأکید بر سازماندهی به زمین و تفکیک اراضی به منظور نظارت بر کاربری زمین، ارتفاع و حجم ساختمان‌ها تهیه شد و دیگری در سال ۱۹۲۲ که وزارت بازرگانی آمریکا به اهمیت زمین به عنوان یک عامل مؤثر در اقتصاد پی برده و اولین مقررات مربوط به تفکیک اراضی (۷) را تهیه کرد. در سال ۱۹۲۶ مقررات دیگری برای تفکیک زمین وضع شد که شهرها و شهرکها را در برمی گرفت. با این همه، سازمان‌های محلی و دولتی در برابر رشد تقاضای کار و افزایش جمعیت قادر به پاسخگویی نبودند. آن‌ها نمی‌توانستند در مقابل مشکل روبه افزایش مسائل اجتماعی و اقتصادی

در جامعه صنعتی کاری انجام دهند. به ویژه آن که آن‌ها تصور می‌کردند که مؤسسات خصوصی می‌توانند به سهم خود در ساختن شهری قابل سکونت و از نظر اقتصادی قابل تحمل مؤثر باشند.

مشکل بزرگ آمریکا در سال ۱۹۲۹ فروپاشی اقتصاد بود که به رشد مسائل اجتماعی در شهرها دامن زد و به بحران ملی در ارتباط با فروریختن ارزشها منجر شد. بخش تجاری، صنعت و دولت و مؤسسات خیریه مجبور به چاره‌اندیشی بودند. این مشکلات در طول دهه ۱۹۳۰ نیز ادامه یافت. مسأله مهم، چاره‌اندیشی برای آینده شهرنشینی در آمریکا بود و چنین چاره‌ای جز با نقش مستقیم دولت مرکزی ممکن نبود [۷].

در زمینه طرح‌های مترادف با حل مسائل شهرنشینی در کنار صنعت نیز طرح‌هایی توسط فرانک لوید رایت (۸) در ۱۹۳۵، کلرنس پری (۹)، کلرنس اشتاین (۱۰) و هنری رایت در سال ۱۹۲۹ پیشنهاد شده بود که راه حل آن‌ها در ارتباط با طرح شهرهای مترادف با صنعت قرار داشت [۸]. از دهه ۱۹۲۰ برنامه‌ریزی منطقه‌ای در آمریکا آغاز به رشد نهاد. این مورد نیز از افکار پاتریک گدس نشأت می‌گرفت. مؤسسات برنامه‌ریزی منطقه‌ای آمریکا در نخستین اقدام به تهیه طرح‌هایی برای نیویورک، فیلادلفیا، واشنگتن و شیکاگو اقدام کردند. اگرچه تعداد این مؤسسات در سال ۱۹۳۲ به ۶۷ واحد رسید ولی عملاً موفقیت چندانی به همراه نداشت [۹].

در دهه ۱۹۳۰ بیش از ۸۰۰ مؤسسه شهرسازی در سراسر آمریکا در اثر فشارهای ناشی از شرایط اقتصادی با مشکل روبرو بودند. در خلال جنگ جهانی دوم، تلفیق اقتصاد با شهرسازی عصر صنعت به عنوان یکی از اهداف دولت آمریکا تعیین شد. دولت آمریکا بر این عقیده بود که برنامه‌ریزی ملی (۱۱) می‌تواند راه مناسبی در جهت سرمایه‌گذاری دولت در ارتباط با پایان دادن به فشار ناشی از اقتصاد بر شهرها باشد. لزوم آن حس می‌شد که باید اقتصاد ملی با اقتصاد شهری پیوند پیدا کند. در همین جهت بود که در دهه ۱۹۳۰ هر ایالت به ایجاد سه مؤسسه ایالتی به منظور تهیه و اجرای طرح‌های جامع منطقه‌ای پرداخت. عمده این برنامه‌ها به سوی حل مشکلات شهری برخاسته از تحول صنعتی در شهرها جهت‌گیری کرده بود. با طرح چنین اهدافی دو گزارش از سوی سازمان برنامه‌ریزی منابع ملی آمریکا (۱۲) منتشر شد. یکی از این گزارش‌ها در زمینه «شهرهای ما و نقش آن‌ها در اقتصاد ملی» (۱۳) بود که در سال ۱۹۳۷ منتشر

طرح شهر مهندسی توسط فرانک لوید رایت یکی از طراحان بزرگ قرن بیستم آمریکا

داشت، به تجدید بنای ساختمان‌ها، اصلاح وضع خیابان‌ها و رفع نواقص مربوط به تأسیسات و تجهیزات شهری مربوط می‌شد. اقدامات مهم دیگر، پاکسازی مسکن ناسالم و زاغه‌نشین بود. در این مورد سازمانهای مسئول شهر از طریق تسطیح اماکن نامناسب و فروش مناسب آنها به سرمایه‌گذاران و مؤسسات ساختمان‌سازی، به بازسازی این مناطق اقدام کرده و به صورتی اقتصادی به تهیه برنامه‌های قابل اجرا (۲۲) برای آنها پرداختند. این مورد، ضمن آن که منافع شهرها را در خود داشت، با اعمال سیاستهای تسهیل مالیاتی به منظور بهبود محیط اجتماعی و کالبدی شهرها توسط دولت مورد تشویق قرار می‌گرفت.

به منظور اطمینان از مؤثر بودن برنامه‌های بازسازی و خانه‌سازی شهری، دولت با پرداخت کمکهای مالی به تضمین موفقیت طرحها کمک می‌کرد. از اوایل دهه ۱۹۶۰ این برنامه‌ها با اشکال روبرو شد. یکی از مشکلات، آن بود که توسعه شهر را مستقیماً به کمکهای دولت وابسته می‌ساخت و مشکل دوم نیز در ارتباط با آن بود که عمده طرحهای بهسازی و بازسازی شهرها

شغل مربوط می‌شد که به دنبال خود توسعه مسکن و اجرای برنامه‌های مربوط به نیازمندی‌های مسکونی را نیز می‌کشاید. برنامه‌های خانه‌سازی ملی، از سال ۱۹۴۹ آغاز شد که به دنبال خود توسعه کالبدی شهری را نیز به دنبال داشت [۱۱].

در نخستین حرکت‌های بازسازی و بهسازی شهری، شهرهای آمریکا به ویژه آن قبیل از شهرها که با مشکلات بیشتری دست به گریبان بودند، با کمبودهای ناشی از مفاهیم توسعه‌ای مواجه شدند. ولی، در فاصله سالهای ۱۹۴۸-۱۹۵۱ با انجام اقدامات و تدوین برنامه‌هایی که با مشارکت مجامع تخصصی صورت می‌گرفت، چهارچوب توسعه آینده شهری تهیه و مطالعات گسترده‌ای در زمینه وضع شهرها و آینده آنها به انجام رسید. چنین اقداماتی کمبودهای مرتبط به مفاهیم توسعه‌ای در آینده شهرها را مرتفع ساخت. بسیاری از توصیه‌ها به برنامه‌های مسکن‌سازی مربوط می‌شد. مهمترین اهداف توسعه‌ای نیز علاوه بر مسکن‌سازی به بازسازی شهری مربوط می‌شد.

اولین برنامه بازسازی، که حالتی ساده

گردید. و دیگری در زمینه شهرسازی و سیاست زمین (۱۴) که در سال ۱۹۳۹ تهیه شد. این دو گزارش بود که سیاست شهری و منطقه‌ای ملی آمریکا را به وجود آورد. در این گزارش‌ها تلفیق شهرسازی از سطوح بالا تا پایین با همکاری سازمان‌های بین دولتی (۱۵) تعیین شده بود [۱۰]. یکی از اقدامات مهمی که در این دوره صورت گرفت، برنامه ایجاد کمربند سبز در پیرامون شهرها، به ویژه شهرهای بزرگ صنعتی بود. در این مورد، به ایجاد شهرک‌هایی در بین مناطق روستایی و توأم با فضای سبز نیز اقدام گردید، که نمونه‌های آن در گرین‌دیل (۱۶) در ایالت ویسکونسین، گرین‌بلت (۱۷) در ایالت مریلند و گرین‌هیلز (۱۸) در ایالت آهایو به وجود آمد. سه شهرک فوق در حوزه نفوذ شهرهای بزرگ واشنگتن، سین سیناتی و میلوکی قرار داشتند. ولی از نظر عملکردی مانند شهرهای جدید بریتانیا مستقل بودند.

طرح شهرک‌های همراه با فضای سبز (۱۹) با موفقیت چندانی روبرو نشد. از همین روی به پیشنهاد اجرای طرح دیگری که شکل‌گیری و توسعه گسترده اراضی شهری (۲۰) و تحدید سیلاب بود، پرداخته شد. این طرح که بر مبنای توسعه اقتصادی و کالبدی شهری و منطقه‌ای انجام می‌گرفت در دره تنسی (۲۱) به انجام برنامه‌های زیربنایی در سطح منطقه‌ای مانند احداث سد و ایجاد شهرهای جدید پرداخت و در محتوای برنامه‌های خود اهداف اجتماعی و اقتصادی و سیاسی را دنبال کرد. اجرای این طرح به بهبود وضع زندگی در نواحی گسترده شهری و روستایی تحت طرح منجر شد.

به دنبال دخالت آمریکا در جنگ جهانی دوم -۱۹۴۱- بسیاری از برنامه‌های توسعه‌ای این کشور با تصویب کنگره آمریکا محدود شد. از همین روی، برنامه‌های توسعه شهری و منطقه‌ای آمریکا در دوران جنگ جهانی دوم با وقفه و محدودیت مالی مواجه گردید.

۴. رشد شهری سالهای ۱۹۴۵-۱۹۶۰

برنامه‌های شهرسازی آمریکا، در دوران بعد از جنگ جهانی دوم بر بهبود شرایط اقتصادی و توسعه آن جهت‌گیری کرد. اقتصاد، در حال بازسازی قرار گرفت و شهرها نیز به حل مسائل اقتصادی خود پرداختند. ولی، حرکت در جهت برنامه‌ریزی‌های ملی و ایالتی -منطقه‌ای- با مسائلی روبرو بود.

مهمترین بحث در عرصه برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای، به توسعه برنامه‌های صنعتی و ایجاد

گسترده و قابل انعطافی که دنبال می‌شد، در مناطق فقیرنشین و حاشیه‌ای شهرها و در نواحی مادر شهری، فضاهای جدید صنعتی گسترش یافت [۱۴].

۶ دهه ۱۹۷۰ و بازگشت به برنامه‌های دهه ۱۹۵۰ در دهه ۱۹۷۰، مجدداً برنامه‌های خانه‌سازی و بهسازی شهری که در دهه ۱۹۵۰ نسبت به آن اقدام گسترده‌ای صورت گرفته بود، احیا شد. در این دوره، طرحهایی مورد توجه قرار گرفت که بتواند کل شهر را پوشش داده و اجرای آن را توسط دولت فدرال ضمانت نماید. در این دوره، مفهوم تصمیم‌سازی (۳۱) و این که باید چگونه برنامه‌ای برای شهر برگزیده شود که با ظرفیت و شرایط آن نیز مطابقت داشته باشد، مورد توجه قرار گرفت. این برنامه‌ها باید به نحوی تنظیم می‌شد که برنامه راهنمای ۲۵ ساله‌ای را برای شهر تهیه کرده و برای اجرا در اختیار دولت قرار دهد. همچنین به برنامه‌ریزی و مدیریت شهری توجه زیادی معطوف می‌شد تا انجام اصلاحات شهری امکان‌پذیر باشد. شهرسازان-طراحان و برنامه‌ریزان شهر به برنامه‌های مالی و بودجه‌ای طرح خود کاری نداشتند تا از این طریق بتوانند مناسب‌ترین طرحها را ارائه دهند. بنابراین، طرحهای شهری باید توسط شهرسازان تهیه می‌شد و یک سازمان مدیریتی قوی بر اجرای آن ناظر بود. از نظر تأمین بودجه‌ها نیز با اعمال سیاستهای مالی نسبت به نواحی داخلی و حومه‌ای شهر، اعتدال بودجه‌ای برنامه‌ها امکان‌پذیر می‌گردید.

در دهه ۱۹۷۰ این نتیجه عاید شده بود که

بسیاری از بنیادگراها به این معتقد بودند که مجدداً باید برنامه‌ریزی و طراحی شهری تعریف شده و در این تعریف، اهدافی مانند عدالت اجتماعی، مساوات، ارزشها و نیروهای اجتماعی گنجانیده شود. این مورد در حقیقت یک نوع حرکت به سوی اجتماع‌گرایی (۲۶) را دامن زد. نتیجه آن نیز به ارائه طرحها و پیشنهادهایی منجر شد که باید برنامه‌ریزی اجتماعی (۲۷) و برنامه‌ریزی حمایتی (۲۸) را از نتایج آنها دانست. چنین نگرش‌هایی، باعث آن شد که شهرسازان آمریکا به عنوان نمایندگان تلقی شوند که از سوی بخش فقیرنشین و گروههای خاص، به منظور بهبود وضع شهرها به شهرسازی پرداخته و به منافع کل جامعه شهری توجه کمتری دارند. این نظرات، باعث پیدایش انگاره‌هایی مانند الگوی برنامه شهرها (۲۹) شد. این الگو، تلاش در تلفیق مسائل و برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی و کالبدی شهر داشت و از سوی سیاستمداران وقت با محدودیت روبرو گردید.

با محدود شدن حوزه موفقیت برنامه‌ریزی اجتماعی، در خلال دهه ۱۹۶۰ و اوایل دهه ۱۹۷۰ بحث دیگری در گرفت که در ارتباط با حفظ محیط زیست در شهرسازی بود. این بحث به مثابه نمایشی سیاسی در مقابل حرکت در جهت برنامه‌ریزی اجتماعی شهر تلقی می‌شد. هدف، آن بود که صنعت‌گرایی (۳۰) باید تحت نظارت قرار گیرد تا از این طریق بتوان از بروز فاجعه‌های زیست‌محیطی جلوگیری کرد. در همین مورد قوانین مختلفی وضع شد تا آلودگی‌های محیط را تحت نظارت درآورد [۱۳].

با این همه در اولین مرحله از برنامه‌ریزی

فقط جنبه‌ای کالبدی داشت و به ساختار فضایی شهر توجه چندانی نداشت. از همین روی، توسعه برنامه‌های مسکن‌سازی که در گونه‌های مختلفی صورت می‌گرفت، باعث اختلاف بین نواحی مختلف شهرها شد و مشکلات اقتصادی ناشی از فقر و نابرابری را افزایش داد [۱۲].

مطالبی که به آنها اشاره شد، در ارتباط با همکاریهای دولت و بخش خصوصی فقط شامل بازسازی شهرها نمی‌گردید، بلکه این همکاری‌ها به برنامه‌های راه‌سازی و دیگر فعالیتهایی که به نحوی به ارتقاء سطح اقتصادی مناطق می‌انجامید و به برنامه‌های بین ایالتی نیز مربوط می‌شد. به نحوی که ایالت‌های فدرال آمریکا تا ۹۰٪ از هزینه‌های راه‌سازی را در جهت اتصال نواحی مادر شهری (۲۳) به یکدیگر، در این مقطع زمانی تقبل نمودند. از همین جهت بود که در دهه ۱۹۵۰ رشد حومه‌نشینی و ایجاد محلات پراکنده در نواحی مختلف آمریکا روبه گسترش نهاد.

تحولات شهرسازی در دهه ۱۹۶۰

همزمان با وارد شدن آمریکا در جنگ ویتنام و افزایش نارضایتی‌ها، شهرسازی آمریکایی نیز وارد مرحله جدیدی شد. عمل‌گرایی (۲۴) و بنیادگرایی (۲۵) و تفاوت بین نظرات متخصصان شهرسازی قدیم و جدید آمریکا، گرایش‌هایی بود که در دهه ۱۹۶۰ در این کشور بروز کرد. شهرسازان جدید و جوان آمریکا در زمینه حل مسائل شهری، نگرش‌ها و راه‌حل‌های صرفاً کالبدی را مردود شمرده و در عرصه‌های شهرسازی به ارائه نظرات جدید پرداختند.

* دکتر اسماعیل شیعیه، عضو گروه شهرسازی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران، و عضو جامعه مهندسان شهرساز، عضو هیأت علمی گروه شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران، مدیرکل آموزش دانشگاه علم و صنعت و عضو هیأت علمی گروه شهرسازی دانشگاه علم و صنعت، دبیر جامعه مهندسان شهرسازی.

1. Alexander Hamilton
2. Tennessee
3. Lincoln Stoffens
4. City Beautiful Movement
5. Danial Burnham
6. Patrick Geddes
7. Standard State Zoning Enabling Act
8. Frank Loyd Whirght
9. C.Perry
10. C.Stien
11. National Planning
12. NRPB (National Resources Planning Board)
13. Our Cities, Their role in National Economy
14. Urban Planning and Land Policy
15. Intergovernmental
16. Greendale
17. Greenbelt
18. Green Hills
19. Green Towns
20. Reclamation Programm
21. Tennessee Valley
22. Feasible Projects
23. Metropolitan
24. Activism
25. Radicalism
26. Socialism
27. Social Planning
28. Advocacy Planning
29. Model Cities Programm
30. Industrialism
31. Decision Making
32. National Planning
33. R.Ragan
34. Urban Development Action Grant (UDAG)
35. J. Carter

شهری در آمریکا به صورتی علمی برخوردار شده و در خلال آن نگرش به شهر و منطقه مبنای کار قرار گرفته است. مطالعات نشان می دهد هنگامی که احساس شد که شهرهای تاریخی آنها در اثر گسترش دامنه های توسعه صنعتی رو به نابودی می رود به برنامه ریزی برای آنها پرداختند. همانگونه که آمد، سیاست آمریکایی ها در عرصه های نگرش به صنعت در سالهای آخر قرن بیستم به توسعه و گسترش دامنه های اقتصادی و تأمین رفاه اجتماعی مربوط می گردد. سیاستهایی که در این زمینه به کار گرفته می شود شامل سیاست های نیروی انسانی، دفاعی، تحصیلی و بهداشتی و درمانی می گردد [۱۶].

منابع:

1. Sutcliffe, A. (1981), *Toward The Planned City, Germany, Britain, The United States and France, 1780-1914*, st. Martin, s .Press, NewYork
- 2,16- Bingham, R.D. (1998), *Industrial Policy, American Style from Hamilton to High Defination T.V. (HDTV)*, M.E. Sharpe inc, New York.
- 3,4- Catanese, A.J (1988), *Evolution and Trends*, in: *Introduction To Urban Planning (A.J. Catanese F.J. Snyder Eds.) Second Edition*, Mc.Graw Hill.
- 5- Good Man, R. (1971), *After The Planners*, Simon and Schuster, NewYork.
- ۶ صرافی، مظفر (۱۳۷۷)، *مبانی برنامه ریزی منطقه ای- سازمان برنامه و بودجه- تهران*
- 7- Meltzer, J. (1984), *The Urbanization Mosaic*, in: *Metropolis to Metroplex, The Social and Spatial Planning of Cities*, John Hopkins Univ. Press.
- ۸ استروفسکی، واتسلاف (۱۳۷۱)، *شهرسازی معاصر، از نخستین سرچشمه ها: منشور آتن- ترجمه لادن اعتضادی- مرکز نشر دانشگاهی- تهران.*
- 9, 10, 12, 13, 15- Catanese, A.J. and Snyder, J.C. (1988). *Introduction to Urban Planning*, Second Edition, Mc.Graw Hill.
- 11- Anderson, M. (1964), *The Federal Bulldozer*- M.I.T. Press, Cambridge, Massachusets.
- 14- Scott, A.J. (1988), *New Industrialization Spaces, Flexible Production Organization and*

شهرسازی و مدیریت شهری و سیاستهای تأمین بودجه باید به صورت پیوسته و متصل با یکدیگر پیش رود.

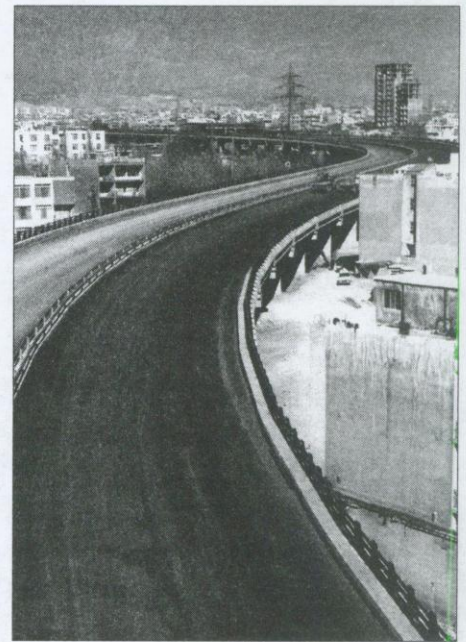
۷. دهه ۱۹۸۰ و همکاری بخش عمومی و خصوصی در دهه ۱۹۸۰، یک بحث اصولی در شهرسازی مطرح گردید که از پیروزی حزب جمهوری خواه در انتخابات ریاست جمهوری ناشی می شد. این بحث به مخالفت با نظارت مستقیم دولت بر شهرسازی مربوط می شد. از بیانیه های دولت چنین برمی آمد که دولت در نظر دارد که به گرفتاری خود در این زمینه پایان دهد. بحث بر سر آن بود که چگونه برنامه های دولت فدرال، شهرسازان را به عنوان دلال و واسطه در تصمیم گیری در امور شهرها بیرون آورده است. پیشنهاد دولت، آن بود که کلیه طرحها و برنامه های توسعه ای شهر باید در چتر حمایت مدیریت های ایالتی و محلی قرار گیرد. این برنامه نیز با مخالفت بعضی از گروهها روبرو گردید و بعضی را به ارائه راه حل های جدید واداشت. از آن جمله، این پیشنهاد عنوان شد که به منظور نیل به معیارها و برنامه های توسعه شهری، ابتدا باید یک طرح ملی (۳۲) توسط دولت تهیه شده و در قالب آن مسائل کالبدی، اجتماعی و اقتصادی هدف گذاری شود. ولی دولت جمهوری خواه رونالد ریگان (۳۳) بر برنامه هایی که به صورت سنتی توسط بخش خصوصی تهیه و هدایت می شد، پافشاری می کرد و حتی خواستار نقش بیشتر بخش خصوصی گردید.

دهه ۱۹۸۰، دهه مشارکت بخش خصوصی با شهرسازی در آمریکا است [۱۵]. در این دهه طرحها و برنامه های توسعه شهری آمریکا بر مبنای تشویق بخش خصوصی قرار گرفت. از همین روی سازمان تهیه طرحهای توسعه شهری UDGA (۳۴) که از دولت وابسته به حزب دموکرات جیمی کارتر (۳۵) شکل گرفته بود، تهیه برنامه های عملی پرداخت. این مورد نتیجه تکامل تاریخی شهرسازی آمریکا را نشان داده و به این نتیجه می رسد که نه دولت و نه بخش خصوصی هر یک به تنهایی قادر به اصلاح امور شهرها نیستند. همکار آنها با یکدیگر می تواند به نحو بهتری به بهبود امور شهری منجر شود که سیاستهای دهه ۱۹۹۰ بر مبنای آن قرار گرفت.

۸. گرایشات شهرسازی ایالات متحده آمریکا

در دهه ۱۹۹۰

در عرصه های شهرسازی، روش آمریکایی ها با نقاط دیگر دنیا فرق داشته است. با برنامه ریزی

نقش مهندسان ترافیک و جایگاه فنی آنها در ساخت و ساز شهری

یکی از مهمترین علل عدم جذب متخصصین گروه ترافیک در حرفه اصلی خود، عدم تعریف جایگاه مناسب و بکارگیری آنها در امور ساخت و ساز شهری بوده و هست. این در حالی است که کلان شهرهای موجود کشور دچار فقر استفاده از کارشناسان ترافیک و رهیافت‌های ایشان در این امور هستند. ایجاد ارتباط کاری مناسب و در عین حال کارآمد از جمله اهدافی است که جوامع و کارشناسان می‌توانند در دستور کار خود قرار دهند.

در این ارتباط طی هماهنگی‌هایی که در جلسات گذشته هیأت رئیسه گروه تخصصی انجام شده با مسئولان حمل و نقل ترافیک شهرداری تهران به عنوان شروع، ارتباط مناسبی برقرار گردید. از جمله اهدافی که می‌تواند در ادامه این جلسات به عنوان پیشنهاداتی کاملاً مشخص و اجرایی مورد بررسی و در نهایت تصویب و تأیید قرار گیرد عبارتند از:

۱. با عنایت به ساخت و سازهای شهری مهندسان ترافیک می‌توانند در قالب مهندسان مجاز شهرداری در امر نظارت ترافیکی بر بناهای با کاربری‌های عمومی (اداری، تجاری، آموزشی، ورزشی مذهبی و...) مشغول به فعالیت شوند.

نحوه عمل پیشنهادی به این ترتیب است که بسته به وسعت و حجم کاری و یا گروهی از مهندسان ترافیک با هزینه مالک طرح اقدام به ارزیابی ترافیکی بنای مربوط نموده و تأثیرات بنا و همچنین راه‌حلهای ممکن جهت تخفیف و تسهیل مسائل ترافیک رابه شهرداری گزارش خواهد نمود. این گزارش شامل تأثیرگذاری بنا بر ترافیک مجاور و شبکه اطراف و همچنین راه‌حل‌های عملی و ارائه طرح‌های مربوط در این خصوص خواهد بود. البته نحوه عمل و شرح وظایف مهندسان ترافیک در این زمینه می‌تواند توسط ارگان‌های مسئول شهرداری همانند سازمان ترافیک و یا سازمان‌های مطالعاتی وابسته به آن تهیه و تنظیم شود و همچنین سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران در امر تدوین این شرح خدمات و نحوه همکاری مهندسان از هیچگونه تلاش و کمکی مضایقه نخواهد کرد.

۲. همانطور که ملاحظه شد در پیشنهاد بالا مهندسان ترافیک تنها به حل معضلات موردی خواهند پرداخت و از بحث در مسایل پیچیده‌تر و کلی (global) پرهیز خواهند نمود. با اندکی آشنایی بر مسایل ترافیک می‌توان دریافت که مجموعه‌ای از آثار باعث ایجاد معضلات در ترافیک خواهند شد. و بسیاری از معضلات می‌توان را با پیشگیری‌های منطقی، جلوگیری نمود. در حال حاضر ضوابط ساخت و ساز شهری علی‌الخصوص در شهر تهران بر اصولی واحد اما کم دقت از بعد حمل و نقل و ترافیک بنا شده است. ساختمان‌های عمومی شهر فاقد امکانات حتی برای سرویس دهی به مالکیت این ساختمان‌ها هستند چه رسد به ارباب رجوع. اما این مسائل با درکی صحیح بر اصلاح روند ساخت و ساز می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد. در حال حاضر پرداخت هزینه‌های این بخش متأسفانه تنها بر دوش شهرداری‌ها است، اما طرح‌های یاد شده که در طول مدت بسیاری از هزینه‌های گزافی را که شهرداری ناچار به پرداخت آن خواهد شد، جبران می‌کند. ضمن آنکه مهندسان گروه اول می‌توانند به ساخت و سازهای شهری با دستورالعمل‌های مناسب در این بخش شرح وظایف خود را دریافته و به درستی و با دقت کامل به حل و ارائه پیشنهادهای خود بپردازند.

۳. سازمان نظام مهندسی می‌تواند با جذب و ارائه لیست کاملی از متخصصین این رشته و در

اختیار قرار گذاردن اسامی اعضای خود به مردم ارتباط مناسب را بین افرادی که نیازمند این خدمات هستند با متخصصین رشته فراهم آورد و با تعیین ظرفیت‌های مجاز مهندسان و کنترل بر نحوه عملکرد آنها بر سلامت و صحت مطالعات تأکید کند و از طریق دفاتر نمایندگی خود به همکاری با شهرداری بپردازد. همچنین با تعیین تعرفه، قرارداد و حق الزحمه‌های مهندسان مربوطه در هر یک از موارد اعلام شده به آنها می‌تواند نقش مناسبی در ایجاد اعتماد شهروندان و شهرداری به مهندسان ترافیکی ایفا کند.

۴. از جمله اصول اساسی برنامه‌ریزی حمل و نقل ترافیک هر شهر، توجه به کاربری‌های آن شهر است. چنانچه کاربری‌های موجود به هر عنوانی تغییر یابند، خصوصاً چنانچه این تغییر کاربری از مسکونی به کاربری‌هایی مانند تجاری و اداری باشد، الگوهای سفر، جذب سفر و تولید سفر را در آن مناطق و سایر مناطق تأثیرگذار مربوطه تغییر خواهد داد. مثلاً در حال حاضر تغییر کاربری مسکونی به اداری در مناطق مرکزی شهر امری رایج است اما شهرداری تنها به اخذ عوارضی اندک و همچنین به رضایت‌نامه‌ای از همسایگان اکتفا می‌کند. در حالی که تأثیراتی که این امر بر ترافیک ایجاد خواهد نمود در سایه‌ای از ابهام فرورفته است.

پیشنهاد می‌شود با نظرخواهی از مهندسان ترافیک عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان، در خصوص تأثیر تغییر کاربردی اینگونه بناها و انتقال این نظر‌ها به شهرداری و با هزینه مالکیت مربوطه با دیدی فراختر از گذشته به این فعل و انفعالات شهری نظر شود. در حقیقت مهندسان ترافیک می‌توانند به عنوان بازوهای کمیسیون‌های ماده پنج و تغییر کاربری انجام وظیفه نمایند.

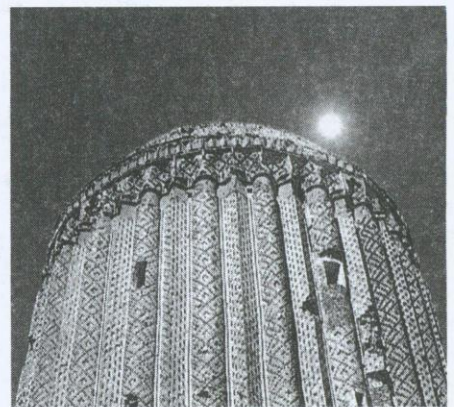
۵. تا هم‌اکنون مهندسان ترافیک هیچ گونه دخالت و اعمال نظری در تفکیک یا جمع‌آوری اراضی نداشته‌اند. آیا بهتر نیست تا این مهم با بررسی مهندسان ترافیک صورت پذیرد. این حادثه همه روزه در اراضی حومه شهر تهران و حتی در مواردی در داخل شهر در حال رخداد است. اما تأمین دسترسی مناسب برای کاربری مربوطه تأثیر تفکیک یا جمع‌آوری بر ترافیک و آمد و شد به هیچ وجه بررسی نشده است. در حال حاضر معدود کاشناسان غیرفنی آن هم به صورت بسیار ابتدایی سرگرم ارائه طرح‌هایی هستند که در تخصص آنها نبوده و بعضاً با

معضلات عمده‌ای که در آینده این طرح‌ها ایجاد خواهد کرد، شهرداری‌ها را با مشکلاتی بسیار سخت روبرو خواهد نمود در این امر از متخصصین ترافیک با هزینه متقاضیان تفکیک و تجمیع می‌توان بهره جست و سازمان نظام مهندسی نیز به عنوان ارگانی حرفه‌ای به همکاری با شهرداری‌های استان تهران خواهد پرداخت.

در پایان از کلیه متخصصین و مهندسان محترم تقاضا می‌شود تا در تکمیل و اصلاح همکاری‌های فوق نقطه نظرات خود را به گروه تخصصی ترافیک این سازمان ارسال نمایند.

سید فرهاد رزمیار

عضو هیأت رئیسه گروه تخصصی ترافیک

چهار تا خط، به نام معماری

این یادداشت با انگیزه روشن کردن ابهاماتی که در جامعه ما درباره حرفه معماری و نقش معمار در ساخت و سازهای مسکن شهری وجود دارد ارائه می‌شود. این ابهامات نتیجه شرایط موجود ساخت و ساز در کشور و نقش کم‌رنگ معماران و به طور کلی مهندسان در آن است و به نظر می‌رسد که لازم است اقدامات فرهنگی گسترده‌ای توسط نهادهای تخصصی جهت شناساندن نقش مهندسان و به ویژه معماران در ساختمان انجام گیرد و برای مردم روشن شود که سپردن کار ساختمان به یک مهندس معمار مجرب چه نفعی برای سازنده می‌تواند در بر داشته باشد. اما اقدام از طریق نشریه سازمان نظام مهندسی به دلیل آن است که متأسفانه به نظر می‌رسد این ابهامات حتی در میان برخی مهندسان نیز وجود دارد زیرا گاهی سخنان و یا حتی مکتوباتی با این مضمون که «معماری غیر از

کار ساده ترسیم چند خط جهت تعیین محل آشپزخانه و سرویس و پذیرایی، کاری در حد مبلمان و تزئینات نما است» و ... شنیده و دیده می‌شود و در برخی کمیته‌های داخلی نظام مهندسی نیز بحث‌هایی مطرح می‌شود که تلقی ناچیز از وظایف خطیر و گسترده معماران را تداعی می‌کند. اگر چه این مطالب برای گروهی توضیح واضح است، اما به دلایلی که مطالب پیش گفته نیز بخشی از آنها است، تأکید بر مسئولیت‌های معمار و دفاع از کیان حرفه معماری در شرایط کنونی ضروری می‌نماید.

حرفه معماری دارای قدمتی بیش از تاریخ شهرنشینی در جهان است. در گذشته معماران به عنوان عالمان، هنرمندان و صنعتکاران در عرصه شهر نقش داشته و شکل دهنده به بافت شهرهای گذشته بودند. معمار از یک طرف به عنوان معتمد مردم و از طرف دیگر دارای مسئولیت حرفه‌ای منافع فرد و شهر را با هم در نظر گرفته و تنظیم می‌نمود. کار بزرگی که امروزه نهادهایی چون شهرداری‌ها در کشور ما در آن در مانده‌اند، ماحصل کار معماران آن دوران ساختمانها و شهرهایی است که آثار بجا مانده از آنها به عنوان میراث ملی و فرهنگی زبانزد جهانیان است.

از ابتدا مهمترین و مشکل‌ترین بخش از کار معماری درک و شناخت و سپس خلق فضا بوده است. بدست آوردن چنین مهارتی نیازمند داشتن دانش فنی، درک هنری و آشنایی به علوم اجتماعی و فرهنگ جوامع است.

در کشورهای صنعتی با اختراع پدیده‌های صنعتی ساختمان تقسیم کار تخصصی مطرح شده و رشته‌هایی چون مهندسی ساختمان و تأسیسات شکل گرفت و کار ساختمان به صورت کاری گروهی مطرح گردید. هنوز هم کارهای ساختمانی در آن کشورها به صورت گروهی با استفاده از این تخصص‌ها انجام می‌گیرد.

اما در کشور ما در دوران اخیر، شکل‌گیری نهادهای تمدنی جدید به طریقی که معماری کشور بتواند خود را هماهنگ با تحولات نماید صورت نگرفت و در نتیجه معماران سنتی کنار نهاده شده و آرشیکت‌ها و مهندسان ساختمان، به روش غربی در عرصه ساخت و ساز مطرح گردیدند. اما چون این قشر عمدتاً تحصیل کرده در خارج به تعدادی نبودند که کفاف هدایت ساخت و سازهای شهری را بنمایند، دخالت واقعی آنها صرفاً محدود به پروژه‌های بزرگ و ملی شد و در ساخت و سازهای شهری به گرفتن امضاء و تأیید آنها در زیر نقشه‌ها بسنده گردید.

بدین ترتیب مشاغل واسطه‌ای جهت ارتباط با مالکان و تهیه نقشه‌های معماری و ساختمانی و ... شکل گرفت و این روال متأسفانه تا کنون که تعداد مهندسان افزایش بسیار یافته، به علت غلبه این دلالتان بر روابط ساخت و ساز همچنان ادامه دارد.

بدین ترتیب معماری ایران نیز روالی متفاوت از سایر کشورهای جهان طی کرد. انطباق معماری ما با پیشرفت‌های صنعتی نه به طریق انطباق آن با ویژگی‌های فرهنگی ایران بلکه به صورتی وارداتی انجام شد و معماری نتوانست ویژگی‌های معماری گذشته را با امکانات امروز تطبیق دهد.

اگر چه امروزه الگوهای معماری سنتی جایی در ساخت و سازهای شهری ندارد، در جهان امروز که بحث دهکده جهانی فراگیر شده است. تأکید بر ویژگی فرهنگی منطقه‌ای بیشتر شده و بدین جهت جستجو به دنبال معماری و شهرسازی همساز با فرهنگ و اقلیم در جوامع مختلف به قوت مطرح است.

مقولاتی از این دست مسئولیت‌هایی است که به عهده معماران و طراحان شهری ما قرار دارد و به علت نقش تعیین کننده آنها دارای اهمیت بیشتری از موضوعاتی چون ایستایی و یا کارکرد صحیح تأسیسات ساختمان است.

معماری مسکن اقشار مختلف جامعه

نقش معماران در ساخت و سازهای شهری از تهیه نقشه‌های اولیه و تعیین مناسب‌ترین نوع و جهت توسعه ساختمانی در زمین آغاز می‌شود. اما امروزه ضوابط ساخت و ساز شهرداری‌ها بر مبنای حداکثر سودآوری تدوین و رعایت می‌شود و مالکین نیز تلاش می‌کنند که با ساخت حداکثر زیربنا بالاترین منافع را از ساختمان به دست آورند. و کمتر به ایده‌های معماران که شرایط مطلوب محیطی را توصیه می‌کنند توجه می‌شود در طراحی فضاهای داخلی و عناصر و اجزای ساختمانی هم مقولاتی چون طراحی همساز با اقلیم و توجه به مسائل فرهنگی معماری و مقتضیات اقلیمی و ... جایی ندارد و باز هم تأکید بر حداکثر سودآوری است و ایده‌های معمار تا زمانی که مابه‌ازای مالی پیدا نکند و باعث بالا رفتن سود سازنده در کوتاه مدت نشود، خریداری ندارد.

اما حتی در شرایط کنونی نیز در ساختمانهایی که برای اقشار متوسط و بالای جامعه طراحی می‌شود، نقش معمار حائز اهمیت

بسیار است. معماران امروزه به لحاظ شناختی که از خصوصیت فضا و مصالح دارند، قادر به ایجاد ساختمانهای با کیفیت بالا در جامعه هستند. این گونه ساختمانها در شرایط کنونی در شهرها شاخص شده‌اند و ساختمانهایی که توسط برخی معماران ساخته می‌شود در بازار کالای مسکن شهری از ساختمانهای عادی بیشتر قیمت گذاری می‌شود.

معماری مسکن اقشار کم درآمد جامعه

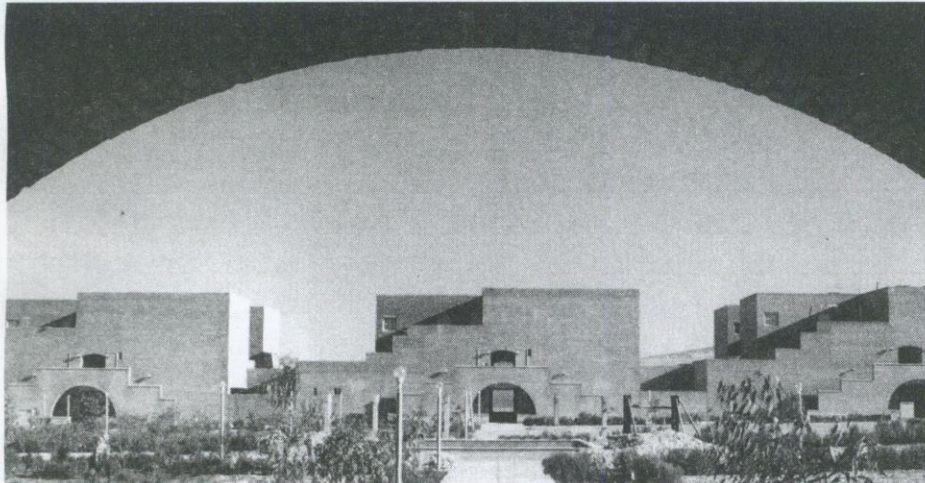
مطالعاتی که در آموزش و تحقیقات معماری در زمین مسکن اقشار مختلف جامعه انجام می‌گیرد، معماران را قادر می‌سازد که ملاحظاتی را در طراحی مسکن اقشار کم درآمد در نظر گیرند که از جنبه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و ... شرایط مناسب‌تر و هماهنگ‌تری را ایجاد نماید. در شرایط محدودیت‌های مالی اقشار کم درآمد این تدابیر نقشی اساسی می‌یابد.

البته امروزه در معماری اغلب ساخت و سازهای فعلی ما چنین مقتضیاتی کمتر رعایت می‌شود. زیرا متأسفانه در کشور ما ابتدایی‌ترین نظامهای معماری، حتی مقررات ساختمانی معماری (مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان) هنوز تدوین نشده است، طراحی ساختمان به مهندسان سپرده نشده و در اجرای بنا مجری ذیصلاح الزامی نیست. کارگران ماهر تشخیص صلاحیت نشده و ...

اما تلاش در جهت ارتقای رشته‌های تخصصی از اهداف عمده سازمانهای نظام مهندسی است و باید بر مبنای روش غلطی که امروز متداول است به سمت استفاده از تمامی دانش و توانهای مهندسی و معماران حرکت کرد و بدیهی است که نمی‌توان پایه‌های حرفه معماری و به طور کلی مهندسی ساختمان را مستحکم کرد.

در شرایط مناسب‌تر، با کوتاه شدن دست دلالان و واسطه‌ها از کار ساختمان و انجام کار توسط مجری ذیصلاح شرایطی فراهم خواهد شد که سرمایه گذاری مردم در کار ساختمان تضمین شده و ساختمانها با طرح‌های مناسب و دارای کیفیت فضایی و عملکردی مناسب ساخته شوند.

در چنان شرایطی هر یک از گروههای تخصصی ساختمان نقش واقعی خود را ایفا خواهند کرد و برای برخی نظرات نادرست ناشی از عدم نگرش جامع به ساخت و ساز مسکن شهری جایی نخواهد ماند.

سازمان نظام مهندسی ساختمان سازمانی غیر دولتی یا...

حال با گذر از چگونگی تشکیل سازمان و تعیین میزان مسئولیت هر یک از دست‌اندرکاران، تهیه، تدوین و تصویب «قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان» هم‌اکنون قانونی پیش روی ماست، که ناچاریم در چارچوب بسیار محدود آن، ضمن صیانت از منافع ملی و حقوق مصرف‌کنندگان، از حقوق مهندسان نیز دفاع کنیم.

با کمال تأسف در اینجا باید گفت، همان افرادی که با تفکر دولت مدارانه، در تهیه قانون موجود نقش اساسی داشتند، هم‌اکنون نیز پیش‌نویس قانون جدید را با همان تفکر قیم‌مآبانه و دولتی تهیه کرده می‌خواهند به وزارت مسکن و شهرسازی ارائه کنند. همچنین این افراد با همین تفکر برای ماده ۲۷ قانون فعلی، که اجرای صحیح آن می‌توانست منافع زیادی برای مردم و مهندسان دربر داشته باشد، آیین‌نامه اجرایی نوشته، به تصویب وزارت مسکن و شهرسازی رسانده و به سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان ابلاغ نموده‌اند که در ذیل نقدی بر دستورالعمل این آیین‌نامه و نقش سازمان در آن آورده می‌شود.

به موجب ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، دستگاه‌های دولتی و نهادهای خصوصی و عمومی می‌توانند به جای کارشناسان رسمی دادگستری، از کارشناسان سازمان نظام مهندسی ساختمان استفاده کنند. در همین ماده آمده است که ترتیب چگونگی استفاده از این کارشناسان به موجب آیین‌نامه خاصی است که با پیشنهاد مشترک وزارت مسکن و شهرسازی و وزارت دادگستری و

هشت سال از تشکیل سازمان نظام مهندسی و قریب به شش سال از تصویب قانون آن در مجلس شورای اسلامی می‌گذرد، ولی تاکنون این سازمان نتوانسته نقش مناسب و جایگاه درخوری در کشور و جامعه حرفه‌ای بیابد. علت چیست؟ ساختار این سازمان چگونه طراحی شده است که تاکنون نتوانسته به وظایف خود عمل نماید؟

یکی از مهمترین دلایلی که بسیاری از صاحب‌نظران در این مورد بیان می‌کنند، عدم استقلال سازمان و وابستگی شدید آن به دولت است، به گونه‌ای که برای انجام کوچکترین اقدام، نیازمند مجوز از وزارت مسکن و شهرسازی بوده و همین موضوع سبب شده که توان بالقوه این سازمان به بالفعل درنیاید.

شرایط حاکم بر کشور، در دوره‌ای که قانون نظام مهندسی، مراحل تهیه و تصویب خود را می‌گذراند، به نحوی بود که از یک سو تفکر دولت مدارانه و تصدی‌گری دولت به شدت بر دولت و مجلس حاکم بود و از سوی دیگر نیاز زمانه و ترس از عقب افتادن از قافله جهانی، برای حل مشکلات حاکم بر ساخت و سازهای شهری، مسئولین را به سمت تشکیل سازمانی هدایت نمود که دارای ظاهری مردمی و غیردولتی، ولی محتوایی به شدت وابسته به دولت داشت و در حال حاضر این وابستگی به حدی است که این سازمان، حتی اجازه برگزاری انتخابات خود را نیز ندارد. یکی از اساتید برجسته جامعه مهندسی کشور این سازمان را به طنز یک N.G.O دولتی که در دنیا منحصر به فرد است، قلمداد نمود.

تصویب هیأت وزیران خواهد بود، که از متن همین ماده عمق وابستگی این سازمان به دولت کاملاً مشخص است و علیرغم آنکه برای دستگاههای دولتی هیچ اجبار و الزامی برای استفاده از کارشناسان نظام مهندسی وجود ندارد، آیین نامه آن منحصراً در اختیار دو وزارتخانه و تصویب هیأت وزیران است. در هر صورت پس از سالها آیین نامه فوق در تاریخ ۸۰/۳/۱۱ که با همین روش تهیه و تصویب شده بود، برای اجرا ابلاغ گردید، که البته از قبل پیش بینی می شد که آیین نامه فوق، چه ماهیتی خواهد داشت.

پس از ابلاغ آیین نامه، نوبت به تهیه دستورالعمل های آیین نامه رسید. که به موجب ماده ۲ آیین نامه مذکور، مرجع درخواست کننده، می تواند براساس ضوابط این آیین نامه، برای خدمات کارشناسی از سازمان استان درخواست معرفی مهندس، یا مهندسان واجد شرایط کند، که در این صورت سازمان استان، فرد یا افرادی را براساس دستورالعمل خاصی که از سوی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی پیشنهاد و به تصویب وزارت مسکن و شهرسازی می رسد، انتخاب و به مرجع درخواست کننده معرفی می کند. در اینجا به ظاهر نشانه هایی از بهادادن به یک نهاد مدنی و تخصصی بروز می نماید (هرچند کسانی که با قانون نظام مهندسی آشنایی دارند می دانند وزیر مسکن و شهرسازی در حدود ۵۰ درصد در انتخاب شورای مرکزی نقش دارد). ولی بررسی دقیق این دستورالعمل مصوب نشان از ریشه دار بودن تفکر دولت مدارانه و بی توجهی به نهادهای مدنی، حتی در این دوره که شعار اصلی مجلس و دولت مردم سالاری و عدم تصدی گری دولت است، می باشد و به خصوص افشاکننده کسانی است، که در ظاهر شعار اقتدار نظام مهندسی ساختمان و جامعه مدنی را تکرار کرده و مدعی آن هستند که به شدت با دولتی شدن سازمان مخالفند، ولی در عمل به همان شیوه گذشته عمل می نمایند.

همانگونه که گفته شد مرجع پیشنهاد دهنده این دستورالعمل (شورای مرکزی سازمان) در حدود ۵۰ درصد متأثر از رأی اعضای هیأت مدیره استان ها است و انتظار می رفت که در دستورالعمل فوق حداقل به همین میزان نیز حقوقی برای نظام مهندسی ساختمان قائل می شد، ولی بررسی دستورالعمل نشان می دهد که کمترین حقی را برای سازمان نظام مهندسی قائل نشده اند.

براساس ماده ۱ دستورالعمل انتخاب کارشناسان، سازمان های نظام مهندسی ساختمان

استان ها هر سه سال یک بار براساس برنامه زمانبندی اعلام شده از طرف شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان و بارعایت کامل مفاد این دستورالعمل مهندسان واجد شرایط کارشناسی در رشته های مختلف را از بین اعضای خود انتخاب و به آنان «پروانه کارشناسی سازمان نظام مهندسی ساختمان» اعطا خواهند نمود. در ظاهر اینگونه پیداست که سازمان نظام مهندسی با برنامه ریزی خود کارشناسان واجد شرایط را از میان اعضای خویش انتخاب می نماید، ولی قید «با رعایت کامل مفاد این دستورالعمل» راه را بر هرگونه خوش خیالی اولیه می بندد، زیرا که در ماده ۷ این دستورالعمل، چنین آمده است:

هیأت تشخیص صلاحیت متقاضیان پروانه کارشناسی سازمان نظام مهندسی ساختمان، در هر رشته متشکل از ۵ نفر به شرح زیر می باشد:

۱. رئیس سازمان مسکن و شهرسازی به نمایندگی از طرف وزارت مسکن و شهرسازی و در تهران نماینده مستقیم وزارت مذکور، که سمت ریاست هیأت را به عهده خواهد داشت.

۲. رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان

استان به نمایندگی از طرف شورای مرکزی

۳. رئیس شورای انتظامی سازمان نظام

مهندسی ساختمان استان

۴. دو نفر به انتخاب رئیس سازمان مسکن و

شهرسازی استان در رشته مربوطه

براساس ماده ۸ همان دستورالعمل جلسات

هیأت تشخیص استان در هر رشته، به دعوت

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان،

تشکیل و با حضور اکثریت اعضا و به شرط

حضور نماینده وزارت مسکن و شهرسازی،

رسمیت می یابد و تصمیمات آن با حداقل سه

رای موافق معتبر است و...

به موجب ماده ۹ دستورالعمل مذکور:

هیأت تشخیص استان، در هر رشته مسئول

رسیدگی به شرایط متقاضیان پروانه کارشناسی

عمومی و تخصصی همان رشته و تعیین واجدین

شرایط دریافت پروانه مذکور، در چارچوب این

دستورالعمل می باشد.

نتیجه مواد ۷ و ۸ و ۹ دستورالعمل مذکور

چنین است، که هیأتی متشکل از ۵ نفر مسئول

رسیدگی به شرایط متقاضیان و تعیین واجدین

شرایط دریافت پروانه کارشناسی می باشند، که

یک نفر نماینده مستقیم وزیر مسکن و شهرسازی

دو نفر نماینده سازمان مسکن و شهرسازی و ۲

نفر دیگر رسمیت یافته و مصوبات آن با ۳ رأی

معتبر می باشند. به زبان ساده تر نمایندگان وزارت

مسکن و شهرسازی، تمام امور این هیأت را در اختیار داشته و حضور نمایندگان نظام مهندسی، صوری خواهد بود.

در ماده ۱۱ دستورالعمل برای تعیین هیأت علمی آمده است:

هیأت علمی - تجربی آزمون کارشناسی در

هر رشته... مرکب از ۵ نفر متخصص برجسته

کشور در همان رشته... که به پیشنهاد هیأت رئیسه

شورای مرکزی و با تأیید و صدور حکم وزارت

مسکن و شهرسازی کار خود را آغاز می نمایند و..

(کسانی که با قانون نظام مهندسی آشنا

هستند، می دانند که روند انتخاب رئیس سازمان

به نحوی است که وزارت مسکن و شهرسازی

نزدیک به ۷۵ درصد حق اعمال نظر را داشته و در

انتخاب سایر اعضای هیأت رئیسه نیز، وزارتخانه

در حدود ۵۰ درصد اعمال نظر می نماید).

در هر صورت، اگر به قسمت آخر، که تأیید و

صدور حکم وزیر مسکن و شهرسازی است

دقت نماییم، متوجه خواهیم شد، که حتی در

انتخاب «هیأت علمی-تجربی» نیز سازمان نظام

مهندسی هیچکاره است و به همین دلیل

تهیه کنندگان دستورالعمل برخلاف مواد ۷ و ۸ و

۹ که مصوبات هیأت تشخیص، با سه رأی دارای

اعتبار است، بدون هیچ نگرانی حد نصاب ۴ نفر

را برای رسمیت جلسات و آرا هیأت علمی،

در نظر گرفته اند.

تهیه کنندگان این متن، برای سنگ تمام

گذاشتن بر استقلال سازمان نظام مهندسی! در

ماده ۱۲ آیین نامه آورده اند:

«به منظور حسن اجرای آیین نامه موضوع

ماده ۲۷ قانون و مفاده این دستورالعمل و

همچنین طی مسیر صحیح مراحل انتخاب

کارشناس، از بدو آگهی تا پایان دوره آموزشی و

صدور پروانه کارشناسی، هیأتی مرکب از ۲ نفر

نماینده وزارت مسکن و شهرسازی و یک نفر

نماینده از طرف شورای مرکزی، تحت عنوان

«هیأت نظارت» تشکیل می گردد. هیأت مذکور

علاوه بر نظارت... به شکایات واصله در حد

موضوع این دستورالعمل نیز رسیدگی می نمایند.

«تصمیمات هیأت نظارت در کلیه موارد، با

اکثریت آرا معتبر و لازم الاجرا است» و برای

محکم کاری، این موضوع مجدداً در ماده ۱۷

دستورالعمل تصریح شده است. بنابراین ملاحظه

می شود، حتی برای رسیدگی به شکایات هم

برای سازمان نظام مهندسی ساختمان، هیچ

نقشی قائل نگردیده اند (یعنی شکایت از

نمایندگان وزارت مسکن را نمایندگان همان

وزارتخانه رسیدگی خواهند کرد).

البته لازم به ذکر است که تهیه کنندگان متن فوق، به هیچ وجه، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان را فراموش نکرده‌اند و در ماده ۱۵ آورده‌اند که برای درج آگهی آزمون از جراید کثیرالانتشاری استفاده خواهند نمود که در مجمع عمومی سازمان استان تعیین گردیده است!!!

در پایان این سؤال در ذهن اهل حرفه شکل می‌گیرد که چگونه یک نهاد ظاهراً برخاسته از حرفه مهندسی، مثل شورای مرکزی، با وجود تمام انتقاداتی که تاکنون به قانون و آیین‌نامه فعلی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان وارد شده است و اکثر آخواهان استقلال این نهاد از دولت می‌باشند، مجدداً چنین دستورالعمل‌هایی تهیه و به وزیر مسکن و شهرسازی پیشنهاد می‌نماید و با کمال تأسف مشاهده می‌گردد که همان کسانی که در تدوین قانون و آیین‌نامه فعلی نقش داشته‌اند و بندهای وابستگی سازمان به دولت را در قانون و آیین‌نامه آورده‌اند، امروز نیز چنین دستورالعمل‌هایی نوشته و به وزارتخانه ارائه می‌نمایند و باز هم متأسفانه همین افراد با این دیدگاه قیم مآبانه در کنار شورای مرکزی، مشغول تهیه پیش‌نویس قانون جدید با همین ماهیت می‌باشند. این موضوع هشدار است به تمام اعضای محترم هیأت مدیره استان‌ها و نیز اعضای صادق شورای مرکزی که خواهان استقلال سازمان از تشکیلات دولتی می‌باشند.

اگر تهیه چنین قانون‌هایی در سال‌های اوایل دهه هفتاد و در دوره مجلس چهارم می‌توانست توجیهی، هرچند غیر قابل قبول داشته باشد، اما تهیه چنین دستورالعمل‌ها و پیش‌نویس‌های قانونی، در حضور دولت فعلی و با شعارهای جامعه مدنی و ترکیب مجلس ششم، چه توجیهی می‌تواند داشته باشد. در هر صورت این موضوع نشان‌دهنده آن است که دیدگاه قیم‌مآبانه در جامعه حرفه‌ای ما بسیار ریشه‌دار بوده و ضروری است که برای استقلال سازمان در ابتدا چنین دیدگاه‌هایی به صورت جدی نقد گردد.

به امید تشکیل یک سازمان مستقل و غیر دولتی.

احمدرضا سرحدی
عضو هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی
ساختمان استان تهران

چرا چنین نیست؟

دوست و همکاری گرانقدر، جناب آقای مهندس ابوالفضل ودادی

ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان استان مازندران

با سلام، عطف به نامه شماره ۷۴۷ مورخ ۸۰/۳/۲۸، تحت شماره ۱۱۰/۸۰/۹۹۲ یعنی با حدود سه هفته تأخیر، اصل و ثبت دفتر سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران شده است و بالاخره اینجانب با یک تأخیر نسبی دیگر آنرا زیارت کردم! با سپاس و تقدیر از فکر بکر حضرت‌عالی و عرض خسته نباشید و خداقوت، به آنجناب و همکاران محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان استان مازندران، به مناسبت زحماتی که برای برگزاری هرچه با شکوهرتر، هیأت عمومی متحمل و متقبل شده‌اید. در اجرای دستور حضرت‌عالی، دیدگاه‌های خود را پیرامون سازمان نظام مهندسی ساختمان، تقدیم حضور می‌دارم. تا چه مقبول افتد و چه در نظر آید.

سازمان نظام مهندسی ساختمانی که هست و

سازمان نظام مهندسی ساختمانی که باید باشد

اگر به پشت سر نظری کنیم و عمر تقریباً ۷ ساله سازمان نظام مهندسی ساختمان را مورد ارزیابی قرار دهیم. اولین مطلبی که به ذهن متبادر می‌گردد به نظر این بنده آن است که، این سازمان به طور عموم، به تناسب پتانسیل و توان تجمع شده در اعضای سازمان و هیأت مدیره‌های استانها، حاصل نداشته و رشد نکرده است. توان این کودک ۷ ساله با توجه به شرایط و امکانات در اختیار آن، امروز می‌بایست نسبت به سن خود بیشتر باشد! چرا چنین نیست؟! پرسشی است که باید به آن پاسخ داد. برای پاسخ صحیح و منطقی به این سؤال باید ابتدا به معاینه و آسیب‌شناسی خود موجود و محیط و فضای حاکم بر زندگی این موجود و کلیه عوامل ذی‌مدخل در زندگی آن پرداخت!!

الف- دوران قبل از تولد

۱- همچنانکه همه مستحضر هستند، قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، نظام معماری تأسیس و انتخابات هیأت مدیره آن نیز برگزار گردید. لیکن پس از پیروزی انقلاب، به طور کلی این نظام فراموش گردید و رها شد. تا اینکه به قرار اطلاع بنده، در یک اجلاس بین‌المللی وزیر محترم

وقت مسکن و شهرسازی ملاحظه می‌کنند اکثر کشورهای حاضر در اجلاس دارای نهادی مدنی برای امور مهندسی هستند و گویا مورد سؤال نیز در این زمینه واقع می‌شوند. لذا، این اطلاع و سوال مطرح شده، موجب اراده‌ای برای ایجاد سازمان نظام مهندسی ساختمان می‌گردد!!

۲- اراده مذکور، به نظر این بنده، نه بر حسب احساس نیاز و تفکری ریشه‌دار و پخته، بلکه به منظور هم‌رنگ شدن با همگان در جامعه بین‌المللی، شکل می‌گیرد. بدون آنکه تعمق شود که دولت در کشورهای دیگر، چه نگرش و برخوردی با نهادهای مدنی دارد و دولت ما چگونه؟ اصولاً فرهنگ مردم سالاری و ایجاد جامعه مدنی بر اساس تشکیل نهادهای مدنی در کشور ما در نزد دولتمردان ما، تا چه حد پذیرفته شده است؟ خصوصاً اگر عنایت شود که این اراده در سالهای مقارن با دهه اول انقلاب شکل گرفته است.

۳- در فضایی به شدت تحت تأثیر فرهنگ دولت سالاری و اقتدار دولتی، توسط دولت نطفه فکر ایجاد سازمان نظام مهندسی ساختمان منعقد می‌گردد. مسئول وزارت مسکن و شهرسازی عوض می‌شود، لیکن طبیعتاً کار تدوین قانون به وسیله کارشناسان دولتی آغاز و ادامه می‌یابد. در این ایام، سیاست تراکم فروشی و بلند مرتبه‌سازی به هر صورت در تهران رفته رفته، اوج می‌گیرد و تقارن رونق بازار فروش تراکم و اختلاف نظر بین وزارت مسکن و شهرسازی یعنی دستگاه تهیه‌کننده قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و شهرداری تهران، تأثیرات خود را بر قانون در دست تهیه می‌گذارد.

ب- دوران بعد از تولد

۱- بالاخره در آخرین سال کاری مجلس چهارم نطفه‌ای که سیر تکوینی آن به ایجاز، بیان شد و به حالت جنین و سپس یک کودک بدل گردیده بود از بطن مجلس چهارم، به نام قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان درآمد. شاید بتوان گفت طفلی ناخواسته در ابتدای راه و برای هم‌رنگ شدن بعداً در زمان تولد به عنوان یک سپر دفاعی یا ابزاری جهت حمله به شهرداری تهران نگریسته شد و در جهت اقتدار وزارت مسکن و شهرسازی!! به هر حال دلیل تولد هر چه باشد می‌توان ادعا کرد که با هدف تشکیل یک نهاد مدنی خالص نبوده است. لذا، اگر امروز منصفانه به قضاوت بنشینیم و همین شیوه استدلال را بپذیریم، نتیجه می‌گیریم که طفلی ناخواسته بدون تعمق و برنامه‌ریزی، در یک

محیط عصبی و در راستای امیال و خواسته‌های بخشی، مراحل تبدیل از نطفه تا کودکی را، طی و به دنیا آمدن چنین طفلی را می‌توان تصور کرد که از سلامت کامل برخوردار نیست.

۲- قانون مصوب را که نمی‌شود رها کرد. لذا به فکر تهیه آئین نامه اجرایی آن افتادند و آئین نامه نیز توسط دولت تهیه و تصویب شد. نوبت اجرای آن رسید. آن بخش که به منظور مقابله تدافعی یا حمله‌ای تهیه شده بود زودتر فعال گردید! مکاتبات انجام و پرونده‌ها تکمیل و تحویل دستگاه قضایی گردید. بخش بعدی که تشکیل ارگان سازمان نظام مهندسی ساختمان بود، برابر آئین نامه، می‌بایست با انتخابات باشد. هنوز نظامنامه و آئین‌نامه‌ای برای برگزاری انتخابات تدوین نشده بود و اصولاً تعداد اعضاء به اندازه کافی یا در خور توجه نبود، خبر برگزاری انتخابات پخش شد و برای جذب و جلب اعضاء، به مهندسان قدیمی آوانسهای داده شد. طبیعتاً هر چه تعداد اعضاء بیشتر می‌شد و منتخبین از عناوین مهمتری برخوردار می‌بودند و یا قدرت بیشتری داشتند، به وزن و اقتدار لشگریان در جنگ عرضه ساخت و ساز، تهران افزوده می‌شد!! به همین دلیل در این ایام شاهد حضور و اعلام داوطلبی تعداد قابل توجهی از وزرا و معاونین وزیر و نمایندگان مجلس که در حرفه حضوری فعال در گذشته نداشتند، بودیم. باز هم نرم افزارهای دولتی طراحی و اجراء کرد. این دوره را آزمایشی نامیدند.

۳- حق این بود که اعضاء هیأت مدیره در دوره آزمایشی اولاً- تا آنجا که ممکن بود، برای اصلاح قانون از طریق کوتاه و سهل الوصول نمایندگان مجلس که در هیأت مدیره آن دوره بودند اقدام می‌کردند. ثانیاً- رسالت حقیقی، نه برابر قانون مصوب، سازمان را تهیه و مراحل به تصویب رساندن آنرا طی می‌کردند. ثالثاً- یک ساختار کامل سیستماتیک را طراحی و بافازبندی و اولویت بندی آن، فازهای مورد نیاز را پیاده و بقیه را به آینده و آیندگان واگذار می‌کردند. یعنی سنگ اول بنا را درست و محکم کار می‌گذاشتند تا بتوان بقیه دیوار و ساختمان را بر آن سنگ اول، به طور درست بنا کرد و ادامه داد. متأسفانه همه باید اذعان کنیم که چنین نشده است. لذا برخی از استان‌ها که خود طرحی نو، فارغ از قانون یا بدون اتکاء صددرصد به آن در افکنده‌اند موفقند و بقیه هنوز در تلاش یافتن راه حلی!!

۴- حاصل عملکرد آن نطفه، که در محیطی عصبی و با آرزوهای فردی و بر پایه اقتدارگرایی دولتی و بخشی، مراحل جنینی و کودکی را طی و

متولد شد همانست که در فوق به بخشی از آن اشاره شد و بخش ناگفته آن نیز، اینکه اختلافات بی‌حاصل و مخرب فردی و گروهی بیش از پیش به خطر افتادن سلامت و حیات این کودک ضعیف کمک می‌کند. عملها و عکس‌العملها، نه در شان مهندسی است و نه مهندسان. نیروها صرف می‌گردد تا چهره‌ای را مخدوش نمایند!! توانها هزینه می‌گردد تا فردی از عرصه حذف شود!! چرا!! مگر قرار است چه بکنیم؟ این همه صرف نیرو حاصلش چیست؟ به نفع مهندسی است یا مهندسان؟ تمام اعضاء سازمان نظام مهندسی دانش آموخته دانشگاهی هستند. بعید است تحصیل کرده دانشگاهی، که از سلامت روان برخوردار باشد و طرفدار مردم سالاری و شایسته سالاری نباشد، از حقوق برابر و مشارکت همگانی طرفداری ننماید. پس این دعوها از بابت چیست؟ چرا محیط اینقدر عصبی شده است؟ چه جریانی به این آتش دامن می‌زند؟ اگر سازمان نظام مهندسی ساختمان به صورت واقعی آن به شبه نهاد مدنی شکل بگیرد، منافع چه کسانی به خطر می‌افتد؟ و اگر به صورت حقیقی شکل بگیرد، چه کس یا کسانی ضرر می‌نمایند؟ انتظار و توقع از جامعه مهندسان این است که، نسبت به همه اتفاقات تحلیل داشته باشند، به سوابق افراد و عملکردها رجوع نمایند و بر اساس اطلاعات، آگاهانه قضاوت و اقدام نمایند. اگر نظام مهندسی از وضعیت موجود نجات یابد و به وضعیت مطلوب برسد قطعاً تردید ندارم که مهندسی و مهندسان حرفه مند، منافع فراوان در قالب حفظ و توسعه منافع ملی نخواهند برد و سازمان نظام مهندسی از نگرش ابزاری به آن در دست طالبان قدرت نجات خواهد یافت. انشاء...!! رسیدن به وضعیت مطلوب بدون همدلی و مشارکت همگانی تمام مهندسان حرفه مند میسر و ممکن نیست! الاقل به سهولت و سرعت امکان ندارد. پس بیایید همدل شویم زیرا به قول مولانا، همدلی از همزبانی برتر است.

ای بسا دو ترک و هندو همزبان
وی بسا دو ترک چون بیگانگان
پس زبان همدلی خود دیگر است
همدلی از همزبانی برتر است

نتیجه- در فضای موجود در کشور، که تشکیل و تقویت و توسعه نهادهای مدنی و اصل مردم سالاری و شایسته سالاری تبلیغ می‌گردد، با پتانسیل و امکانات موجود و متبلور شده در سازمان نظام مهندسی به نظر این بنده می‌بایست

اقدامات زیر انجام گیرد.

۱- ایجاد فضای وفاق و همدلی بین کلیه استانها و کلیه اعضاء سازمان نظام مهندسی در کشور، جلوگیری از پراکندن تخم تفرقه برای دسترسی به منافع فردی و گروهی

۲- ایجاد یک عزم همگانی در تمام اعضاء و هیأت مدیره‌های استانها و حمایت همه جانبه استانها از یکدیگر برای اجرای قانون مصوب موجود، گرچه خیلی نواقص و ایرادها دارد.

۳- ایجاد ارتباط ارگانیک بین سازمان نظام مهندسی و کلیه انجمن‌های صنفی و حرفه‌ای و علمی مهندسی برای استفاده از توانهای یکدیگر و متقابل این توانها در مسیر ارتقاء مهندسی و رفاه و اشتغال بیشتر مهندسان.

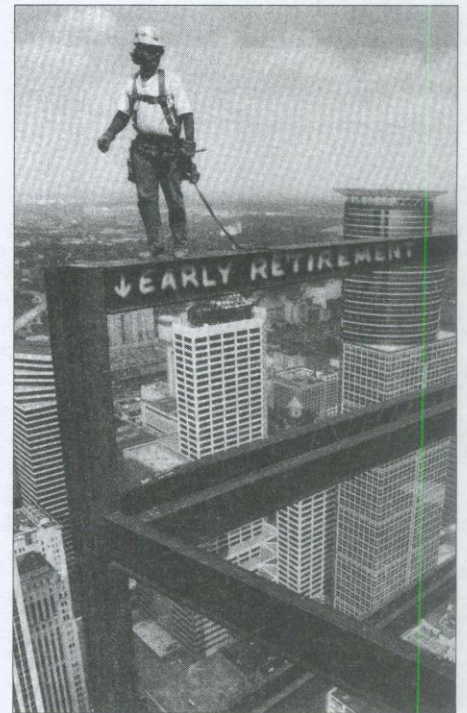
۴- اصلاح قانون موجود نه به صورت لایحه و از طریق دولت به علت طولانی شدن مسیر تا رسیدن به مجلس شورای اسلامی، بلکه از کانال نمایندگان مجلس شورای اسلامی و به صورت طرح، و برقراری ارتباط توسط هیأت مدیره‌ها و اعضاء سازمان نظام مهندسی استانها با مجمع نمایندگان استانها، به منظور تسریع و تسهیل تصویب طرح اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان.

۵- قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان با اصلاحیه جدید، می‌بایست سازمان نظام مهندسی ساختمان را به صورت یک نهاد مدنی خالص دیده و حیطة عمل و اختیارات این سازمان نباید، فقط محدود به ساخت و ساز شهری باشد. بلکه این سازمان در کلیه امور عمرانی کشور باید دارای اختیارات یک نهاد مدنی باشد. هم‌اکنون در شرایطی که اکثر مهندسان اعم از جوان و میانسال بیکار هستند، کارهای عمرانی به ویژه در بخش اجراء، توسط غیر مهندسان اجراء می‌گردد. و یا اینکه با توجه به پتانسیل زلزله در کشور و ضرورت اقدام عاجل برای مقاوم سازی ساختمانها آیا باید سازمان نظام مهندسی دست روی دست گذارد و در انتظار وقوع زلزله و روی دادن فاجعه باشد؟ اینجانب طرحی جهت تقدیم به مجلس شورای اسلامی در دست تهیه دارم، که انشاء... به محض تصویب نه تنها اقدامی در جهت حفظ سرمایه‌ها و منافع ملی خواهد شد بلکه بازار اشتغال و کار برای کلیه عوامل دست اندرکار حرفه و مهندسان خواهد بود.

۶- ایجاد تشکیلات و ساختار مناسب با شان سازمان نظام مهندسی، بر اساس دانش روز و مهندسی سیستم به منظور سهولت ارتباطات ارگانیک، شفاف شدن همه اقدامات و تحقق

مدیریت مشارکتی و جلوگیری از فرد محوری، برای سازمان نظام مهندسی کشور و سازمان نظام مهندسی استانها و تعریف ارتباطات و تعامل آنها با یکدیگر و شورای مرکزی.

با اعتداز از اطلاع کلام و برای جلوگیری از تطویل بیشتر بحث، از بقیه مواردی که باید انجام گیرد تا سازمان نظام مهندسی ساختمان مطلوب محقق گردد، میگذرم و آنرا به فرصتی دیگر وامی گذارم. ایام به کام و عزت مستدام. با آرزوی موفقیت همه عزیزان همکار بهاءالدین ادب

قیمت جان انسان چقدر است؟

ریاست محترم نظام مهندسی آقای مهندس ادب: باسلام؛

مطلبی که می خواهیم به عرض شما برسانیم درباره دخالت افراد غیر حرفه ای و غیر متخصص در حیطه کار ساختمان، خاصه در محدوده اجرا می باشد. همانطور که همه ما می دانیم اجراء آخرین مرحله و نتیجه تمام فرآیند طرح و ساخت می باشد و بهترین، دقیق ترین و درست ترین محاسبه ها و نظارت ها که به وسیله شایسته ترین و کاردان ترین و متخصص ترین مهندسین انجام شود اگر در مرحله اجراء به افراد فاقد صلاحیت و تخصص سپرده شود محال

است به نتیجه ای خوب با کیفیتی مطلوب منجر شود، وضعیت فعلی ساخت و ساز و اجراء نیز گواهی حاضر به عرایض نگارنده است که ما را از هر توضیح اضافه ای بی نیازی می کند.

در حقیقت تا هنگامی که وضعیت فعلی اجراء اصلاح نشود پرداختن به بهبود نحوه محاسبات و نظارت امری فرعی و به طور مطلق بی فایده است.

خلع ید از افراد فاقد تخصص و بی سواد در امر اجراء و سپردن کار به دست مهندسان دارای تخصص و صلاحیت دارای دلایل منطقی زیر می باشد:

۱. در وضعیت فعلی که تعداد زیادی از فارغ التحصیلان رشته های ساختمانی بیکار بوده و یا مشغول به کاری غیر از حرفه خود هستند آن هم در حالی که مبالغ عظیمی از بودجه و بیت المال و امکانات خانواده های ایشان صرف تحصیل و تربیت این مهندسان شده است هیچ دلیل مستدل و عقلانی برای سپردن اجراء به دست افراد غیر فنی در دست نمی باشد.

۲. سازمان نظام مهندسی علاوه بر تعهد خود برای استیفای حقوق مهندسان و اعضای نظام، متعهد به حفظ حقوق مصرف کنندگان تولیدات صنعت ساختمان، که عامه مردم هستند، نیز می باشد که سپردن کار اجراء به دست افراد دارای فن و صلاحیت بهترین تضمین برای کیفیت خوب ساخت می باشد.

۳. موضوع دیگری که در این بین باید مدنظر قرار بگیرد جنبه اقتصادی مسأله می باشد. سالانه در کشور ما حتی اگر در بدترین شرایط اقتصادی باشیم، حداقل حدود دویست هزار واحد مسکونی ساخته می شود (البته این رقم به طور عادی بسیار بالاتر است) که اگر کار اجراء این واحدها به مهندسان دارای صلاحیت علمی سپرده شود، هر یک از حدود پنجاه هزار مهندس عضو سازمان نظام مهندسی به طور متوسط در حدود ۴ واحد مسکونی برای اجراء خواهند داشت، این امر به سادگی درآمدهای مهندسین تحصیل کرده را تا حدی ارتقاء خواهد داد که نه تنها آن ها را قادر خواهد ساخت یک زندگی آبرومندانه و در شان یک مهندس تحصیل کرده داشته باشند بلکه باعث رفع بسیاری از معضلات فعلی حرفه ما همچون پدیده های زشت برگره فروشی و امضاء فروشی خواهد شد و در این بین اولین کسانی که از این امر منتفع خواهند شد عامه مردم خواهند بود که کیفیت سرپناه های آن ها بهبود خواهد یافت، سرپناه هایی که قسمت اعظم درآمد طبقه متوسط و پایین جامعه ما را، که

اکثریت مطلق جمعیت کشور ما هستند، به خود اختصاص می دهد.

۴. همه ما می دانیم که هزینه نظارت و محاسبات در صد بسیار اندکی که هزینه ساخت و ساز یک واحد مسکونی را شامل می شود و بخش اعظم هزینه ساخت یک واحد مسکونی در اجراء آن است که در دست مجریان فاقد صلاحیت و سواد کافی می باشد. این افراد با در دست داشتن بخش عمده اهرم مالی در پروسه ساخت و ساز به راحتی بخش های مربوط به محاسبات، طراحی و نظارت را تحت الشعاع قرار می دهند. به علاوه قسمت زیادی از دستمزد محاسبه و نظارت نیز در شرایط کنونی به وسیله دلالان برگه و امضاء حیف و میل می شود. پس می بینیم که در وضعیت فعلی همه کس از کاری که باید مهندسان انجام دهند بهره مند می شوند الا خود مهندس. خارج کردن کار اجراء از دست مجریان فاقد صلاحیت خارج کردن این اهرم مالی از دست آنهاست.

۵. جنبه دیگری از مسئله، جنبه اخلاقی آن می باشد. در حال حاضر نظام مهندسی و جامعه مهندسی کشور به خوبی می دانند که قبضه شدن کار اجراء به دست افراد بدون صلاحیت تا چه حد کیفیت ساخت را تنزل داده و خطرات جانی ناشی از سازه های ناامنی را که در شهر زلزله خیزی همچون تهران ساخته می شوند افزایش داده است. همه ما به خوبی می دانیم که در صورت وقوع یک سانحه طبیعی همچون زلزله در تهران چه فاجعه عظیمی اتفاق خواهد افتاد.

پس آیا در این شرایط سازمان ها و نهادهایی که دارای اختیارات قانونی بوده و با استفاده از این اختیارات دارای اهرم اجرایی برای خلع ید افراد فاقد صلاحیت در امر اجراء ساختمان می باشند، وظیفه اخلاقی و انسانی برای انجام این کار را ندارند؟ همه روزه ده ها واحد مسکونی به پایان رسیده و به بهره برداری می رسند و صدها نفر در آن ها سکنی می گزینند، این بدان معناست که همه روزه صدها نفر به تعداد تلفات انسانی ناشی از زلزله ای که می تواند این ساختمان های دارای اجراء ضعیف را در هم فرو ریزد اضافه می شود، قیمت جان هر انسان چقدر است؟ و به راستی چرا نهادها و سازمان های دست اندرکار ساختمان در این امر تعلل می ورزند.

با تشکر

امیر فتوحی، علیرضا جهانگیری،

فرید جعفری قدس

تازه های کیت ترافیکی

کنترل ترافیک در عملیات اجرایی

کنترل ترافیک در عملیات ساختمانی، تعمیر و نگهداری خیابان ها و بزرگراه ها

تصحیح کنندگان: مهدی عظیمی تبریزی، نوشین آذرنوش
ناشر: شرکت علائم راهنمایی فنی ایران (عرف ایران)

تاریخ نشر: ۱۳۷۰ (چاپ دوم) ۹۴ صفحه
در این کتاب ناشر با بررسی آئین نامه ها و استانداردهای موجود جهانی و نیز اصول و استانداردهای مورد استفاده در ایران دستور العمل های ویژه ای را جهت کنترل ترافیک در زمان عملیات اجرایی در سطح معابر جهت حمایت از جان و مال شهروندان ارائه داده است. کتاب شامل پخش های زیر می باشد:
۱. کلیات ۲. مقدمه و ویژگیهای کلی ۳. تابلوها ۴. راهبندها و تجهیزات هدایت مسیر ۵. خطکشی ها ۶. تجهیزات روشنایی ۷. کنترل ترافیک عبوری از منطقه عملیات اجرایی ۸. آزادراه ها و تسهیلات دسترسی محدود ۹. کنترل ترافیک عبوری از نواحی عملیات اجرایی.

مجموعه قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی و امور حمل و نقل و ترافیک

تدوین: محمد بلغاری
ناشر: سازمان حمل و نقل و ترافیک
تاریخ نشر: ۱۳۷۹

شماره: ۷۲/۱۰-۶۱۵۳-۳۹۸۹۶۴ صفحه
در این مجموعه سعی گردیده تا قوانین مربوط به حمل و نقل و ترافیک به خصوص قوانین راهنمایی و رانندگی و حمل و نقل درون شهری به همراه آرای دیوان عالی کشور و نظرات حقوقی قوه قضائیه جمع آوری شده تا ضمن شناخت نواقص و مغایرت ها و خلاءهای موجود در این قوانین و نیز جمع آوری آن ها گامی در جمعیت رفع مشکلات ناشی از پراکندگی آن ها و نیز بازنگری جمعیت تقلیل تعداد و شدت تصادفات بردارد.

ANSYS

نویسندگان: حمیدرضا جاهد مطلق - محمدرضا نویان، محمدامین اشراقی
کتاب ANSYS در هفت فصل و بر مبنای نرم افزار ANSYS نسخه ۵.۴ و به بعد تهیه شده است. فصل اول در موضوع های عمومی در به کارگیری نرم افزار ANSYS می پردازد. فصل دوم نحوه مدل سازی هندسی و اجرای محدود

مسائل بحث می کند. فصول بعدی به معرفی محصولات مختلف ANSYS می پردازد که آنالیزهای سازه ای و حرارتی و مدل کوپله و آنالیزهای ویژه و بالاخره برخی از امکانات ویژه نرم افزار می باشد.
مخاطبان اصلی این اثر مهندسان صنایع بویژه شاغل در مراکز تحقیق و توسعه، دانشجویان رشته های عمران و مکانیک در دوره های کارشناسی ارشد و دکتری هستند.

مقدمه ای بر دینامیک سیالات محاسباتی

CFD

نوشته: ورسیتگ و مالالاسکر
برگردان: محمدحسن شجاعی فر، علیرضا نورپدرهشترودی
هدف این کتاب، از بین بردن شکاف موجود در منابع قابل دسترسی برای استفاده کننده های مبتدی CFD است، به طوریکه ضمن CFD با استفاده از نرم افزارهای تجاری در دسترس مهارت لازم را پیدا کنند.
گرچه مباحث کتاب در حد امکان از اصول ابتدائی تشکیل شده است ولی کتاب برای کسانی که با ایده های محاسباتی، بردار المانی و جبر ماتریسی و روش های عددی پایه آشنا هستند بسیار مفید است. استفاده استادان و دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلی در رشته های مکانیک، هوافضا، شیمی و سایر رشته های وابسته، از دینامیک سیالات محاسباتی

اجتناب ناپذیر است، از طرفی بهره برداری از نرم افزارهای موجود آن هم به صورت اجرائی نمی تواند پاسخگوی ذهن کنجکاو دانشجویان ما باشد و از ویژگی های مهم کتاب، انجام کلیه عملیات براساس «حجم محدود» است که امروزه رایج ترین روش در دینامیک سیالات محاسباتی است.

معرفی نشریه جدید کامپوزیت

نشریه کامپوزیت، فصل نامه مؤسسه کامپوزیت ایران است که آخرین گزارشات در زمینه پیشرفت های به دست آمده در کامپوزیت ها در جهان را ارائه می دهد. هدف از انتشار این نشریه آشنا ساختن صاحبان صنایع، مدیران و محققان و طراحان با تکنولوژی کامپوزیت ها و کاربرد آن ها در صنایع مختلف می باشد.
امروزه کامپوزیت ها در زمینه های گوناگونی نظیر صنعت خودرو، صنعت دریائی، صنعت ساختمان، ورزش، صنعت الکترونیک و برق و انرژی، صنعت پزشکی به شدت رو به گسترش است. از اهداف مهم و اصلی نشریه ایجاد بستر فرهنگی مناسب برای استفاده از مواد کامپوزیت و جایگزین آن در صنایع مختلف کشور می باشد. اولین شماره این نشریه در بهار سال ۱۳۸۰ منتشر گردید و در هشتمین جشنواره سراسری مطبوعات که در اردیبهشت ماه گذشته در نمایشگاه بین المللی تهران برپا شد موجودیت خود را به عرصه علم و صنعت اعلام کرد.

اولین سمینار ملی مهندسی ارزش (۳۰ مهر ماه و آبان ماه ۱۳۸۰)

هدف

مهندسی و مدیریت ارزش امروزه در کشورهای پیشرفته صنعتی جهان کاربرد وسیع و دستاوردهای بی نظیری داشته است. به منظور گسترش این فن آوری و ارتقاء سطح دانش فنی مدیران و کارشناسان ارشد سازمانها و نهادهای جمهوری اسلامی ایران و به موازات آن برگزاری کارگاه های آموزشی در سطح استانداردهای بین المللی، اولین سمینار مهندسی ارزش توسط دانشگاه صنعتی امیرکبیر، انجمن علمی مهندسی صنایع ایران و انجمن مهندسی عمران ایران با همکاری و مشارکت سازمانها و نهادهای مختلف برگزار می گردد. امید است بتوانیم در راه نیل به اهداف توسعه پایدار جمهوری اسلامی ایران گام مؤثری برداریم.

محورهای سمینار:

۱. مبانی نظری مهندسی ارزش و لزوم سرمایه گذاری در توسعه دانش فنی مربوطه.
۲. سیستمهای پشتیبان مهندسی ارزش و تکنیکهای پیشرفته کاربردی.
۳. توسعه کاربرد مهندسی ارزش در طرحهای عمرانی.
۴. توسعه کاربرد مهندسی ارزش در طرحهای صنعتی.
۵. فضای فرهنگی مناسب با مهندسی ارزش و شیوه توسعه فضای خلاقیت و نوآوری در طرحهای عمرانی و صنعتی.
۶. ارائه تجربیات مفید و مستند از کاربرد مهندسی ارزش در طرحهای عمرانی و صنعتی.
۷. توسعه پژوهشها و آموزشهای علمی، کاربردی و برنامه های استاندارد شده آموزشی.
۸. اصلاح قوانین و مقررات متناسب با فضای عملیاتی مهندسی ارزش.
۹. ساختار مهندسی ارزش.
۱۰. سایر مقولات وابسته.

برای اولین بار نام سازمان نظام مهندسی ساختمان تیر اول روزنامه هاشد

روزنامه اطلاعات در اقدامی مناسب نامه سرگشاده ریاست سازمان به رئیس جمهور محترم را تیر اول شماره یکشنبه ۷ مرداد ۱۳۸۰ خود قرار داد. ضمن تشکر از این روزنامه که با نگاهی دقیق مسائل مربوط به مهندس و مهندسان را دنبال می کند یادآور می شود که انعکاس هشدارهای سازمان نظام مهندسی ساختمان نه تنها در جهت شفافیت و نهادینه شدن امر طراحی، اجرا و نظارت در ساخت و سازها خواهد شد، بلکه باعث می گردد مصرف کنندگان خدمات مهندسان نیز با معضلات و مسائل مهندسان آشنا شوند تا شاید علل و موانع ساخت و سازهای نامناسب و غیراصولی مشخص گردد و بارفع این علل شاهد بهره مندی متقابل جامعه از خدمات و توانایی های بیش از ۲۳/۰۰۰ مهندس صاحب صلاحیت در استان تهران باشیم. شاید وقت آن رسیده باشد که تمامی مسئولین و مهندسان اجرای کامل قانون نظام مهندسی ساختمان را به عنوان تهاراه حل مشارکت قانونمند متخصصان در اصلاح روشهای سنتی ساخت و ساز، سرلوحه کار خویش قرار دهند.

کیهان - دوشنبه ۸ مرداد
به بهانه نامه سازمان نظام مهندسی به

رئیس جمهور
این قدر تن مردم را نلرزانید

سازمان نظام مهندسی در نامه ای به رئیس جمهوری اعلام کرده که زلزله تهران، فاجعه انسانی می آفریند. در این نامه آمده که کشور ایران بر روی کمربند زلزله (آلپ-هیمالیا) واقع شده و با وجود گسل های متعدد، پتانسیل زلزله در کشور ما فوق العاده بالاست که چنانچه گسلی فعال و زلزله ای رخ دهد، ابعاد خرابی ها و فاجعه انسانی که روی خواهد داد، در تاریخ بشریت کم نظیر است.

بحث احتمال وقوع زلزله در ایران و به خصوص تهران، سالیان سال است که به شکل های مختلف و از زبان مسئولان به تناوب بیان شده و نسبت به وقوع آن هشدار داده و به قولی هر از گاهی تن مردم را به نوعی لرزانده اند. در همین نامه اخیر سازمان نظام مهندسی،

واژه ها، عبارات و جملاتی به کار رفته که همراه خود اضطراب، وحشت، نگرانی و ناامیدی می آورد و معلوم نیست مردمی که با انواع مشکلات و کمبودها و محدودیت ها، درگیر هستند، چرا باید به خاطر درج یک خبر، یک مصاحبه، یک اظهار نظر و حتی یک نامه، روزگار خود را تیره و تاریک ببینند و حتی شب ها هم در خواب منتظر باشند هر آن فاجعه ای رخ دهد که به گفته سازمان نظام مهندسی در تاریخ بشریت کم نظیر است!

قبول داریم که تهران و حتی ایران روی خط زلزله است و مطمئناً مردم هم به این واقعیت تلخ و دلهره آور رسیده اند، اما وقتی کاری از دستشان بر نمی آید، چرا ترس و نگرانی را دائم به زندگی آن ها تزریق می کنیم و موجب پریشانی خانواده ها می شویم.

اگر به واقع خطر وقوع زلزله جدی است که هست، باید از ساخت و سازهای بی رویه و فاقد نظارت کیفی جلوگیری کرد و اجازه نداد که حرص و طمع واسطه ها و دلال ها بر وجدان مهندسان ناظر غلبه کند!

براستی در چنین شرایط تأسف باری، مردم در کجای ماجرا قرار دارند. به جرأت می توان گفت که درصد بالایی از مردم مستأجرند و فاقد خانه شخصی هستند و یا اگر خانه ای دارند، قدیمی و کلنگی است و شامل حال این هشدارها و تذکرات نمی شوند.

اگر منظور این است مردم هنگام ساختن خانه، نکات ایمنی را در مورد نحوه مقابله با زلزله رعایت کنند که با شرایط بد اقتصادی که حاکم است، بعید به نظر می رسد مردم عادی و طبقه متوسط توان چنین کاری را داشته باشند و اگر روی سخن با مرفهان و متمولان است که آن ها هشیارند و خانه ها و قصرهایی می سازند که حتی بمب اتم هم به آن کارساز نباشد، چه رسد به زلزله ۶، ۷ ریشتری! بهتر آنست کمی منصف باشیم. در این اوضاع و احوال، بردن ترس و دلهره به خانه مردمی که هزار و یک مشکل دارند گناه است. اگر واقعاً احساس دلسوزی و همدردی به برخی دست اندرکاران دست داده، در اندیشه تصویب قانون و به جود آوردن شرایطی باشند که اولاً جلوی ساخت و سازهای بی رویه به خصوص در تهران گرفته شود، ثانیاً بر عملکرد مهندسان ناظر کنترل دقیقی صورت گیرد و ثالثاً موضوع مهم نظارت کیفی به صورت یک مصوبه درآید و تمامی واسطه ها، دلال ها و

بساز و بفروش ها را ملزم به تبعیت از آن کند. اگر چنین شود نه نیازی هست که هر روز از زلزله و عواقب آن بگوئیم و نه ناخواسته تخم یأس و ناامیدی را در دل مردم پراکنده ایم.

فریدون موسوی

ایران - ۱۴ مرداد
روایت یک بحران

«باریدن» و «نباریدن» مشکل آفرینند

دکتر فرید اعلم استاد دانشگاه و نایب رییس سازمان نظام مهندسی در این باره می گوید: «در خشکسالی اخیر حدود ۲۰۰ هکتار از باغها، بیش از ۱۰ هزار هکتار از محصول چای و ۲ هزار هکتار از باغهای موز سیستان و بلوچستان و باغهای کوهپایه آسیب جدی دیدند. اراضی دیم ایران ۶/۵ میلیون هکتار است و مراتع و چراگاههای دام حدود ۹۰ میلیون هکتار وسعت دارد که این مراتع تأمین کننده علوفه برای دام و دامپروری هستند که آسیب جدی دیدند بطوری که ۱۰۰ درصد تولیدات کشاورزی دیم کشور تقریباً از بین رفته، استخراج بی رویه از آب های زیرزمینی و سفره های آبدار زیرزمین در شرایط کنونی کشور با بحران روبروست و ذخایر زیرزمینی ما رو به کاهش است، در حال حاضر از ۶۱۲ دشت کشور، ۱۵۰ دشت جزو مناطق ممنوعه و بحرانی است. با قبول این وضعیت، بخش بزرگی از مزارع در محدوده کویر قرار می گیرد و مشخص می شود خشکسالی یک واقعیت طبیعی و اقلیمی در کشور باشد. اگر کشورمان را با کشورهای دیگر جهان مقایسه کنیم شاخص های بحران آب در کشور ما به مراتب نامطلوب تر از متوسط دنیاست. جمعیت کشور ما حدود یک درصد جمعیت جهان است ولی سهم ما از کل منابع آب شیرین در دنیا ۰/۳۶ درصد است. کشورهای دیگر دنیا از ۴۵ درصد منابع آب مطلوب خود استفاده می کنند. در کشور ما ۶۶ درصد آب خود را مصرف می کند و این ذخایر آب شیرین به تدریج رو به کاهش می گذارد. از حدود ۱۳۰ میلیارد مترمکعب آب قابل دسترسی در کشور، حدود ۹۰ میلیارد مترمکعب آن مورد استفاده قرار گرفته و ما از سفره های آب های زیرزمینی بیش از اندازه مصرف کردیم. بیش از ۵۰ درصد ذخایر آب شیرین کشور وابسته به منابع آبهای زیرزمینی است که در حقیقت ما باید این منابع زیرزمینی را برای سالهای خشکسالی نگهداری می کردیم. آمار موجود در استانهای مختلف نشان

می دهد حدود ۲۰ استان کشور از حداکثر ظرفیت سفره های آب زیرزمینی خود استفاده کرده اند. در خشکسالی ۲ سال اخیر حدود ۱۲ میلیارد مترمکعب آب اضافی از منابع زیرزمینی برداشت شده. هر چه این برداشت بیشتر شود افت آبهای زیرزمینی بیشتر خواهد شد و باعث می شود آبهای شور و آلوده به مخازن زیرزمینی رخنه پیدا کند. به علت خشکسالی های پی در پی و عدم توازن بین منابع تولید و مصرف آب در بسیاری از نقاط کشور به بحران رسیده ایم. امروزه ظرفیت سالانه آب برای هر نفر از ۴۰ سال گذشته، کاهش پیدا کرده و به کمتر از یک سوم کاهش داشته و روزبه روز هم این کاهش ادامه پیدا می کند. مادر سال ۴۰ می توانستیم سرانه حدود ۶۵۰۰ مترمکعب آب مصرف کنیم که در سال ۸۰ به ۲۱۰۰ مترمکعب رسیده. در سال ۱۴۰۰ این وضع بدتر خواهد شد و هر فردی بطور سرانه نمی تواند بیش از ۱۲۰۰ مترمکعب آب مصرف کند. بحران آب را در شماره های آینده پی خواهیم گرفت.

همشهری - یکشنبه ۳ تیر ۱۳۸۰ شهرداری تهران: ضوابط شهرسازی در تهران تا ۲ سال دیگر تغییر نمی کند

مهندس الویری شهردار تهران گفت: مسأله تغییر مکرر ضوابط شهرسازی تمام شده و براساس مصوبه ۳۲۹ تا زمان تصویب طرح تفصیلی تهران که طی ۲ سال آینده صورت خواهد گرفت، ضوابط شهرسازی روشن بوده و مشمول تغییر و تحویل نخواهد شد. همچنین محدودیت منابع یکی از مشکلاتی است که شهرداری تهران از آن رنج می برد که درصدد متحول کردن ساختار درآمدی خود و سالم سازی، تنوع بخشیدن و افزایش منابع درآمدی است.

اطلاعات - دوشنبه ۴ تیر ۱۳۸۰ بی احتیاطی در بستن شیر آب در تهران آمار تخریب رادر اماکن بالا برد

بازگذاشتن شیر آب از سوی شهروندان تهرانی موجب تخریب چند ساختمان شد. عمده این حوادث به دلیل قطع آب در مناطق مختلف و بی احتیاطی از سوی مردم بوده است. تعداد حوادث ناشی از بازماندن شیر آب در سال گذشته ۱۱۲ مورد اعلام شده است. براساس این آمار در هر ۳ شبانه روز یک مورد حادثه باز ماندن شیر آب در تهران رخ می دهد. این در حالی است که در ۲۴ ساعت گذشته ۶ مورد از

این حوادث در تهران روی داد و خساراتی به شهروندان وارد کرد. کارشناسان آتش نشانی متذکر شدند که حتماً قبل از ترک اماکن به مدت زمان طولانی شیر فلکه اصلی را ببندید.

همشهری - سه شنبه ۱۲ تیر ۱۳۸۰ ۳ کارگر در زیر خاک مدفون شدند

گودبرداری غیر اصولی ساختمانی در تهران باعث مدفون شدن سه کارگر در زیر خروارها خاک شد. حادثه زمانی رخ داد که سه کارگر مشغول خاکبرداری از یکی از دیوارهای خاکی جانبی محل بودند که ناگهان بخشی از دیواره به همراه کف حیاط خانه مجاور بر روی کارگران ریزش کرد. علت حادثه عدم رعایت اصول ایمنی و موازین فنی در هنگام عملیات گودبرداری و زمان طولانی ساخت و سازها در این محل ها عنوان شده است.

همشهری - ۳۰ تیر ۱۳۸۰ پله ها از آسانسورها سبقت می گیرند

بیشترین آمار اعزام اکیپ های سازمان آتش نشانی مربوط به بروز حوادث ناشی از نقص فنی در آسانسورهای تهران است. علت بیشتر این حوادث، نقص فنی ناشی از بی دقتی در نصب و راه اندازی آسانسور و استفاده از وسایل و قطعات نامناسب در آن است. کارشناسان سازمان آتش نشانی بارها از وزارت مسکن و شهرسازی و حتی شهرداری خواسته اند تا نظارت خود را بر کار افراد و شرکت های نصاب آسانسور بیشتر کنند تا وقوع چنین حوادثی این چنینی کمتر شود.

اطلاعات - پنجشنبه ۴ مرداد ۱۳۸۰ صدور پایان کار در تهران ۶۱ درصد رشد پیدا کرد

سرویس اجتماعی تعداد پروانه های ساختمانی صادر شده در سه ماهه اول سال ۸۰ از سوی شهرداری های مناطق بیست و یک گانه شهرداری تهران ۶۰۷ فقره اعلام شد. به گزارش روابط عمومی حوزه معاونت شهرسازی و معماری شهرداری تهران، در سه ماهه فروردین - اردیبهشت و خرداد سال جاری، تعداد ۶۰۷ فقره پروانه ساختمانی مشتمل بر صدور مجوز ساخت با مترژ قریب به ۹،۰۷۰،۰۰۰ مترمربع بنا از سوی شهرداری تهران صادر گردیده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل

از نظر مترژ نزدیک به ۱۷٪ کاهش داشته است. متوسط سطح کل زیربنای ساختمان های فوق ۱۴۹۴ مترمربع می باشد که در مقایسه با سال ۱۳۷۹، معادل ۳۰٪ افزایش داشته است.

بر همین اساس، در مدت یاد شده به طور متوسط در هر روز نیز نزدیک به بیست برگه پایان کار ساختمانی صادر شده که مجموعاً منجر به اخذ پایان کار به مترژ ۷۱۴،۰۰۰ مترمربع بنا شده است. این آمار نسبت به مدت مشابه سال قبل به لحاظ تعداد پایان کار صادره ۵۲٪ و به لحاظ مترژ ۶۱٪ افزایش نشان می دهد.

به لحاظ تقسیم بندی مناطق نیز منطقه ۴ تهران با صدور ۲۰۷ فقره پایان کار با مترژ ۱۷۲،۰۰۰ مترمربع سرآمد دیگر مناطق از این حیث و منطقه یک با صدور ۱۲۱ فقره پروانه ساخت با مترژ ۲۹۷،۰۰۰ مترمربع در رأس دیگر مناطق جای گرفته اند.

اطلاعات - دوشنبه ۱۸ تیر ۱۳۸۰ تأخیر در تهیه طرح های تفصیلی تهران خسارات جبران ناپذیری خواهد داشت

از دست دادن ۱۰ سال زمان (از ابلاغ طرح جامع به شهرداری تهران تاکنون) برای تهیه طرح تفصیلی تهران کافی است و باید تهیه طرح های تفصیلی برای مناطق مختلف براساس یک برنامه زمان بندی دقیق و مرتب با تشکیلات متناسب با آن آغاز شود.

دکتر پیروز حناچی معاون شهرسازی و معماری وزارت مسکن و شهرسازی در پاسخ به سخنان معاون شهرسازی شهرداری تهران گفت: طرح تفصیلی تهران از شمول قوانین حاکم بر نحوه تهیه، بررسی و تصویب این طرح ها مستثنی است و رأساً توسط شهرداری تهران تهیه، بررسی تصویب و اجرا می شود. از زمان تصویب و ابلاغ آخرین طرح جامع شهر تهران (۱۳۷۱) تاکنون شهرداری تهران درصدد تهیه طرح تفصیلی براساس طرح مذکور است و ظاهراً قراردادهای زیادی در این زمینه منعقد شده که نتیجه عملی آن ها طرح های تفصیلی مناطق ۲۱ و ۲۲ است که آن ها نیز ناتمام باقی مانده است.

دکتر حناچی افزود: ضوابط موقت ساختمان سازی که هم اکنون ملاک عمل است و تنها برای قانونمند کردن روال غلط ساخت و ساز و حل مشکلاتی است که به موجب توافقات انجام شده قبلی با مالکین برای شهرداری به وجود آمده است، مورد تأیید هیچ کارشناسی نیست و تا زمان تهیه و تصویب طرح های تفصیلی اعتبار خواهد داشت که جا دارد این

زمان را برای کاهش خسارات به شهر تهران کوتاه کرد.

اطلاعات - سه شنبه ۱۹ تیر ۱۳۸۰ روند کنونی ساخت و ساز شهری، توسعه عمومی کشور را دچار مشکل می کند.

براساس گزارش وزارت مسکن و شهرسازی جمعیت ایران تا سال ۱۴۰۰ حداقل به حدود ۹۲ میلیون نفر خواهد رسید که با توجه به جمعیت ۶۰ میلیونی سال ۷۵ معنی و مفهوم آن افزوده شدن ۷۳ میلیون نفر و در مجموع حدود ۳۲ میلیون نفر بر جمعیت مزبور تا افق زمانی یاد شده است.

واقعیت آن است که توسعه و رشد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و توسعه ناموزون و پایدار کالبدی و همچنین توسعه و عمران شهری و توسعه و عمران روستایی، هر دو وجه دوگانه سکه واحد بوده و تصمیم گیری و عمل پیرامون یک وجه بدون به وجه دوم قطعاً با شکست و حداقل افت شدید بازده سرمایه گذاری خواهد شد.

سیاست روز - دوشنبه ۱۱ تیر ۱۳۸۰ زلزله تهران فاجعه ملی - تهران خانه تکانی خواهد کرد

حدود ۲ سال پیش به دنبال شایعه وقوع زلزله در تهران شنیده شد که ستاد حوادث غیر مترقبه به ناچار برای رویارویی با این فاجعه، تنها به تهیه و نگهداری صدها و هزارها متر پارچه سفید برای کفن کردن کشته شدگان احتمالی بسنده کرده است.

از سوی دیگر گفته می شود قرار گرفتن ایران بر روی کمربند زلزله احتمال وقوع آن را در کشور دوچندان کرده است.

اگرچه بزرگترین زلزله که بیست و سوم فوریه سال ۱۹۵۸ میلادی در تهران رخ داد حدود ۷/۷ ریشتر قدرت داشته است. می گویند در صورت تکرار این واقعه، تهران توان مقاومت نخواهد داشت. اما به راستی باید در انتظار زلزله منفعلانه بنشینیم و شاهد بروز فاجعه باشیم. در این زمینه با مهندس بهاءالدین ادب رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران و نماینده مجلس شورای اسلامی گفت و گویی انجام گرفته که در بخشی از آن آمده است:

متأسفانه ضریب ایمنی ساختمان در کل کشور و تهران در برابر زلزله با شدت بالا، پایین است و در زلزله های با قدرت ۶ ریشتر و بالاتر شاهد فاجعه ملی خواهیم بود و از نظر

امدادرسانی در زمان بروز زلزله با مشکلات فراوانی مواجه هستیم.

یک گروه کارشناسان ژاپنی به همراه کارشناسان شهرداری تهران با مطالعاتی که بر روی گسل های تهران انجام دادند به نتایجی رسیدند از جمله تلفات و خسارات اقتصادی که یک نسخه از آن نیز در اختیار اینجانب است. در یک کلام اگر فاجعه ای رخ بدهد در هر منطقه که گسل فعال شود حدود نیم میلیون نفر تلفات خواهیم داشت. که باید بودجه چندین سال کشور نیز برای سامان دهی به خسارات اختصاص یابد.

باید برای تصحیح شیوه نظارت و اجرای قدیمی که رایج است بر طبق قانون، اختیار این امر به سازمان نظام مهندسی و مهندسان عضو آن واگذار شود.

شهرداری هم باید در قالب وظایف خود عمل کند و نظارت کیفی و تشخیص ظرفیت کاری و تأیید صلاحیت مهندسان سازمان های متولی ساخت و ساز برعهده سازمان نظام مهندسی ساختمان باشد. وزارت مسکن و شهرسازی هم به حکم قانون باید مجریان طرح ساخت و ساز را تعیین صلاحیت نماید.

متأسفانه صلاحیت سازنده های ساختمان های بلند مرتبه در تهران را هیچ نهاد و سازمانی تأیید نکرده است.

باید با همدلی قوانین را اجرا کرد که متأسفانه هم اکنون قوانین ناقص موجود نیز اجرا نمی شود.

قبل از تشکیل سازمان نظام مهندسی ساختمان، شهرداری و وزارت مسکن و شهرسازی متولی این امور بوده اند که حالا هم حاضر نیستند اقتدار خود را از دست بدهند.

متأسفانه تکنولوژی ساخت و ساز در ایران با تکنولوژی نوین دنیا فاصله دارد که با جلب سرمایه گذاری و تشویق برای جلب و جذب تکنولوژی نوین باید علاج واقعه را انجام داد. باید با تشخیص نقاط پر خطر و در نظر گرفتن اولویت، ساختمان ها را در برابر زلزله مقاوم کرد.

رئیس هیأت مدیره جامعه مهندسان شهرساز در گفتگو با نوروژ:

تغییر در نظام شهرسازی از ضروریات کابینه دوم اصلاحات است

دکتر حمید ماجدی، رئیس هیأت مدیره جامعه مهندسان شهرساز و عضو هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران، با اعلام این مطلب به خبرنگار ما گفت: تهیه

طرح های جامع تفصیلی و عالی شهری در دهه ۱۳۴۰، در ایران آغاز شده است. اما این گونه طرح ها که برای نخستین بار بعد از جنگ جهانی دوم انجام شده بود، در کشورهای مبدع آن با توجه به پیشرفت هایی که در علم شهرسازی صورت گرفته، سال هاست که منسوخ شده است.

وی همچنین با اشاره به اینکه اتخاذ یک تصمیم کلی در مورد آمایش ملی و منطقه ای یکی از چالش های وزارت مسکن و شهرسازی و سایر سازمان های دولتی است که باید در دومین کابینه اصلاحات مورد توجه قرار بگیرد، گفت: وزارت مسکن و شهرسازی وظایفی چون برنامه ریزی در زمینه مسائل توسعه و شهرسازی، تدوین قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان را برعهده دارد که با تصویب شورای عالی اداری مقرر شد سازمان مدیریت و برنامه ریزی، برنامه ریزی توسعه اقتصاد، اجتماعی و قضایی را تحت عنوان آمایش سرزمین عهده دار شود.

وی همچنین با اشاره به اینکه برنامه ریزی در مقیاس ملی و منطقه ای از نظر فیزیکی و کالبدی برعهده وزارت مسکن و شهرسازی است، گفت که این مسؤلیت تحت عنوان طرح کالبدی ملی یا طرح های کالبدی منطقه ای، انجام می شود.

ماجدی از تهیه طرح های ساختاری و راهبردی با استراتژیک به عنوان نظام جدید شهرسازی یاد کرد و با اشاره به طرح جامع شهرستان، به عنوان یک اقدام اصلاح گرانه در جهت بهبود کیفیت شهرسازی، گفت: در وزارت مسکن و شهرسازی، برای دگرگون سازی نظام تهیه طرح های جامع و تفصیلی، کمیته ای تشکیل و در آن سعی شد که طرح های جامع سنتی، به طرح های ساختاری راهبردی سوق داده شده و طرح های تفصیلی هم با دیدگاه کاملاً اجرایی، تهیه شوند که متأسفانه با تغییر مدیریت دفتر طرح ریزی شهری و ناحیه ای، وزارت مسکن و شهرسازی این اقدام، عقیم ماند و جامعه مهندسان شهرساز موضوع را از طریق سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور پی گیری کرد که هم اکنون از آن مسیر در حال تدوین شرح خدمات است.

وی از رسیدگی به امور زمین شهری و مسکن به عنوان یکی دیگر از چالش های موجود برای کابینه دوم اصلاحات یاد کرد و با تأکید بر لزوم اقدامات اساسی در زمینه تسهیلات بانکی و تأمین اعتبارات لازم برای مسکن و همچنین جلب و جذب همکاری قشر عظیم مهندسان به وسیله سازمان های نظام مهندسی افزود: در حال

حاضر در استان تهران بالغ بر ۲۲ هزار مهندس در هفت رشته مهندسی حضور دارند و در سراسر کشور بیش از ۴۰ هزار مهندس در بخش ساختمان فعالیت می‌کنند.

وی با اظهار تأسف از عدم به‌کارگیری این نیروی فعال گفت: وزارت مسکن و شهرسازی که مسؤلیت اجرای ساختمان‌های دولتی و نظارت بر ساخت و سازهای شهری و امور مسکن را برعهده دارد به درستی از این امکانات استفاده نکرده است. وی افزود، متأسفانه با وابستگی که در قانون و آیین‌نامه اجرایی آن بین سازمان نظام مهندس و وزارت مسکن و شهرسازی ایجاد شده است، حتی در مواردی مانع فعالیت‌های مهندسی از طرف سازمان‌های نظام مهندسی بوده است. ماجدی با تأکید بر اینکه نیروی مهندسی در کشور به اندازه کافی و با تجربه و تخصص لازم وجود دارد، گفت: متأسفانه استفاده از این نیرو به نحو مطلوب صورت نمی‌گیرد در حالی که ما حتی زمینه‌های صدور خدمات مهندسی را به کشورهای همسایه و به ویژه به آسیای میانه داریم.

پیشنهاد شده، رسیدگی به سیمای شهرها و هماهنگ کردن ساختمان‌های شهری از طریق سپردن کار به مهندسان شهرساز بوده است و نظام مهندسی پیشنهاد کرده بود که برای جلوگیری از ناهماهنگی ساختمان‌ها از نظر تراکم، ارتفاع، طبقات و نوع مصالح، قبل از صدور نقشه توسط شهرداری‌ها، نظر بدهند به گونه‌ای که ساختمان برای همسایگان از نظر دید و نور و... ایجاد اشکال نکند که این دستورالعمل تحت عنوان شرح خدمات مهندسان شهرساز برای انطباق ساختمان‌های شهری، هنوز به مورد اجرا گذاشته نشده است.

اطلاعات- پنجشنبه ۱۱ مرداد ۱۳۸۰

عضو هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران:

آیین‌نامه‌های قانون نظام مهندسی پس از ۶ سال، هنوز تصویب نشده است

تهران- خبرگزاری جمهوری اسلامی: عضو هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران گفت: نزدیک به ۶ سال از عمر قانون تشکیل این سازمان می‌گذرد، اما تاکنون آیین‌نامه‌های مربوط به آن تدوین نشده و وزارت مسکن و شهرسازی در قبال آن ساکت است.

مهندس منوچهر شیبانی اصل گفت: براساس قانون نظام مهندسی ساختمان (مصوب

سال ۱۳۷۴)، آیین‌نامه‌های این قانون باید طی ۶ ماه به تصویب می‌رسید که تاکنون این امر اجرا نشده است.

وی با نامطلوب خواندن عملکرد وزارت مسکن و شهرسازی در قبال سازمان نظام مهندسی ساختمان طی چهار سال گذشته، افزود: دلیل این امر کندی کار و پیشرفت نداشتن این سازمان در قبال مراجع مختلف به ویژه شهرداری‌ها، بوده است.

شیبانی به استناد ماده ۳۸ قانون شکل‌گیری این سازمان، گفت: فقدان حمایت و هدایت توسط وزارت مسکن و شهرسازی پیامد نارضایتی اعضای سازمان (مهندسان رشته‌های مختلف) را در برداشته و این مسأله در کیفیت ساخت و ساز و خدمات مهندسی کشور تأثیر منفی داشته است.

وی گفت: دستورالعمل‌های مربوطه، با پیشنهاد سازمان نظام مهندسی ساختمان و تصویب وزارت مسکن و شهرسازی شکل اجرایی به خود می‌گیرد، اما تغییرات عمده‌ای که وزارت مسکن و شهرسازی روی پیشنهادها اعمال کرده، به کلی با نظرات این سازمان متفاوت است.

شیبانی یادآور شد: در حال حاضر یکی از اصول حاکم بر دولت، واگذاری کار مردم به خود آنان است، اما در قانون نظام مهندسی ساختمان در برخی از مواد انجام یکسری از تصویب‌نامه‌ها به وزارت مسکن و شهرسازی محول شده که این امر موجب تضعیف نظام مهندسی ساختمان و تحمیل تشریفات اداری زاید است.

همشهری، چهارشنبه ۸۰/۴/۶

۵ به منظور ترمیم بافت شهری و تسهیل در امر استفاده بهینه از امکانات موجود برای

جانبازان و ناتوانان جسمی- حرکتی، ستاد مناسب‌سازی محیط شهری شرق تهران در شهرداری منطقه ۸ تهران راه‌اندازی شد. این ستاد با مشارکت شهرداری‌های مناطق ۱۳، ۱۴ و ۱۵ تشکیل شده است.

اطلاعات، سه‌شنبه ۸۰/۴/۱۲

۵ کمیسیون استاندارد لغات و اصطلاحات عمومی ساختمان در مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران با عضویت صاحب‌نظران و متخصصان از بخش‌های دولتی و خصوصی و کادر هیأت علمی مراکز آموزش عالی از اردیبهشت ماه سالجاری فعالیت خود را در بازنگری استاندارد ۱۷۰۲ مؤسسه مذکور با همین عنوان آغاز نموده است.

انتخاب- دوشنبه ۸۰/۷/۲۰

۵ نظام فنی مهندسی روستایی در سال ۸۰ در ۱۵ استان با توجه به توانایی تأمین اعتبار استان‌ها به اجرا درمی‌آید.

همشهری- چهارشنبه ۸۰/۴/۶

۵ مقدمات خواهرخواندگی شهرهای «نیشابور» و «کلوز» رومانی با توجه به تشابهات این دو شهر از سوی سفارت جمهوری اسلامی ایران در بخارست فراهم شده است. یکی از مزایای این خواهرخواندگی قایل شدن تسهیلات ویژه برای شهروندان دو شهر است که براساس آن، مسئولان شهرهای یاد شده در صورت مسافرت هر یک از ساکنان آن‌ها تخفیف‌های ویژه‌ای برای اسکان مسافران قائل خواهند شد.

کارگاه ملی مدیریت پایدار شهرها

کارگاه تخصصی-آموزشی با عنوان «کارگاه ملی مدیریت پایدار شهرها» برای ۲۰ نفر از شهروندان و ۲۰ نفر از اعضای شورای اسلامی شهرهای کشور به مدت ۳ روز در شهریورماه سال جاری در تهران برگزار می‌گردد. در کارگاه آموزشی مذکور چند تن از مدرسان و متخصصان سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد UNESCO و اعضاء هیأت علمی دانشگاه‌های کشور حضور خواهند داشت. دستور کار کارگاه حول سه محور ارتباط سازمانی شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهرها، بررسی جایگاه و نقش شوراها و شهرداری‌ها در مدیریت پایدار شهرها و چالش‌های مدیریت شهرها و ساز و کارهای مشارکت فعال می‌باشد. دستاورد کارگاه آموزشی فوق‌عمدتاً در بردارنده راهکارهای علمی و دستیابی مؤثر به روش‌های بهینه و مؤثر همکاری بین سازمانی و تعریف دقیق رابطه بین شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی در مدیریت شهرها خواهد بود.

مرکز مطالعات برنامه‌ریزی وزارت کشور

پاسخ دفتر ریاست جمهوری

جناب آقای مهندس عبدالعلی زاده
وزیر محترم مسکن و شهرسازی

با سلام

به پیوست تصویر دورنگار شماره ۸۰/۲۹۰۵ مورخ ۸۰/۵/۶ نماینده محترم مردم سنندج دیواندره کامیاران در مجلس شورای اسلامی درخصوص پی آمدهای ناشی از صدور بی رویه پروانه احداث ساختمان در تهران و درخواست واگذاری امور ساخت و ساز شهری به نهاد مدنی سازمان نظام مهندسی ساختمان، برای آگاهی و دستور اقدام مقتضی ارسال می گردد.

سید محمد ابطحی

رونوشت:

- جناب آقای عطریانفر
- رییس محترم شورای اسلامی شهر تهران همراه با تصویر
- جناب آقای مهندس الویری
- شهردار محترم تهران همراه با تصویر
- جناب آقای مهندس ادب
- نماینده محترم مردم سنندج و دیواندره کامیاران در مجلس شورای اسلامی

بخشی حذف شده

جناب آقای مهندس ادب ریاست محترم هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران با سلام و احترام ضمن اظهار خوشوقتی از انتشار مجدد «پیام نظام مهندسی» پس از یک فترت طولانی، اجازه می خواهم چند نکته زیر را به استحضار برسانم:

۱. با عنایت به واکنش اعتراض آمیز تعداد قابل ملاحظه‌ای از اعضای هیأت مدیره به نامه بازرسان، چاپ نامه مزبور در پیام نظام بدون درج نظرهای دیگران سؤال برانگیز است. تقاضا دارم برای رفع شبهه، دستور فرمایید نامه اینجانب در مورد نامه فوق، در شماره آینده پیام نظام مهندسی درج گردد. کپی نامه برای سهولت دسترسی، پیوست می شود.

۲. حتماً به خاطر دارید که در اولین جلسه هیأت مدیره در سال جدید، بنده به عنوان پیش از دستور، شرح اعتراض تلفنی یکی از اعضای سازمان را به «دستکاری» در شعر استاد مشیر و دور بودن آن از «شان انسانهای فرهیخته و با فرهنگ» به استحضار اعضای هیأت مدیره رساندم و یادآوری کردم که بدون طرح در هیأت مدیره، نمی بایستی امضای «هیأت مدیره» در زیر آن گذاشته شود.

متعاقب آن، نامه اعتراض آمیز سرکار خانم مهندس بهار مشیری، دختر استاد در مورد این عمل غیرمتعارف واصل گردید و بالاخره نامه‌ای از طرف یکی دیگر از اعضای سازمان، مهندس داودی، رسید که در این مورد توضیح خواسته بودند.

با عنایت به مراتب فوق انتظار می رفت که در پیام نظام، به نحوی محترمانه از این حرکت ناپسند عذرخواهی شود. متأسفانه، بدون اشاره به نامه سرکار خانم مهندس مشیری، پاسخهایی توجیه گرانه، با نام «ر-آشنا» به آن داده شد که مصداق بارز «عذر بدتر از گناه» است و توجیهاات آقای «آشنا» را پس از انتخابات شورای شهر در مورد «فرهنگی» بودن پارچه نوشته ها و پلاکاردها تداعی می کند.

شایسته است که در شماره آینده به نحوی مناسب از خانواده استاد مشیر و جامعه فرهنگی عذرخواهی شود.

۳. جنابعالی به طور کامل در جریان اولین جلسه مجمع عمومی سازمان بودید و حتماً به خاطر دارید که در اولین جلسه هیأت مدیره پس از جلسه مزبور، بنده به عنوان پیش از دستور گزارشی کوتاه ارائه دادم و بعد از جلسه با کسب نظر موافق شما به عنوان مدیر مسئول پیام نظام مهندسی، قرار شد گزارش مزبور در «ستون آزاد» پیام نظام مهندسی درج شود. متأسفانه در موقع درج گزارش مزبور، صرفنظر از اینکه نام نشریه را ناقص نوشته و جمله‌ای را از جایی حذف کرده‌اند که رشته مطلب گسسته شده، بخش پایانی گزارش را نیز حذف کرده‌اند. این بخش به شرح زیر بود:

«پس از صحبت من، مهندس غرضی صحبت‌هایی کردن و از خودشان و کارهایی که در مدیریت نظام مهندسی انجام داده‌اند تعریف کردند و از پشت تریبون پایین آمده و جلسه را ترک کردند. برجسته‌ترین نکته. و پایان بخش سخنان ایشان این بود که انتقاد به نظام مهندسی

را به مخالفت با نظام تعبیر فرمودند. فاعتبروا یا اولوالابصار»

با توجه به اینکه نامه در «صفحه آزاد» پیام نظام مهندسی چاپ شده، به نظر بنده دلیلی برای حذف بخش پایانی آن وجود نداشته، لذا تقاضا دارم که دستور فرمایید این بخش با توضیح لازم، هر طور که صلاح می دانید، در شماره آینده پیام درج گردد.

با آرزوی توفیق

مهدی قالیبافیان

۸۰/۴/۲

پیشنهادات و توقعات

خواستن از ما

اجابت از شما

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران در انتظار وصول پاسخ و اجابت درخواست هائی از مسئولان همچنان در انتظار است که در شماره بعدی خبر آن را برای خوانندگان پیام درج نماید. ۰ در آذرماه ۷۹ از وزیر مسکن و شهرسازی خواسته شده است در اجرای مدلول ماده ۷۰ آئین نامه اجرائی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، در پایان نتایج قطعی انتخابات هیأت مدیره، کلیه اوراق و دفاتر و مدارک مربوطه را به دبیرخانه سازمان تحویل دهد!

۰ در اعتراض به شیوه برگزاری آزمون و محتوای سؤالات و کیفیت تصحیح سازمان آمادگی همکاری و تشریح مساعی در این زمینه را اعلام داشته است تا با طراحی شیوه مطلوب تری از تعداد معترضین کاسته شود.

۰ از انتشار آگهی آزمون کارشناسی موضوع ماده ۲۷ نظام مهندسی ساختمان از طرف شورای مرکزی ضمن استقبال از موضوع هیچگونه هماهنگی با سازمان به عمل نیامده است که قطعاً در بروز اخلال در کار نظام مهندسی ساختمان استان و متقاضیان شرکت در آزمون کارشناسی خواهد شد.

۰ در اردیبهشت ماه ۸۰ از وزارت مسکن و شهرسازی تقاضا شده است که با واگذاری یک قطعه زمین در شهرستان کرج مقدمات احداث دفتر نمایندگی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران در آن شهرستان فراهم گردد.

۰ به سازمان میراث فرهنگی پیشنهاد شده است تا بنای باارزش و قابل مرمت واقع در باغ

(هروی - میدان هروی) در اختیار سازمان قرار گیرد تا ضمن احیا و مرمت اثر یادشده محل استقرار سازمان مرکزی نظام مهندسی ساختمان استان تهران گردد تا اعضای سازمان از آن به عنوان یک الگوی فرهنگی و هنری و آشنائی با آثار گذشتگان بهره برداری شود.

۵ در تعقیب همایش باشکوه مورخ ۸۰/۴/۴ در سالن اجتماعات وزارت کشور که با همکاری معاونت شهرسازی شهرداری تهران و سازمان برپا شد پیشنهاد شده است کمیته مشترکی در آن جلسه فعال گردد تا به اهداف سه گانه زیر دست یابیم:

۱. سامان دادن به ساخت و ساز شهری در تهران

۲. ارتقای کیفیت ساخت و ساز و صیانت از حقوق سرمایه گذار و مصرف کننده

۳. صیانت از هویت و شأن و حقوق مهندسان و مهندسی کشور

۵ در خردادماه ۸۰ از اداره تشکلات و روش های بانک سپه درخواست شده است تا در راستای فراهم کردن تسهیلات ویژه رفاهی و نوعی پوشش تأمین آتیه برای ایام بازنشستگی و ازکارافتادگی مهندسان فراهم گردد که بیش از ۲۳۰۰۰ نفر از مهندسان هفت رشته ساخت و ساز راحت پوشش قرار می دهد.

نامه ای به شهردار

جناب آقای الویری شهردار محترم تهران
اعضای هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی
استان تهران

با احترام، به استحضار می رساند پس از گذشت شش سال از تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و پشت سر گذاشتن سه دوره انتخابات هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران این سازمان سعی بر آن داشته تا براساس قانون به وظایف خود که از جمله «تأمین موجبات رشد و اعتلای مهندسی» بالا بردن کیفیت خدمات مهندسی و نظارت بر حسن اجرای آن، «ارتقاء دانش فنی صاحبان حرفه ها» و «پیشبرد امر توسعه پایدار» می باشد تا آنجا که در توان دارد عمل نماید.

متأسفانه در این مدت به لحاظ عدم شفافیت قوانین حاکم بر وظایف شهرداری و سازمان نظام مهندسی و بعضاً مغایرتهای قانونی بین این دو نهاد، عدم پذیرش حدود اختیارات و وظایف هر یک توسط دیگری، ابزار و شیوه های ناکارا و ساختارهای سازمانی متحجر موجود که همگی

در گذشته های دور شکل گرفته اند و هیچگونه سنخیتی با تحولات اجتماعی- اقتصادی جامعه امروز نداشته و در راستای تحولات اجتماعی و رشد فزاینده جمعیت و توسعه کلانشهر تهران نیستند، سازمان نظام مهندسی جز تشکیل زیرمجموعه های خود - که به علت بلا تکلیفی آب در هاون می کوبند- و صدور کارتهای عضویت کار مفیدی در جهت نیل به اهداف خود بر نداشته و کلیه کوششها و تلاشهای چند ساله اخیر در جهت فراهم کردن زمینه های همکاری با شهرداری تهران در چهارچوب قوانین موجود به جایی نرسیده است.

از طرفی شهرداری تهران که در برابر رشد لجام گسیخته جمعیت و تقاضای روزافزون احداث بنا قرار دارد با تمامی سعی که در تطبیق خود با شرایط موجود و جوابگویی به نیازهای کلان شهری چون تهران داشته، علیرغم تشکیل دفتر امور ناظران و ستاد هدایت و کنترل ساخت و ساز شهری که بی مشکل قانونی هم نیستند- نتوانسته موفقیتی کسب نماید و حتی تفاهم نامه امضا شده باریاست سازمان نظام مهندسی استان تهران که می توانست نخستین قدم در جهت همکاری بین این دو سازمان باشد مسکوت مانده و به مرحله اجرا و عمل در نیامده است.

نتیجه آنکه امید مهندسان دست اندرکار صنعت ساختمان سازی و یک یک اعضای سازمان نظام مهندسی برای نظم بخشیدن و ارائه هرچه بهتر خدمات حرفه ای خود در چهارچوب قوانین موجود به یأس مبدل گشته است. اما فراخوان عمومی مندرج در روزنامه ها و دعوت از کلیه مهندسان به منظور نظرخواهی در روز چهارم تیرماه در راستای ارتقاء کیفی ساخت و ساز در شهر تهران و ساماندهی نحوه خدمات نظارت، طراحی و اجرای ساختمانها به اعضای معاونت شهرسازی و معماری شهرداری تهران و سازمان نظام مهندسی ساختمان تهران بارقه امیدی در دل مهندسان روشن کرد و اکثر مهندسان علاقه مند به امید اظهار نظر و مشارکت در حل مشکلات و رفع موانع بین شهرداری تهران و سازمان نظام مهندسی و پیدا کردن راهکارهای عملی در شیوه و روند ساخت و ساز شهری از تقاضا تا بهره برداری، در روز موعود در سالن اجتماعات وزارت کشور گرد هم آمدند.

علاقه و حساسیت نشان داده شده در جلسه توسط مهندسان حاضر و اعتراض آنها به راهکارهای موجود مبین عدم رضایت مهندسان از عملکرد شهرداری و سازمان نظام مهندسی است و جلسه ای که می توانست فرصتی طلایی

در شناخت مشکلات و دستیابی به راه حل آنها باشد متأسفانه به دلایل متعدد که بر کلیه حاضران در جلسه روشن است و عدم اعتقاد مدیران و مسئولان دست اندرکار ساخت و ساز شهری به مشارکت عمومی و جمعی نتوانست آنطور که انتظار می رفت موفق باشد و مهندسان نتوانستند آنطور که انتظار داشتند با بیان نظرات خود ارائه خدماتی را که قانون برای آنها مشخص کرده است ساماندهی نمایند. طرح مشکلات فراروی ساخت و ساز شهری و کیفیت نازل و دور از شأن آن برای کلان شهر تهران مطلب تازه ای نیست و تکرار آن ملال انگیز است، تنها ریشه یابی این مشکلات می تواند ما را به سر منزل مقصود برساند.

گروه معماری جامعه مهندسان مشاور ایران ضمن قدردانی از عنایتی که جناب شهردار در نطق خود به این جامعه ابراز کردند بر این باور است که حل مشکلات موجود و رفع موانع در راه ساخت و ساز شهری قبل از هر چیز ریشه در عدم شفافیت قانون در شرح وظایف شهرداری و سازمان نظام مهندسی و فقدان نیروی روشن و مشخص بین حدود و وظایف این دو سازمان دارد. این قوانین و راهکارها که هیچ نوع تناسبی با تحولات اجتماعی- اقتصادی دو دهه اخیر نداشته و در تطابق با رشد شتابنده توسعه کلان شهر تهران و پویایی آن نیست، همراه با سایر کاستی ها و نارسایی ها با کمال تأسف سبب به وجود آمدن شبکه های ناسالم دلالی و واسطه گری در امر ارائه خدمات مهندسی گردیده است.

تا ساز و کار و مکانیزم و شیوه ها عملی و اجرایی ارائه خدمات مهندسی و نظارت بر آنها و حدود اختیارات و مسئولیت های سازمان ذیربط و گردش کار و روابط فی مابین دست اندرکار ساخت و ساز شهری و نحوه اعمال مدیریت شهرداری و نظارت سازمان نظام مهندسی مورد بازنگری و تحول بنیادی قرار نگیرد و ابزارهای کارآمد و لازم حقوقی را پیدا نکند نمی توان امیدی به حل مشکل و رفع موانع داشت.

در خاتمه گروه معماری جامعه مهندسان مشاور ایران که اعضای آن خود عضو سازمان نظام مهندسی هستند آمادگی آن را دارند تا در عرصه های مختلف مسایل فوق به خصوص امر ساماندهی نحوه خدمات مهندسی در برنامه ریزی، طراحی و نظارت بر اجرای ساختمانها همکاری نمایند.

شورای گروه معماری جامعه مهندسان مشاور ایران

مجله وزین پیام نظام مهندسی
با سلام

جهت اجابت دعوت شما و بنا به وظیفه،
علیرغم اینکه قلمی فراخور ادبیات مجله شما را
شاید نداشته باشد لهذا با دو مطلب مختصر
خدمتان عرض ادب می‌کنم.

«سما» سرمایه‌گذاری مهندسان یا...

در شماره ۱۶ پیام نظام مهندسی مطلبی با
امضا محفوظ در خصوص چگونگی فعالیت
شرکت سرمایه‌گذاری مهندسان مطرح شده بود
که به دل نشست، اینجانب نیز از دریچه‌ای دیگر
مطلبی در رابطه با شرکت فوق داشتم:

شرکت «سما» در اطلاعیه‌ای فروش
آپارتمان‌هایی را به صورت مالکیت زمانی در
شمال پیشنهاد داده بود که با توجه به مبلغ یکسان
هر آپارتمان بسیار گران و حتی گران‌تر از

قیمت‌های شرکت‌های مشابه که چنین
پروژه‌هایی را با هدف انتفاعی صرف مطرح
کرده‌اند می‌باشد. بد نیست شرکت فوق ضمن
اعلام عملکرد سال‌های گذشته نسبت به
برنامه‌های خود بازنگری و سهامداران جزء را در
جریان کار قرار دهند.

در جلسهٔ مشترک شهرداری و نظام مهندسی
برای ارتقا کیفی ساختمان‌سازی شرکت داشتم.
در آن جلسه مهندس الویری به حق از ضرورت
بالا بردن کیفی ساخت و ساز و حفظ منبع عظیم
به‌کارگرفته شده در بخش ساختمان‌سازی تهران
نام بردند که بایستی با همت شهرداری و تغییر
اساسی در چگونگی انتخاب مهندسی محاسب و
مهندسی ناظر و حذف واسطه‌های مخرب در
این کار و با احساس مسئولیت حرفه‌ای بیشتر
مهندسی‌ن رو به جلو حرکت کرد.

لکن در همین زمان ملاحظه می‌شود
کارهای عمرانی شهرداری نیز با کیفیت بسیار
پایین انجام میشود و بعضاً هزینه زیادی صورت
می‌گیرد. به عنوان اینکه کلی‌گویی نکرده باشم
مثالی در این رابطه آورده می‌شود: جداول خیابان
سئول شمالی نسبتاً سالم بود اخیراً با تخریب کلی
جداول و انجام هزینه و انرژی کافی جداولی کار
گذاشته شد که تفاوت چندانی با جداول قبلی
ندارند و یقین همان تکنولوژی ساخت جدول که
باعث پدیدگی دانه‌های شن و ماسه پس از چند
سال از روی جداول خواهد شد و سطح رویه
جداول نیز یکسان نیست در صورتی که جداولی
که اکنون برای شهرداری ساخته می‌شود بایستی
با بتن اسلیمپ پایین و با استفاده از نیره و بیره و
قالب‌های یکدست باشد. آن وقت به جای اینکه

جداول را هر چند سال یک بار عوض کنیم
می‌توان زمان تعویض را حتی به بیش از ۳۰ سال
رساند.

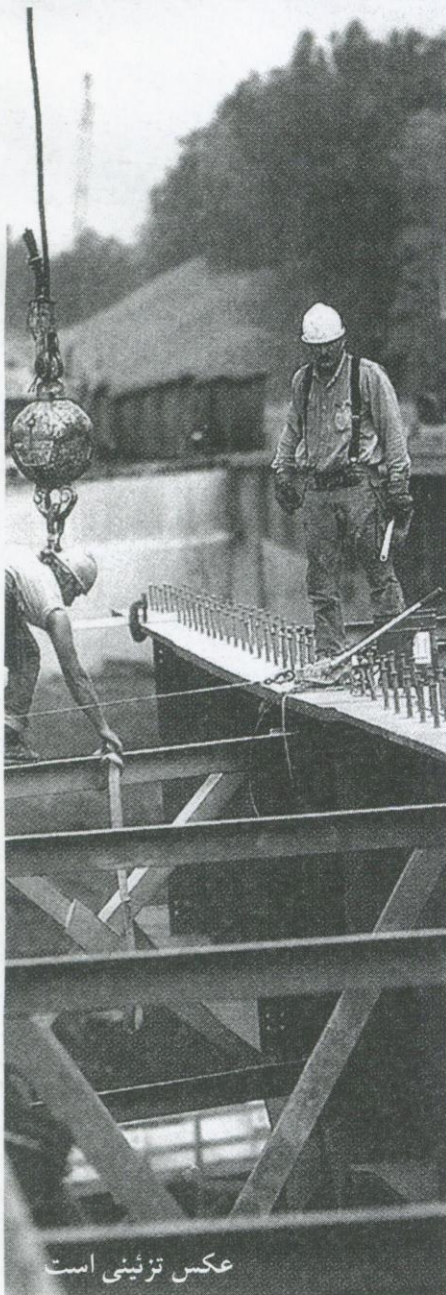
امضا محفوظ
ع-۱

نامه‌ای از دفتر سازمانهای مهندسی و تشکلهای حرفه‌ای

○ مدیرکل دفتر سازمان‌های مهندسی و
تشکلهای حرفه‌ای طی نامه‌ای خطاب به
معاونت اداره شهرسازی و معماری و سرپرست
امور مهندسی‌ن ناظر شهرداری تهران اعلام
داشتند:

نظر به اینکه تعداد دارندگان پروانه اشتغال به
کار حقوقی در رشته‌های تأسیساتی محدود بوده
و نمی‌تواند پاسخگوی درخواست‌های صدور
پروانه ساختمانی گردد لذا موافقت می‌شود تا
اطلاع ثانوی مهندسان دارای پروانه اشتغال به
کار حقوقی در رشته‌های تأسیسات مکانیکی،
تأسیسات برقی در حدود صلاحیت و ظرفیت
اشتغال به کار تعیین شده آنان و با مسئولیت
مشاور طراح یا محاسب طرح که دارای
صلاحیت از سازمان مدیریت برنامه‌ریزی کشور
در گرایش ساخته‌های مسکونی-تجاری-اداری
می‌باشند و همچنین تأیید سازمان نظام مهندسی
ساختمان استان تهران جایگزین مهندسان مشاور
دارای پروانه اشتغال به کار حقوقی تأسیساتی
گردند.

نحوه عمل بدین صورت است که نقشه‌های
تأسیساتی برق و مکانیک که به شهرداری ارائه
می‌گردد باید مهور به مهر تأیید مهندس مشاور
مذکور و سازمان نظام مهندسی ساختمان استان
تهران باشد.

عکس تزئینی است

ادامه از صفحه ۱۵

همچنین تغییر مکان جانبی طبقه داشته باشد.
۴. در صورتی که دیافراگم صلب نباشد،
تغییر مکان حداکثر در دیافراگم، از مقدار
متوسط آن به مراتب بزرگتر بوده، و این تغییر
مکانهای حداکثر هستند که باید محدودیت‌های
تغییر مکان نسبی طبق براساس استاندارد ۲۸۰۰
را ارضاع نمایند.

سخنرانی در دومین همایش مهندسان عمران
عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران
۲۲ خرداد ۱۳۸۰

۳. در صورتی که سیستم سازه‌ای از
مجموعه‌ای از قابهای بدون بادبند همراه با
تعدادی قابهای با بادبند تشکیل شده باشد،
صلیب دیافراگم بستگی به موقعیت قابهای با
بادبند (سختی نسبی زیاد) در مقایسه با قابهای
بدون بادبند (سختی نسبی کمتر) دارد. در این
حالت فرض نادرست برای صلبیت دیافراگم
می‌تواند اثرات بسیار نامطلوبی بر روی برآورد
توزیع نیروی برشی بین قابهای مختلف و

نمبر: ۱۴۱۸۹۹۷۸۴۰۰

COST-EFFECTIVENESS IN INJURY
-CONFERENCE ON COST CALCULATION,
PREVENTION Vth WHO SAFE COMMUNITY

زمان برگزاری: ۳۰ سپتامبر ۲۰۰۱
محل برگزاری: ویبورگ کانتی- دانمارک
نمبر: ۴۵۸۶۶۰۲۳۱۱
پست الکترونیک:
UKhKKvibamt.dk

INTELLIGENT TRANSPORT SYSTEMS ۲۰۰۱
۸th WORLD CONGRESS

زمان برگزاری: ۳۰ سپتامبر تا ۴ اکتبر ۲۰۰۱
محل برگزاری: سیدنی - استرالیا
برگزارکننده: congress secretariat
نمبر: ۱۹۹۲۵۱۳۵۵۲
پست الکترونیک:
WWW.its.world.congress.org

INTERAFFIC LATIN AMERICAN ۲۰۰۱

زمان برگزاری: سپتامبر ۲۰۰۱
محل برگزاری: سائوپولو - برزیل
نمبر: ۳۱.۲۰.۵۴۹.۱۸۴۳
پست الکترونیک:
intertrafficroai-nl

(۴th) SYMPOSIUM ON STRIT CROSSINGS
FOURTH

زمان برگزاری: ۲ سپتامبر ۲۰۰۱
محل برگزاری: برگن یزوژ
نمبر: ۴۴.۲۲۰۷.۳۵۱۱
پست الکترونیک:
you.krode.borgVegvesen.JTC

CONFERENCE ON CONCRETE PAVEMENT
Vth INTERNATIONAL

زمان برگزاری: ۹ تا ۱۳ سپتامبر ۲۰۰۱
محل برگزاری: اورلندو، فلوریدا- آمریکا

تقویم کنفرانس های بین المللی ترافیک

TRAFFIC SAFETY ON THREECONTINENTS

زمان برگزاری: ۱۹ تا ۲۱ سپتامبر ۲۰۰۱
محل برگزاری: Rotorua - زلاندنو
نمبر: ۶۴۹-۶۲۵-۲۸۳۰

-RAM MANAGER, 9th ANNUAL MEETING
State BICYCLE AND PEDESTRIAN PROG

زمان برگزاری: ۱۱ تا ۱۳ سپتامبر ۲۰۰۱
محل برگزاری: Anchorage - آلاسکا
O پست الکترونیک:
Robert-Laurie dot.state.ak.us

INTELLIGENT TRANSPORTATION SYSTEM
۴th INTERNATIONAL IEEE CONFERENCE ON

زمان برگزاری: ۲۵ تا ۲۹ سپتامبر ۲۰۰۱
محل برگزاری: اوکلند، کالیفرنیا- آمریکا
پست الکترونیک:
varaiayees.berkeley.edu

ادامه از صفحه ۹

نحوه مشارکت اعضاء در گروه ترافیک با خدمات مهندسی ترافیک در شهرداری تهران اقدام به عمل آید.

۱۰. قرار بر آن شد تا نمایندگان گروه در جلسات شرح خدمات و تعرفه خدمات مهندسی گروه تخصصی شرکت نمایند.

۱۱. قرار بر آن شد تا جهت تشکیل جلسه ای شورایی عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور وزارت کشور هماهنگی به عمل آید.

۱۲. در خصوص جلسات مشترک شرح خدمات و تعرفه رشته های ترافیک، شهرسازی و نقشه برداری مورد بحث و بررسی قرار گرفت و هر سه رشته در خصوص شرح خدمات های خود به توافقاتی دست یافتند.

۱۳. نماینده گروه تخصصی ترافیک در هیأت تحریریه پیام نظام مهندسی معرفی شد.

۱۴. قرار بر آن شد در تاریخ ۸/۷/۲۳ ساعت ۱۷-۱۹ همایشی به عنوان جایگاه مهندسی ترافیک در ساخت و ساز شهری با حضور مسئولان سازمان نظام مهندسی و شهرداری تهران در محل تالار حرکت برگزار گردد.

۱۵. جلسات متعددی با مسئولین ترافیک کشور از جمله معاونت حمل و نقل شهرداری تهران و معاونت نظامات مهندسی وزارت مسکن و شهرسازی برگزار گردید و در ارتباط با لزوم خدمات مهندسی ترافیک در ساخت و ساز شهری بحث و تبادل نظر گردید.

دعوت به همایش گروه تخصصی رشته ترافیک

موضوع: جایگاه مهندسی ترافیک در ساخت و ساز شهری
محل برگزاری: تالار حرکت.

آدرس: تقاطع بزرگراه کردستان و شهید گمنام- سازمان حمل و نقل و ترافیک تهران
زمان: چهارشنبه ۲۳ آبان ماه ۱۳۸۰ ساعت ۱۷ الی ۱۹ بعدازظهر
با حضور: مهندس ادب ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان
و دکتر فرید اعلم قائم مقام سازمان نظام مهندسی ساختمان
مدعوین پانل تخصصی:

آقای مهندس ادب ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران
معاونت وزارت مسکن و شهرسازی

آقای دکتر فرید اعلم نایب رئیس هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی استان تهران
آقای مهندس واهب معاونت حمل و نقل شهرداری تهران

آقای دکتر بهبهانی عضو هیأت رئیسه گروه تخصصی ترافیک

آقای مهندس حاج نصراللهی ریاست محترم سازمان حمل و نقل و ترافیک تهران
از کلیه مهندسان ترافیک دعوت می گردد تا در این همایش شرکت جویند.

اطلاعیه

با توجه به اینکه به زودی شرح خدمات رشته مهندسی ترافیک به تصویب خواهد رسید و جهت استفاده از خدمات این مهندسان به شهرداری ها و سایر سازمان های مسئول ابلاغ خواهد شد، لذا از کلیه مهندسان این رشته (شامل رشته های برنامه ریزی و مهندسی حمل و نقل، ترافیک و همچنین رشته های راه و ترابری) دعوت می گردد تا هر چه سریعتر نسبت به عضویت خود در گروه ترافیک سازمان نظام مهندسی اقدام فرمایند.

باد ما را با خود خواهد برد مسئول کیست؟

سازمان نظام مهندسی ساختمان، شهرداری تهران، وزارت مسکن و شهرسازی ستاد حوادث غیرمترقبه، مرکز تحقیقات سازمان، و ... با وجود تمام این سازمان‌ها و نهادها و ... که می‌خواهند شهری ایمن و آرام را برای ما به ارمغان آورند، متأسفانه روز چهارشنبه ۱۷ مرداد ۱۳۸۰ حوالی ساعت یک بامداد، صدای مهیبی خواب را بر اهالی نیاوران حرام کرد.

دود و غبار حاصل از ریزش اسکلت فلزی یک ساختمان ده طبقه در تاریکی شب همراه با ناله‌های کارگران مدفون در زیر تلی از آهن و صدای گریه کودکی که دیگر اتاق خوابش سقفی نداشت، انسان را به یاد موشک‌باران‌های دوران جنگ تحمیلی می‌انداخت.

چندین ستون همچون نیزه بر پیکر پیاده‌رو، ماشین‌های پارک شده و حیاط‌خانه‌های همجوار نشسته بودند. تکه‌ای از یک تیر بعد از چندین بار چرخش در هوا از فاصله ۱۰ متری رها شده بود و بعد از برخورد با دیوار خانه روبه‌رو با چند سانت اختلاف در داخل حیاط خانه فرود آمده بود. همه می‌گفتند پیرمرد همسایه خیلی شانس آورد که جمجمه‌اش در خواب خرد نشده است.

جمعیت ایستاده، پلیس همه را متفرق می‌کند. بعد از یک ساعت اورژانس می‌رسد. کم‌کم عده‌ای جرأت می‌کنند کارگران مصدوم را از زیر آوار بیرون می‌کشند و به بیمارستان اخگر می‌برند. ساعت ۴ صبح است. داستان با این جمله مالک ساختمان تمام می‌شود: "خدا رحم کرد کسی نمرد، خدا رحم کرد...!!"

اسکلت فلزی که می‌بایست در مقابل زلزله مقاومت کند با وزش باد به کلی منهدم شده است. به راستی چه کسی پاسخگو است؟ مجری ذیصلاح کجاست؟ نظارت کیفی چگونه اعمال می‌شود؟ به راستی چه باید گفت؟ به راستی چه باید کرد؟ چرا از کارگران فنی و ماهر استفاده نمی‌شود؟ کنترل خدمات مهندسی ارائه شده به عهده کیست؟ آیا فقط مهندس پاسخگو است؟ دستگاه مسئول و ذریبط کیست؟

